

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb v území **(vývoj vzdělávání a trhu práce v Kraji Vysočina)**

Krajský akční plán Kraje Vysočina

CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000503

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvod	4
2. Vstupní zhodnocení stavu sledovaných oblastí.....	6
2.1 Základní charakteristiky Kraje Vysočina a jejich vliv na vzdělávání.....	6
2.2 Vzdělanostní struktura obyvatel	8
2.3 Vývoj vzdělávací soustavy	8
3. Zhodnocení stavu uplatňování oblastí intervence	10
3.1 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	10
3.2 Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a EVVO)	15
3.3 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	22
3.4 Rozvoj kariérového poradenství.....	25
3.5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání)	28
3.6 Podpora inkluze.....	34
3.7 Rozvoj výuky cizích jazyků	41
3.8 Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu).....	48
3.9 Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula.....	54
4. Rozvojové priority v oblasti vzdělávání - identifikace problémů, jejich příčin a cílů.....	59
4.1 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	59
4.2 Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a EVVO)	61
4.3 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	64
4.4 Rozvoj kariérového poradenství.....	65
4.5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání)	66
4.6 Podpora inkluze.....	69
4.7 Rozvoj výuky cizích jazyků	73

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

4.8	Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu).....	74
4.9	Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula.....	76
5.	Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území.....	78
	Seznam zkratk a pojmů	79
	Použité zdroje a literatura	81
	Seznam příloh.....	84

1. Úvod

Analýza potřeb v území, zabývající se vývojem vzdělávacího systému a trhu práce v Kraji Vysočina, je jedním z klíčových dokumentů Krajského akčního plánu Kraje Vysočina (dále jen „KAP“). Realizační tým projektu při jejím zpracování vycházel z metaanalýzy platných strategických a koncepčních dokumentů v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti na národní i krajské úrovni a dále z dostupných regionálně specifických statistických dat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), České školní inspekce (ČŠI), Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV). Pro účely analýzy byla dále využita data z elektronických informačních systémů (např. www.dvmonitor.cz, www.infoabsolvent.cz a www.rvp.cz).

Analýza je logicky strukturována do pěti navazujících částí. První část se zabývá uvedením do problematiky, popisuje základní východiska analýzy, hlavní účel její tvorby a způsob využití výstupů analýzy v rámci vlastního krajského akčního plánování rozvoje vzdělávání.

Druhá část analýzy se věnuje vstupnímu zhodnocení stavu hlavních oblastí ovlivňujících regionální vzdělávání v širším kontextu. Uvádí tedy základní charakteristiky kraje z hlediska jejich vlivu na rozvoj vzdělávání (zejména sídelní strukturu kraje, demografický vývoj a jeho prognózy, stav ekonomiky a trhu práce, vývoj nezaměstnanosti, vývoj vzdělávací soustavy a vzdělanostní strukturu obyvatel Kraje Vysočina).

Třetí část analýzy se zabývá zhodnocením stavu uplatňování jednotlivých oblastí intervence, a tedy níže uvedených povinných i nepovinných témat krajského akčního plánování:

Povinné oblasti intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Podpora inkluze

Nepovinné oblasti intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu)
- Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula

Pro každou oblast intervence byla stanovena její stručná definice a identifikovány hlavní výzvy a překážky (v rámci povinných oblastí na základě podkladů dodaných garanty intervencí z NÚV).

Dále je ve třetí části analýzy popsán dosavadní stav uplatňování intervence na krajské úrovni, což znamená významné realizované aktivity, osvědčené přístupy i překážky rozvoje (včetně uvedení odkazů na relevantní strategické dokumenty a použité zdroje dat).

Stěžejní, čtvrtá část analýzy se na základě využití výstupů předchozích částí analýzy věnuje rozvojovým prioritám v rámci jednotlivých oblastí vzdělávání dle základní logické linky analýzy „problém – příčina – žádoucí změna“ (tj. obecné a dílčí cíle).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Základní třídění stanovených problémů bylo provedeno dle jednotlivých oblastí intervence a dále byla zohledněna vazba problému na krajské priority rozvoje vzdělávání dle Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016.

Závěrečná, pátá část analýzy je finálním souhrnem výsledků analýzy potřeb v území. Pro přehlednost je uvedena v podobě tabulky – seznamu logických linek „problémy – příčiny – cíle“ z oblasti vzdělávání, které vycházejí z krajských strategických dokumentů a dalších relevantních informačních zdrojů a jsou roztříděny dle výše uvedených hledisek.

Zpracování analýzy proběhlo pod metodickým vedením odborného garanta z NÚV a výstupy analýzy jsou důležitým východiskem pro diskuzi s partnery v území (zejména v rámci workshopů s řediteli škol) i vlastní akční plánování realizace regionálních vzdělávacích strategií odborníky z jednotlivých institucí (v rámci ustavených platform).

2. Vstupní zhodnocení stavu sledovaných oblastí

2.1 Základní charakteristiky Kraje Vysočina a jejich vliv na vzdělávání

Sídelní struktura

Kraj Vysočina patří mezi tři nejméně zalidněné kraje v ČR (k 31. 3. 2016 měla při své rozloze 6 796 km² 509 251 obyvatel). Na území kraje je v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší počet obcí (704 samosprávných obcí, z toho 34 se statutem města a 41 obcí s titulem městys). Průměrná populační velikost obce na Vysočině k 31. 12. 2014 představovala 725 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů a ani ne polovina úrovně průměru v ČR (1 600 obyvatel). Nejpočetnější jsou přitom v našem kraji zastoupeny malé obce s počtem obyvatel menším než 500.

Sídelní struktura kraje je tedy dosti rozdrobená, neboť téměř třetina populace žije v menších obcích do 999 obyvatel (638 obcí), 19 % populace žije v obcích od 1 000 – 4 999 obyvatel (49 obcí) a zbývajících 47 % populace osidluje 17 obcí čítajících 5 000 a více obyvatel.

Míra urbanizace je v celostátním srovnání třetí nejnižší (58,4 % oproti 70,3 % v ČR), což se projevuje také v podprůměrné hustotě zalidnění. Další významnou odchylkou je absence velké městské aglomerace (Jihlava s 55 000 obyvateli je společně s Karlovými Vary jedním z nejmenších krajských měst).

Sídelní struktura kraje samozřejmě významně koreluje s klíčovými charakteristikami krajského školství. Krajskou síť škol i ekonomiku školství výrazně limituje fakt, že Kraj Vysočina patří vedle Jihočeského a Plzeňského kraje ke krajům s objektivně menšími vzdělávacími institucemi a vyššími jednotkovými náklady.

Demografický vývoj a prognóza

Z hlediska vývoje přirozeného přírůstku došlo v Kraji Vysočina v posledním desetiletí po několikaleté stagnaci a předchozím prudkém mimořádném poklesu k mírnému růstu počtu živě narozených, avšak od roku 2008 hodnoty opět mírně klesají.

Počet přistěhovalých, zřejmě vlivem ekonomické recese, rostl až do roku 2008, poté výrazně poklesl až na hodnoty devadesátých let a v posledních letech převládá počet vystěhovalých, což vedlo k zápornému migračnímu saldu v letech 2009 a 2014.

Vlivem stárnutí populace dochází ke zvyšování průměrného věku. Na počátku 90. let byl v Kraji Vysočina průměrný věk 35,7 let (v ČR 36,5 roku), k 31. 12. 2014 to bylo již 41,9 roku (průměrná hodnota v ČR činí 41,7 roku), což byla šestá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání.

Zvyšování průměrného věku spolu s poklesem porodnosti se projevuje ve snižování podílu dětí v populaci. V roce 1991 činily děti v Kraji Vysočina 21,8 % populace (v ČR 20,6 %), v roce 2014 to již bylo jen 14,9 % (v ČR 15,2 %).

Příznivá není ani prognóza dalšího vývoje počtu obyvatel Kraje Vysočina, který by měl v následujících letech klesat z dnešních zhruba 509 429 osob až na 452 169 osob kolem roku 2050. Zvláště znepokojivé jsou zejména predikované změny v podílech obyvatelstva podle věku. V roce 2050 by měl počet dětí mladších 15 let činit 55 623 (tzn. 12,3 % z celkového počtu obyvatelstva) oproti cca 15 % v současnosti a téměř dvojnásobně se v roce 2050 zvýší počet lidí ve věku nad 65 let, což znamená, že senioři budou tvořit bezmála jednu třetinu

z odhadovaného celkového počtu obyvatel kraje. Významně se dle prognózy demografického vývoje sníží podíl obyvatel v produktivním věku, který by měl poklesnout ze 70 % na 54 %.

Snížování počtu dětí a mladých lidí bude vzhledem k poklesu porodnosti v 90. letech podstatně rychlejší; opět začal klesat počet dětí ve věku docházky do mateřské školy a mírně vzrůstá počet dětí ve věku povinné školní docházky. Mladých lidí ve věku 15–19 let bude ještě ubývat cca do roku 2019 a úměrně se sníží i počet mladých lidí ve věku 20–24 let. Demografický vývoj a jeho prognózy se odráží v počtech žáků v jednotlivých stupních regionálního školství (viz Příloha č. 1, Graf č. 1).

Ekonomika a trh práce

Kraj Vysočina patří mezi regiony s nižší ekonomickou výkonností, což dokladuje výše vytvořeného hrubého domácího produktu. Dle absolutního čísla HDP se umístil na pomyslné střední příčce, neboť v roce 2014 náleželo Kraji Vysočina sedmé místo v rámci 14 krajů ČR.

Pracovní sílu kraje tvořilo k 29. 12. 2014 celkem 253,5 tis. osob. Míra ekonomické aktivity (49,7 %) je mírně pod průměrem ČR, což je ovlivněno především věkovou strukturou. Většinu pracujících tvoří zaměstnanci (84,9 %); podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet (14,5 %) je v kraji podprůměrný.

Ve struktuře zaměstnanosti podle odvětví se odráží hospodářská specializace kraje. Ve výrobních odvětvích, zejména v průmyslu, zemědělství a lesnictví, je zaměstnanost nadprůměrná, naopak ve všech oborech terciárních činností (služby) dosahuje kraj nejnižší příčky na pomyslném mezikrajském žebříčku. Zvláště nízká je zaměstnanost ve vědeckých a technických činnostech, dopravě, službách pro podniky a ubytování a stravování (viz Příloha č. 2 – Graf č. 1, Tabulka č. 1).

Přesto i na Vysočině probíhá všeobecný proces přesunu zaměstnanosti z primárního a sekundárního sektoru do práce ve službách. Mezi lety 1997 a 2006 se počet pracovníků v zemědělství a lesnictví snížil o 25 % (7 tis.), ve stavebnictví o 1 % (2,2 tis.) a naopak vzrostl počet pracovníků v průmyslu o 5,9 % (5,2 tis.) a ve službách o 4,5 % (4,6 tis. osob).

Vývoj nezaměstnanosti

Vývoj nezaměstnanosti v Kraji Vysočina od 90. let kopíroval průměrný vývoj v ČR. Na konci roku 1995 byla míra nezaměstnanosti v kraji jen 3,5 %. V období hospodářské recese v letech 1996 až 1999 stoupla až na 9 %, a naopak v období hospodářského růstu v letech 2000 až 2001 poklesla nezaměstnanosti v kraji až na 7 %. Poté nezaměstnanost opět rostla, kdy v roce 2004 dosáhla rekordní hodnoty 9,9 % a poté opět míra nezaměstnanosti postupně klesá díky ekonomickému oživení ke konci roku 2015 až na 5,53 % (v listopadu 2015). V lednu 2016 se nezaměstnanost v Kraji Vysočina (6,5 %) stabilizovala na hodnotě blízké průměru ČR (6,4 %).

Vývoj nezaměstnanosti stejně jako ekonomický vývoj v Kraji Vysočina se promítá také do nezaměstnanosti absolventů škol (viz Příloha č. 2 – Graf č. 2 a Tabulka č. 2).

Sledujeme-li vývoj nezaměstnanosti absolventů z dostupných dat v období 2013–2015, vidíme, že se situace absolventů postupně zlepšuje. K dubnu 2015 vykazují nejnižší míru nezaměstnanosti v kraji absolventi gymnázií (větší část těchto absolventů pokračuje v terciárním studiu), zároveň jsou však jediní, jejichž míra nezaměstnanosti od roku 2013 o pár desetín procenta stoupla. Nižší je i míra nezaměstnanosti absolventů vyšších odborných škol (8,5 %) a absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (9,7 %). Naopak vyšší nezaměstnanosti v kraji dosahují absolventi středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (10,3 %) a absolventi s výučním listem (11,9 %), i ti si však oproti roku 2013 polepšili.

2.2 Vzdělanostní struktura obyvatel

Vzdělanostní struktura obyvatel Kraje Vysočina (ve srovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR) je zobrazena v Příloze č. 2 (viz Graf č. 3 a tabulky č. 3 a 4).

V posledních patnácti letech (po roce 2001) pokračoval úbytek obyvatel se základním vzděláním. V letech 2011–2014 dále jejich podíl klesl o jednu desetinu procenta. Také podíl obyvatel se středním vzděláním bez maturity klesl ze 44,8 % na 43,3 % (průměr ČR byl 35,3 %). Podíl obyvatel se středním vzděláním s maturitou se v dubnu roku 2014 ustálil na 36,3 %. Touto hodnotou se Kraj Vysočina blíží k průměru ČR, který činil 37,7 %.

Ve sledovaném období významně stoupl rovněž počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, jejichž počet se zvýšil o necelou polovinu. Je možné sledovat kontinuální růst podílu osob v rámci krajské populace starší 15 let, které dosáhly vysokoškolského vzdělání, z hodnoty 6,7 % v roce 2001 k hodnotě 8,7 % z roku 2008 až na téměř 17,2 % v roce 2014. Přestože v mezikrajském porovnání patřil růst v Kraji Vysočina mezi největší, ve vztahu k průměru ČR (22,8 %) je tato hodnota stále významně nižší.

Bezesporu negativní je za poslední desetiletí růst počtu obyvatel bez vzdělání celkem o 323 obyvatel (z 1 496 v roce 2001 na 1 819 v roce 2011), přesto však v rámci ČR zůstává na nejnižších hodnotách.

2.3 Vývoj vzdělávací soustavy

Počet žáků v jednotlivých stupních regionálního školství

(dle prognózy MŠMT, 2005–2020 viz Příloha č. 1, Graf č. 1)

- 1) předškolní vzdělávání nyní prochází obdobím růstu, v následujících letech (tzn. v období 2017–2018) však již lze očekávat opětovný pokles
- 2) základním vzděláváním bude v příštích letech procházet téměř tříletá vlna demografického oživení s následujícím pozvolným poklesem (v Kraji Vysočina jde o cca 10–15 % v ročníku)
- 3) střední školy se nacházejí v období několikaletého minima s kulminací kolem roku 2016 (stagnující počty ve středním vzdělávání a snižující se počty ve vyšším odborném vzdělávání)
- 4) MŠMT prozatím nedokázalo zastavit růst kapacit vysokých škol – podíl mladých lidí nastupujících k terciárnímu vzdělávání přesahuje 50 % populačního ročníku.

V dlouhodobém horizontu je třeba počítat s tím, že cíle a obsah vzdělávání budou ovlivněny nejen demografickým vývojem, ale také rychlými změnami (technologickými, ekonomickými, společenskými a environmentálními), které ovlivní nejen ekonomiku, ale i celou společnost, a v oblasti školství se projeví zejména ve změně oborové skladby.

Oborová skladba vzdělávání v Kraji Vysočina

(viz Příloha č. 1 – Tabulka č. 2 a Příloha č. 2 – Graf č. 4).

- 1) zvyšuje se zájem o technické obory (strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, inženýrské obory, potravinářství a potravinářská chemie apod.)
- 2) klesá počet přihlášek do ekonomických oborů (ekonomika a administrativa a podnikání)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- 3) po nárůstu počtu přihlášek v roce 2014 opětovně mírně klesl počet uchazečů o studium ve službových oborech (gastronomie, hotelnictví a turismus; obchod a osobní a provozní služby)

Kraj Vysočina cíleně podporuje učňovské školství, které je klíčové pro rozvoj řemesel a udržení profesí kategorie živnostníků. V roce 2016 byla na Vysočině zahájena realizace celé řady aktivit k popularizaci profesí českého řemesla pod názvem Rok řemesel. Odborné vzdělávání poskytuje 25 středních škol v regionu se 41 obory zakončenými výučním listem.

Z aktuálního výzkumu agentury Ipsos vyplývá, že více než 60 % dotázaných rodičů na Vysočině zamýšlí poslat své děti právě na tyto odborné školy (z toho 34 % rodičů by volilo odborné učiliště a 31 % střední odbornou školu s maturitou). Jde o nejvyšší číslo v České republice.

3. Zhodnocení stavu uplatňování oblastí intervence

3.1 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Definice oblasti intervence

Podnikavost lze vnímat jako soubor kompetencí a postojů, vedoucích ke zvyšování uplatnitelnosti a konkurenceschopnosti na trhu práce a ve společnosti.

V doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní učení z roku 2006 je podnikavost označena za jednu z osmi klíčových kompetencí. Smysl pro iniciativu a podnikavost je chápán jako schopnost převádět myšlenky do praxe. Předpokládá se tvořivost, odpovědnost, schopnost zavádět novinky, nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Jedinec chápe souvislosti své práce a je schopen chopit se příležitostí, které vyvstanou. (Doporučení 2006/962/ES)

Výchova k podnikavosti jsou všechny výukové metody směřující k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností. Podnikavý učitel je takový, který ve své výuce zdůrazňuje ekonomické aspekty probírané látky. Důležitá je pozitivní motivace učitelů pro začlenění podpory podnikavosti do výuky včetně prohloubení praktické roviny výuky, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů. (Průcha, Walterová, Mareš 2013)

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Pomoci naplnit záměr Evropské komise definovaný ve strategii Evropa 2020, že do konce roku 2020 musí mít každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s výchovou k podnikavosti.
- Rozvinout výchovu k podnikavosti na všech typech škol.
- Identifikovat výchovu k podnikavosti v různých předmětech.
- Proškolit učitele.
- Na národní úrovni vybudovat bázi znalostí, která umožní rozvoj výchovy k podnikavosti v ČR.
- Největší výzvou na poli výchovy k podnikavosti je vznik Národní strategie výchovy k podnikavosti.
- Konkrétní podpora škol v dané oblasti intervence.
- Příprava a vedení seminářů na téma Podnikavost.
- Vyhledávání a zpracování příkladů dobré praxe a sdílení mezi školami a kraji.
- Zpracování centrální databáze podkladů, doporučení a konkrétních příkladů a vytvoření portálu, kde budou informace dostupné pro cílové skupiny pedagogů ZŠ a SŠ, popř. jejich žáků.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Výchova k podnikavosti není v České republice moc rozšířená. Na národní úrovni jsou vyvíjeny pouze dvě aktivity – Centrum fiktivních firem a Junior Achievement Czech Republic, jimiž projde 5 až 6 tisíc žáků ročně. Pro tyto instituce by mohlo být obtížné vstřebat náhle zvýšený zájem o zajištění vzdělávacích aktivit pro školy v širším měřítku.

- Neexistuje národní strategie výchovy k podnikavosti (nebyla vytvořena žádná metodika).
- Na centrální úrovni není zajištěna koordinace řešení této problematiky.
- Nedostatečná prostupnost oblasti oběma směry (ZŠ – SŠ – Absolvent – Praxe).
- Vlastní téma výchovy k podnikavosti není podchyceno v kurikulu – to obsahuje jenom informace o založení obchodních společností a živnosti.
- Výzva č. 54 Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen „OP VK“) ukazuje, že mohou vzniknout zajímavé materiály, ale problémem je jejich nepřeberné množství, často i kvalita a jejich sdílení.
- Nejednotnost a nízká míra srovnatelnosti výstupů (využitelnost certifikací...).
- Drtivá většina škol projekty zaměřené na výchovu k podnikavosti využila jako jednoletou příležitost a další aktivity, které by musela financovat, nevyvíjí.
- Pro učitele vzniklo v posledních letech mnoho seminářů a oni už jsou tím unavení.

Dle analytických dat v rámci provedeného šetření se školy potýkají s těmito překážkami:

- Nedostatek finančních prostředků.
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity.
- Nedostatek výukových materiálů pro výchovu k podnikavosti.
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami.
- Neexistuje (není propracovaná) metodika spolupráce škola-podnik, který přijímá žáka na praxi (postup, pravidla, kompetence).

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Dle Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016 se v Kraji Vysočina projevuje výrazně nižší podnikatelský potenciál, a tedy schopnost vytvářet příležitosti pro vlastní uplatnění na pracovním trhu. V kraji je možno vysledovat celkově nižší podnikatelskou aktivitu obyvatelstva a ve srovnání s ostatními kraji ČR dosahuje společně s Karlovarským krajem nejnižšího inovačního potenciálu.

Z hlediska odvětvové struktury (dle převažující činnosti CZ – NACE) nejvíce ekonomických subjektů působí v oblasti Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (20,4 %), dále v průmyslu (14,6 %); stavebnictví (13,3 %); v profesní, vědecké a technické činnosti (10,4 %) a zemědělství, lesnictví a rybářství (7,7 %).

Odvětví automobilového průmyslu a strojírenství má významný podíl také na zaměstnanosti v kraji. Tyto podniky potřebují pracovníky pro různě znalostně náročná povolání. Nabízí se podpora rozvoje spolupráce mezi firmami a vzdělávacími institucemi jednak při popularizaci a rozšiřování výuky technických oborů a dále při formulaci požadavků na profil absolventů vzniklý ze vzájemné interakce firem a škol.

Dominantní pozici výše uvedených odvětví potvrzuje i krajská příloha k národní RIS3, která na základě provedených analýz identifikovala automobilový průmysl, strojírenství a kovozpracující, elektrotechnický průmysl a energetiku jako domény specializace.

Dle RIS3 Kraje Vysočina je nutný další rozvoj spolupráce mezi firmami a středními/vysokými školami a mezi firmami a studenty/pedagogy k zajištění dostatku relevantně kvalifikovaných lidských zdrojů pro rozvoj (inovačně orientovaných) podniků v kraji. Cílem je také nastavení efektivně fungujícího systému stáží a praxí na středních a vysokých školách.

V neposlední řadě je nutné přizpůsobit obsah vzdělávání na středních školách potřebám trhu práce tak, aby znalosti absolventů lépe odpovídaly potřebám podniků.

Kraj Vysočina sice disponuje nadprůměrným podílem vysokoškolských studentů přírodovědného a technického zaměření, problémem je však nerozvinutost těchto oborů, ale i vysokého školství jako celku, což historicky souvisí s nepřítomností skutečného regionálního centra.

Na tento problém navazuje velmi marginální postavení výzkumu a vývoje v ekonomice kraje (z hlediska kapacit, zaměstnanosti i investic), a přirozeně tedy i jedny z nejslabších výsledků tohoto odvětví v Česku (patenty, užité vzory, publikace). Dle výsledků Analýzy inovačního potenciálu krajů ČR tento negativní stav dále prohlubují nízké investice do technologických center.

Rozvíjející se infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací je velkou příležitostí pro podporu této oblasti intervence. K inovačním parkům, které v kraji působí, patří Podnikatelský inovační park v Havlíčkově Brodě, založený v roce 1999. V současné době je takřka zaplněn. Působí v něm 13 firem, které lze dle jeho představitelů označit jako inovační. V kraji dále působí Podnikatelský a výzkumný inkubátor Třebíč, financovaný z programu 2002 CBC Phare ČR – Rakousko.

V roce 2014 nově vznikl Vědeckotechnický park a Centrum transferu technologií Vysočina, který měl podporovat rozvoj inovačního podnikání formou zvýšení intenzity spolupráce mezi univerzitami, výzkumnými i soukromými subjekty a aplikováním nových poznatků a výsledků výzkumu a vývoje do komerční praxe. Měl by pomáhat, radit, ale také vzdělávat a popularizovat. V současné době je však bohužel vědeckotechnologický park prázdný kvůli nevyřešeným majetkoprávním sporům zakladatelů parku.

Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity tedy zůstává důležitým úkolem pro vzdělávací instituce. Základní a střední školy by měly žákům umožnit získat v průběhu vzdělávání alespoň jednu praktickou zkušenost s podnikáním, například řídit fiktivní minipodnik, mít na starosti podnikatelský projekt pro určitou společnost nebo sociální projekt.

Posílení podnikatelské výchovy ve školách na všech vzdělávacích úrovních bude mít pozitivní dopad na dynamiku ekonomiky. Kromě toho, že přispěje k vytváření sociálních podniků a podnikatelských start-upů (nově vznikajících firem), pomůže také zvýšit zaměstnatelnost mladých lidí ve všech sektorech. Investice do podnikatelské výchovy patří k investicím s nejvyšší návratností; výzkumy navíc ukazují, že žáci, kteří jí prošli, začnou tři až šestkrát pravděpodobněji sami podnikat než ti, kteří žádnou výchovou k podnikavosti neprošli.

Opatření stanovená v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016 (dále jen „DZKV 2016“) pro oblast intervence

- I. V rámci prioritního cíle A. Sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce bylo k naplnění úkolu A. 6: Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání a zvýšit informovanost a poradenství v této oblasti stanoveno opatření:
 - motivovat dospělé, respektive zaměstnavatele, ke vzdělávání; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů, cizí jazyky, informační technologie a podnikání.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání
Míra participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání

II. Dále v rámci prioritního cíle A. Sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce bylo k naplnění úkolu A. 7: Zmapovat, zpřístupnit a rozšířit nabídku vzdělávání dospělých na území kraje stanoveno opatření:

- rozšířit nabídku dalšího vzdělávání a rekvalifikace pro jedince, respektive malé skupiny účastníků; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů, cizích jazyků, informačních technologií a podnikání.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet nabízených oborů v SŠ, VOŠ a VŠ a jejich druhy ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání.

Míra participace středních a vyšších odborných škol na vzdělávání dospělých.

Míra zapojení dalších organizací a fyzických osob do dalšího vzdělávání dospělých.

III. Přímo na rozvoj podnikatelských dovedností jsou v rámci prioritního cíle A zaměřena níže uvedená opatření k naplnění úkolu A. 9 Rozvíjet podnikatelské dovednosti mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k podnikání:

1. Zavést metodiku výuky podnikání a podnikavosti včetně certifikačního systému ve školách a podporovat její využívání ve výuce.
2. Zvýšit počet středních škol, které mají do učebních dokumentů zakomponováno učivo umožňující žákům hlásit se ke standardizované zkoušce podnikatelských dovedností.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet žáků, jimž bylo ve středních školách poskytnuto vzdělávání v oblasti podnikatelských dovedností.

Počet žáků, kteří získali standardizovaný certifikát podnikatelských dovedností.

Počet žáků v prvním ročníku denního studia oboru Podnikání.

Počet přihlášek do ekonomických oborů (Ekonomika a administrativa a Podnikání) stále mírně klesá. Také proto by každý žák bez ohledu na studovaný obor měl mít možnost dozvědět se, jak se tvoří business plán, a získat znalosti z účetnictví, obchodních a právních oblastí nezbytných pro založení firmy. Na sekundární úrovni je potřeba usilovat o propojení podnikatelského ducha a podnikavosti například s jazyky, vědou a technologií.

Důležité je tedy podporovat všechny příležitosti k zavádění a rozvíjení výchovy k podnikavosti do vzdělávacích programů všech středních škol (mimo ekonomické obory) a posílit využívání nabídek firem podporujících odborné vzdělávání. Znamená to podporovat aktivní firmy a umožnit podnikům i Okresní hospodářské komoře v Jihlavě zavádění inovací, prezentace a předvádění akcí, exkurzí a dalších příležitostí pro žáky i studenty.

Vzhledem k tomu, že výchova k podnikavosti není většinou samostatným vyučovacím předmětem, vyžaduje spíše specifické výukové metody jako například projektové nebo zkušenostní učení. Učitelé nedávají svým žákům odpovědi, ale pomáhají jim vyhledávat správné otázky a na ně pak nacházet správné odpovědi. Aby u svých žáků mohli rozvíjet podnikatelské postoje, potřebují sami široké spektrum kompetencí, které se vztahují k tvořivosti a podnikavosti, což předpokládá také patřičnou podporu pedagogických pracovníků v této oblasti.

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence

1. Nabízí se různé možnosti podpory, například poskytování on-line učebních a didaktických materiálů formou e-learningu. Osvědčily se osobní návštěvy ve školách k přímému

předávání zkušeností či organizování workshopů k šíření příkladů dobré praxe. Existuje řada dostupných materiálů a využitelných nástrojů jako žákovské soutěže a projekty, hraní rolí, simulace, specifické výukové materiály, spolupráce s podnikateli, exkurze do podniků i stáže a vzdělávací kurzy a v podnicích pro žáky i učitele.

2. V rámci SWOT analýzy DZKV byla dále identifikována jako příležitost v oblasti intervence využití prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a dalších dostupných zdrojů pro rozvoj podnikání a podnikavosti v kraji:
 - a) Krajem zřízená organizace Vysočina Education, školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace, byla zapojena společně s osmi základními školami z Kraje Vysočina do aktivit projektu Učíme se podnikat, který realizovala Společnost pro kvalitu školy. Cílem projektu byl rozvoj a podpora podnikavosti žáků prostřednictvím fiktivních firem, orientace v tržním prostředí a zkvalitnění klíčových kompetencí v oblasti podnikání.
 - b) V rámci globálních grantů OP VK byly na rozvoj podnikatelských dovedností zacíleny například tyto projekty: CZ.1.07/1.1.36/02.0029 Biskupské gymnázium – Podpora výchovy k podnikání a výuky cizích jazyků s využitím metody CLIL na BIGy; CZ.1.07/3.2.09/03.0033 Republikové centrum vzdělávání, s. r. o. Vzděláváním k podnikání, podnikáním k vyšší prosperitě.
3. Pod záštitou mezinárodního projektu bylo na středních školách v kraji ověřováno začlenění rakouského systému Entrepreneur's Skills Certificate (dále jen „ESC“) do výuky. Kraj Vysočina tak podpořil pilotní testování českého ESC výběrem pěti vhodných středních škol a také spolupracoval na tvorbě sylabu nového modulu ESC. Studenti zapojení do projektu měli příležitost v průběhu celého školního roku rozvíjet své podnikatelské myšlení s využitím moderní učebnice a interaktivního e-learningového programu a poté se po roční přípravě přihlásit ke zkoušce a získat mezinárodně uznávaný certifikát podnikatelských dovedností ESC.
4. Dobrou příležitostí k rozšíření výchovy k podnikavosti je také zapojení kraje do aktivit na národní úrovni v podobě Centra fiktivních firem (CEFIF), Junior Achievement Czech Republic a dále projektu Creative Entrepreneurship in Schools (CENTRES):
 - a) Úkolem Centra fiktivních firem, které spadá pod Národní ústav odborného vzdělávání, je koordinovat činnost sítě fiktivních firem v ČR a poskytovat podporu a poradenství žákům a učitelům působícím ve fiktivních firmách. CEFIF umožňuje zájemcům založit fiktivní firmu a obchodovat s ostatními fiktivními firmami jak v ČR, tak i v zahraničí. Zapojení žáci simulují činnost podnikatelského subjektu a řídí se platnou legislativou České republiky. Výuka ve fiktivní firmě je zaměřena na získávání zkušeností s prostředím firmy a peněžních toků v ní, s marketingem, účastí na veletrzích a týmovou spoluprací. V průběhu výuky je stimulována kreativita a inovativnost žáků.
 - b) Junior Achievement je nejstarší a nejrozsáhlejší vzdělávací nezisková organizace na světě. Vznikla v roce 1919 v USA a dnes působí ve více než 120 zemích světa. Českou kancelář Junior Achievement založil v roce 1992 pan Tomáš J. Baťa. Základním školám nabízí organizace kurz Abeceda podnikání. Studentům středních a vyšších odborných škol pomáhá v rámci předmětu Studentská společnost JA zakládat reálné obchodní firmy, aby si vyzkoušeli podnikání v praxi, a zprostředkovává

jim výuku ekonomické teorie, etické výchovy či interaktivních předmětů, kde se prostřednictvím počítačových simulací učí hospodařit s penězi nebo se stávají manažery výrobních firem či bank. Základem vzdělávacího systému je spolupráce s firmami. Manažeři přednášejí studentům a podílejí se na výuce kurzů i na vedení organizace.

- c) Projekt CENTRES (Creative Entrepreneurship in Schools) je financovaný evropským programem celoživotního učení a jeho hlavním koordinátorem je British Council. V České republice je za projektovou realizaci odpovědný Národní ústav pro vzdělávání. Projekt je zaměřen na rozvíjení klíčových kompetencí mladých lidí v oblasti iniciativy, kreativity a podnikavosti prostřednictvím vytvoření evropského fóra pro sdílení inovací a osvědčených postupů v této oblasti.

3.2 Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)

Definice oblasti intervence

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako souhrn vědomostí, dovedností a zkušeností ve členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické, ale i přírodovědné a environmentální obory. (Průcha, Walterová, Mareš 2013)

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Zavedení systému předvídání kvalifikačních potřeb (stát – úřady práce – zaměstnavatelé – škola).
- Zavedení prvků duálního vzdělávání (zvýšení rozsahu praxí studentů ve firmách a jejich provázanost s odborným vzděláváním na odborných školách).
- Propojení ŠVP odborného výcviku s vazbou na Národní soustavu kvalifikací (propojení počátečního a dalšího vzdělávání, kvalifikace Instruktor praktického vyučování, zavedení mistrovské zkoušky).
- Podpora kariérového poradenství (kariérový poradce pro vzdělávání a profesní dráhu).
- Vytvoření podpory pro legislativní změny (zapojení zaměstnavatelů do výuky jako pedagogů například odborného výcviku, účast pedagogů při praxi žáků, povinná partnerství škola – podnik).
- Zavedení systému pedagogického vzdělávání v polytechnickém vzdělávání (se zaměřením na technologický vývoj).
- Podpora evropského kreditního systému pro profesní vzdělávání ECVET, k přenosu a uznání znalostí, dovedností a kompetencí získaných v průběhu studijní nebo

pracovní stáže doma či v zahraničí. ECVET je ve všech evropských zemích zaváděn od roku 2009 na základě doporučení Evropského parlamentu a Rady.

- Změna financování (zavedení vícesložkového financování z normativního).
- Podpora a medializace polytechnického vzdělávání.
- Podpora spolupráce ZŠ a SŠ (zdroje financování spolupráce).

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Nastavení systému předvídání kvalifikačních potřeb a zapojení firem, překotný technologický vývoj, školy – obory vzdělání.
- Legislativa – problematické zapojení odborníků z praxe (bez pedagogického vzdělání).
- Způsob financování školství.
- Nízký zájem o polytechnické vzdělávání ze strany škol, žáků, rodičů i zaměstnavatelů.
- Negativní obraz polytechnického vzdělávání u veřejnosti (rodičů, dětí) a jejich vnímání prestiže výkonu technických pracovních pozic.
- Turbulentní vývoj technologií a zaostávání v zavádění novinek do výuky (zapracování do ŠVP).
- Časová kapacita a zkušenosti kariérových poradců.
- Nízká podpora polytechnického vzdělávání na ZŠ (MŠ).

Vazba na realizované projekty NÚV

Polytechnické vzdělávání bylo průřezově součástí několika projektů realizovaných NÚV. Jednalo se například o projekty UNIV, UNIV 2 Kraje, UNIV 3, Kurikulum S, Kurikulum G, Pilot S, Pospolu a další.

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

V uplynulých letech středním školstvím postupovala vlna demografického poklesu, v jejímž důsledku dále klesal počet žáků. V souvislosti s tím byl v posledních dvou letech realizován koncept řešení dopadů demografického vývoje, založený na vybudování páteřní sítě středních škol. Na základě toho vzniklo v Jihlavě centrum pro technické vzdělávání a centrum odborného vzdělávání pro obchod a služby. Také Třebíč se stala centrem technického vzdělávání, které vzniklo spojením střední průmyslové školy se střední školou řemesel, centrem stavebního vzdělávání (Střední škola stavební Třebíč) a rovněž centrem odborného vzdělávání pro obchod a služby, spojením hotelové školy a obchodní akademie. Třetí centrum technického vzdělávání vzniklo ve Žďáru nad Sázavou.

V Programu rozvoje Kraje Vysočina v rámci SWOT analýzy prioritní oblasti č. 1 Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost je jako možné ohrožení identifikována malá prestiž technického a přírodovědného vzdělávání (zejména u učebních oborů).

Posílení motivace žáků ZŠ, SŠ a rodičů k získávání kompetencí v technické a přírodovědné oblasti a matematice je jednou z aktivit vedoucích k naplnění specifického cíle opatření 1.3 Regionální školství – a tedy ke zvýšení kvality vzdělávání v regionálním školství a sladění jeho výstupů s trhem práce. V souladu s tímto cílem byla konstatována také potřeba modernizovat systém středního odborného vzdělávání s důrazem na podporu technického a přírodovědného vzdělávání tak, aby v závěrečných fázích studia zahrnovalo větší podíl praktické výuky směřující k osvojení dovedností, které požaduje trh práce.

Problém s nedostatečnou provázaností výstupů vzdělávání na potřeby trhu práce přetrvává i v oblasti terciárního a dalšího vzdělávání. Z pohledu zaměstnavatelů klíčových oborů regionu není profil části absolventů VŠ plně vyhovující. Přes opakované pokusy stále chybí program s jasnou vazbou na regionální poptávku firem (zejména strojírenského či elektrotechnického zaměření) jak v denní, tak i v kombinované podobě. V nabídce také chybí navazující magisterské studijní programy na již akreditované bakalářské obory.

RIS3 Kraje Vysočina vymezuje klíčovou oblast změn B: Dostupná a kvalifikovaná pracovní síla pro výrobu a inovace v Kraji Vysočina. Oblast je strukturována do dvou strategických cílů:

- I. B. 1 Zlepšení kompetencí absolventů středních škol a vysokých škol především s technickým a přírodovědným zaměřením
- II. B. 2 Posílení zájmu o technické obory a jejich popularizace

Pro výše uvedené cíle byly navrženy tyto indikátory:

1. Podíl studentů technických a přírodovědeckých SŠ absolvujících praxi ve firmách nebo vědeckých a výzkumných institucích na Vysočině.
2. Podíl žáků nastupujících do prvního ročníku technických oborů.
3. Spokojenost zaměstnavatelů s úrovní odborných kompetencí absolventů SŠ, VŠ.

Dostupnost kvalifikované pracovní síly pro firmy i vědecké a výzkumné instituce je základním předpokladem rozvoje inovačního systému. Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil pociťují jak inovační a výrobní podniky ve zpracovatelském průmyslu, tak i vědecké a výzkumné instituce. Tento nedostatek volá po zvýšení kvality technického vzdělávání na středních a vysokých školách a propojení vzdělávacích programů s potřebami na trhu práce (více praktičnosti, méně zastaralých postupů a teorií).

Cílem oblasti změn je také zvýšení atraktivity technických oborů a podpora zvýšení poptávky po těchto oborech již u žáků ZŠ a dále u studentů SŠ a VŠ. Oblast změn je zaměřena na zvyšování kvalifikace žáků, studentů, absolventů i pracovníků, uspokojení rostoucí poptávky po kvalifikované pracovní síle, a především podporu spolupráce mezi firmami, vědeckými a výzkumnými institucemi a vzdělávacími institucemi.

Velkou příležitostí pro rozvoj této oblasti intervence měla být rozvíjející se infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací. V roce 2014 nově vznikl Vědeckotechnický park a Centrum transferu technologií Vysočina, který měl podporovat rozvoj inovačního podnikání formou zvýšení intenzity spolupráce mezi univerzitami, výzkumnými a soukromými subjekty a aplikováním nových poznatků a výsledků výzkumu a vývoje do komerční praxe. Měl by pomáhat, radit, ale také vzdělávat a popularizovat. V současné době je však bohužel vědeckotechnologický park prázdný kvůli nevyřešeným majetkoprávním sporům zakladatelů parku. Zajímavou příležitostí k rozvoji polytechnické výchovy zůstává pro školy Ekotechnické centrum Alternátor v Třebíči.

Koncepce EVVO Kraje Vysočina

První analýzy a průzkumy veřejného mínění v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen „EVVO“) v Kraji Vysočina byly provedeny již v roce 2002, kdy vstoupil v platnost zákon o právu na informace o životním prostředí.

Podrobnější návrh koncepce zpracovala v roce 2008 na základě výběrového řízení společnost Chaloupky, o. p. s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání. V průběhu let 2009 a 2010 začal pracovat koordinační tým a byl ustanoven koordinátor environmentální výchovy, kterým se stala agentura ZERA z Náměště nad Oslavou. Finální koncepce, schválená

Zastupitelstvem Kraje Vysočina v roce 2011, hodnotí stav EVVO v Kraji Vysočina, vymezuje cílový stav, strategické cíle EVVO a navrhuje některá opatření k jejich dosažení.

V rámci kraje probíhají dva síťové projekty v oblasti EVVO – Zdravá škola a Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy (MRKEV). Ekologické výukové programy pro školy připravují Chaloupky, o. p. s., Středisko ekologické výchovy Mravenec a Sdružení Krajinka. Tato nabídka je rozšiřována programy pro školy v muzeích, ZOO Jihlava, v CHKO Žďárské vrchy, CHKO Železné hory a Národní geopark Železné hory. Ročně je v těchto zařízeních připraveno minimálně 600 programů pro 12 000 dětí.

Mateřské, základní a střední školy se zapojují do mezinárodního projektu Ekoškola (z Kraje Vysočina zapojeno 17 ZŠ - z toho 5 ZŠ a MŠ a Gymnázium Chotěboř). Další pět ZŠ a jedno gymnázium se zapojily do celorepublikového projektu Škola pro trvale udržitelný život.

V oblasti zájmového vzdělávání jsou na EVVO zaměřeni Mladí ochránci přírody Českého svazu ochránců přírody (sedm útvarů na Vysočině). Střediska volného času (DDM) nabízejí přírodovědné kroužky jen okrajově. V oblasti EVVO probíhají dvě krajské soutěže: Zelená stezka – Zlatý list pro žáky ZŠ a Ekologická olympiáda pro žáky SŠ. V rámci základních a středních škol je významným impulzem také průřezové téma Environmentální vzdělávání, které školy zařazují do svých školních vzdělávacích programů.

V Programu rozvoje Kraje Vysočina (platném pro období 2015–2018) v rámci SWOT analýzy prioritní oblasti č. 4 Zdravé životní prostředí a udržitelný venkov je však stále identifikována jako slabá stránka nedostatečná environmentální osvěta. Vysoké ekologické povědomí a znalosti o životním prostředí jsou přitom klíčovou hodnotou, která byla stanovena koncepcí EVVO Kraje Vysočina. K jejímu dosažení bylo stanoveno pět strategických cílů:

1. Zvyšovat počet koordinátorů EVVO na školách.
2. Rozšiřovat síť škol v Kraji Vysočina se zájmem o EVVO a podporovat výměnu zkušeností v rámci sítě.
3. Založit a rozvíjet síť poskytovatelů služeb EVVO s pokrytím Kraje Vysočina
4. Rozšířit nabídku a zvýšit zapojení dětí a mládeže do neformálního vzdělávání v oblasti EVVO.
5. Rozvíjet ekologické povědomí u široké veřejnosti za využití informačních zdrojů a osvětových akcí.

V DZKV 2016 byl v rámci prioritního cíle A. Sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce stanoven úkol A. 8 Rozvíjet matematické, technické a přírodovědné myšlení a tvořivost mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k vyučení či studiu v technických a přírodovědných oborech SŠ a VŠ.

1. Rozvíjet ve školách aktivity k rozvoji technického a přírodovědného myšlení a tvořivosti žáků.
2. Modernizovat vybavení technicky zaměřených středních škol; obnovit při ZŠ vybavení školních dílen, laboratoří a školních zahrad a posilovat jejich využívání pro praktickou výuku žáků.
3. Zřizovat učebny moderních technologií s potřebným vybavením.
4. Popularizovat moderní technologie, technická odvětví a technické a přírodovědné obory.
5. Podporovat nabídku motivační a zájmové činnosti pro děti a mládež v oblasti rozvoje technického a přírodovědného myšlení a tvořivosti.
6. Využívat stipendií jako motivačního nástroje k posílení zájmu, a zejména ke zkvalitnění výstupních znalostí a dovedností absolventů technických oborů.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl žáků v prvních ročnících technicky zaměřených oborů středních škol k ostatním odborně zaměřeným oborům

Podíl absolventů gymnázií a technických maturitních oborů zaregistrovaných v prvních ročnících technicky zaměřených vysokých škol

Počet žáků druhého stupně základních škol a nižších ročníků gymnázií, kteří absolvují praktickou výuku ve školních dílnách alespoň v rozsahu 70 hodin

Počet účastníků olympiád a soutěží v matematice, technických a přírodovědných oborech

Počet účastníků v matematických, technických a přírodovědných zájmových kroužcích a letních táborech

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence

1. V roce 2010 byl spuštěn systém motivačních stipendií financovaný Krajem Vysočina. Cílem je nejen zvýšit zájem o nedostatkové učební obory (z přírodovědných, řemeslných a technických oborů například obory Modelář, Slévač, Nástrojař, Obráběč kovů, Kovář, Jemný mechanik, Klempíř, Malíř a lakýrník, Kameník, Tesař, Zedník, Pokrývač, Zemědělec-farmář, Strojní mechanik, Instalatér, Elektrikář), ale také podnítit učně k pečlivější přípravě na budoucí povolání a dosahování lepších výstupních znalostí a dovedností. V roce 2011 sice došlo ke snížení počtu žáků v učebních oborech v důsledku demografického vývoje, avšak pokles u podporovaných oborů byl cca poloviční oproti nepodporovaným (8,1 % oproti 17,6 %). Obdobná byla situace i v dalších letech. Od roku 2011 vyplatil Kraj Vysočina žákům vybraných oborů více než 12,5 milionů korun. Ve školním roce 2015/16 došlo k úpravě pravidel pro poskytování stipendií, spočívající ve zpřísnění podmínek v oblasti prospěchu. Žádost podalo 1 079 žáků a podmínky splnilo 467 žáků. Počet žáků podporovaných učebních oborů ve školním roce 2015/16 stoupl o 1 % oproti školnímu roku 2014/15. Oproti tomu v nepodporovaných oborech byl zaznamenán pokles počtu žáků o 8,3 %.
2. Motivačním faktorem může být také ocenění Talent Vysočiny, které je vyjádřením zájmu kraje o talentované žáky základních a středních škol, kteří dlouhodobě dosahují v určitém oboru mimořádných výsledků a svůj talent a nadání cílevědomě rozvíjí. V letošním dvanáctém ročníku soutěže Talent Vysočiny 2016 bylo z celkem 95 nominovaných žáků/studentů (v pěti oborech) udělena ocenění dvěma studentům gymnázia v přírodovědném oboru a jednomu žákovi ZŠ a jednomu studentovi gymnázia v technickém oboru. Vybraní vítězové získali mimo ocenění i stipendium až ve výši 2 000 Kč, které budou pobírat po dobu deseti měsíců.
3. Pokračovala systémová modernizace vybavení technických škol. Byly realizovány velké systémové projekty, financované z Regionálního operačního programu Jihovýchod: Od myšlenky k výrobku a Od myšlenky k výrobku 2, zaměřené na střední odborné školy technického zaměření, a dále projekt Badatelská centra pro přírodní vědy, v jehož rámci došlo k vybavení odborných učeben – badatelen na pěti gymnáziích zřizovaných Krajem Vysočina.
4. Úspěšně pokračuje realizace projektu Vzdělávání energetiků na Vysočině. Na vývoji a zavedení tohoto unikátního programu spolupracovaly Kraj Vysočina, ČEZ, a. s., a Střední průmyslová škola Třebíč. V rámci projektu vzniklo unikátní středoškolské oborové zaměření Energetika, byly stavebně přizpůsobeny prostory školy a vybaveny moderní technikou. Byl vytvořen systém exkurzí, přednášek externích odborníků ve výuce, stáží u zaměstnavatelů a odborných prací žáků ze čtvrtých ročníků.

5. Střední školy se pravidelně účastní soutěžní přehlídky Enersol, zaměřené na problematiku alternativních energií, energetických úspor a snižování emisí v dopravě. Žáci ze středních škol Kraje Vysočina pravidelně získávají přední umístění v národních a mezinárodních kolech.
6. Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina společně s partnerem projektu, jímž byla Vysočina Education, realizovala projekt zaměřený na účinnou podporu technického vzdělávání na základních školách v Kraji Vysočina s názvem Okna technickým oborům dokořán. Hlavním cílem projektu bylo zlepšení podmínek pro výuku technických a řemeslných oborů včetně vytvoření podmínek pro zvýšenou motivaci žáků základních škol ke vzdělávání v těchto oborech za účelem jejich většího uplatnění na trhu práce.
7. V letech 2015 a 2016 proběhly první dva ročníky Technického fóra. Hlavním bodem programu bylo šíření příkladů dobré praxe v oblasti spolupráce základních a středních škol s firmami jakožto hlavními zaměstnavateli v nejperspektivnějších technicky orientovaných oborech (tzn. v oblasti stavebnictví, strojírenství, elektrotechniky, energetiky a IT).
8. Kraj Vysočina ve spolupráci s firmou BOSCH DIESEL, s. r. o., připravil pro žáky 4.–8. ročníků vybraných základních škol systém používání stavebnic Merkur ve výuce. Výsledkem spolupráce je metodika, jak používat tuto stavebnici k podpoře kreativity, technického myšlení a zvýšení zájmu žáků základních škol o studium na středních technických školách. Doprovodnou aktivitou jsou již tři ročníky úspěšné soutěže Stavíme z Merku.
9. V roce 2014 kraj pořídil pro všechny žáky prvních ročníků základních škol technickou pomůcku do hodin pracovních činností. Ojedinelá stavebnice s názvem Roto z Vysočiny, která vznikla na základě iniciativy firmy BOSCH DIESEL, s. r. o., podporuje prostorovou tvořivost, motoriku a zručnost a je doplněna metodickými a pracovními listy pro práci ve výuce. V roce 2016 se přidala doprovodná aktivita v podobě soutěže Stavíme z Rota s podtitulem Čím budu, určená pro první ročníky ZŠ.
10. Na sedmi středních školách technického zaměření probíhá od roku 2014 realizace projektu Postav si svoje auto, v jehož rámci školní konstrukční týmy sestavily reálný automobil ze stavebnice Kaipan věnované školám Krajem Vysočina. Útroby vozu, a tedy motor a ostatní díly, si školy zajistily samy (za finanční podpory svých partnerů). Díky velmi úspěšné prezentaci výstupů projektu (formou Grand Prix Kaipan ve Vysokém Mýtě) se k zapojení do projektu ve školním roce 2016/2017 přihlásilo již devět škol.
11. Od nového školního roku 2016/2017 budou moci žáci 30 základních škol a 5 středních škol z Kraje Vysočina v rámci vyučování pracovat také se stavebnicí Teifoc, kdy si žáci 6. a 7. ročníků základních škol dle nově vytvořené metodiky mohou postavit svůj první dům ze zmenšenin skutečných cihel a svoji stavbu následně přihlásit do připravované doprovodné motivační konstrukční soutěže. Žáci středních škol by se měli seznámit s náročnějšími úkoly (náročnější stavebnice se speciálním zaměřením na výstavbu kuličkové dráhy a solárního mlýna).
12. Nejmladší ze vzdělávacích projektů realizovaných Krajem Vysočina Postav si svůj dům je zaměřen na studenty středních stavebních škol. Umožňuje studentům v rámci praxe podílet se na realizaci staveb běžné občanské vybavenosti. Firmy, které se do projektu

společně se školami zapojí, tak mají možnost podílet se na výchově svých budoucích zaměstnanců, vést je k požadovaným pracovním návykům a rozvíjet je v dovednosti týmové spolupráce.

13. V rámci projektu Stavba Vysočiny - Studentský projekt se žáci středních stavebních škol učí navrhovat moderní, technologicky vyspělé stavby zasazené do předem určeného konkrétního místa v Kraji Vysočina a prezentovat svůj návrh členům odborné komise, která následně rozhoduje o udělení finanční odměny třem nejlepším projektům. Projekt Stavba Vysočiny – Učeň roku oceňuje žáky, kteří významně uspěli na dovednostní soutěži.
14. Kraj Vysočina se jako jeden ze dvou krajů připojil v roce 2015 k programu MŠMT na podporu polytechnické výchovy. Financování programu bylo zajištěno ze tří zdrojů (z MŠMT, kraje a od dalších partnerů). Celkem bylo z programu podpořeno 104 ZŠ a MŠ, na jejichž projektové žádosti bylo rozděleno přes 3,6 mil. Kč.
15. Na podporu technického a řemeslného vzdělávání bylo realizováno v rámci globálních grantů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále také „OP VK“) 22 grantových projektů v celkové výši 77 mil. Kč. První výzva z druhých globálních grantů v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání (vyhlášená 26. 5. 2011) byla zaměřena na zlepšování podmínek pro výuku technických, přírodovědných oborů a řemesel včetně zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech (byly vytvořeny např. nástroje vedoucí ke zvýšení atraktivity technických a přírodovědných oborů ve spolupráci škol, školských zařízení, firem, neziskových organizací a dalších aktérů na trhu práce). Na tuto specifickou výzvu bylo alokováno 58 mil. Kč.
16. V rámci výzvy č. 44 OP VK byl v Kraji Vysočina realizován projekt Přírodní a technické obory – výzva pro budoucnost. Projekt byl zaměřený především na spolupráci základních a středních škol s cílem zvýšit motivaci k technickému a přírodovědnému vzdělávání a zkvalitnit vzdělávání ve školách.

Zhodnotíme-li již zrealizovaná opatření v oblasti polytechnického vzdělávání, byla už nastartována celá řada přínosných aktivit k rozvoji a zkvalitnění oblasti intervence. Přesto však klíčové zaměstnavatele z Kraje Vysočina stále trápí nedostatek kvalifikovaných pracovních sil technického směru. Firmy mají zájem především o středoškolské a učňovské absolventy technických oborů s dostatečnou praxí či znalostí firemního prostředí, ideálně již s jistými pracovními návyky.

Nedostatek absolventů technických oborů je dán jednak nepříznivým demografickým vývojem (stárnutí populace s technickým vzděláním i obecný vývoj demografické křivky, tj. celkový propad počtu žáků a studentů), velkou konkurencí na trhu práce (vysoký počet velkých zaměstnavatelů), ale zejména problémy v oblasti vzdělávání, které jsou velkou výzvou právě pro krajské akční plánování.

Souhrnná identifikace hlavních problémů, jejich příčin a žádoucích změn (v rovině obecných i specifických cílů), které budeme v rámci krajského akčního plánování řešit, je uvedena ve čtvrté kapitole Analýzy potřeb v území – Rozvojové priority v oblasti vzdělávání, části 4.2 Podpora polytechnického vzdělávání.

3.3 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Definice oblasti intervence

Odborné vzdělávání je nemyslitelné bez kontaktu se světem práce. Zaměstnavatele spojuje zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními potřebami trhu práce. Existují výrazné odlišnosti v možnostech a způsobech spolupráce dané regionálně, mezi obory i v rámci jednoho oboru, v přístupu jednotlivých zaměstnavatelů.

Spolupráce škol a zaměstnavatelů má velké množství forem a podob: od poskytnutí vybavení pomůckami a materiálem přes *ad hoc* exkurze a přednášky až po realizaci odborného výcviku na pracovišti, stáže učitelů, aktivní participaci na závěrečné zkoušce, společný nábor, tvorbu profilu absolventa a inovaci ŠVP.

Ačkoli spolupráce probíhá zcela na dobrovolné bázi, existuje celá řada příkladů rozvinuté spolupráce podchycených mimo jiné v dříve realizovaných projektech (např. Kurikulum S, POSPOLU).

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Zvýšit podíl praktického vyučování v ideálním případě přímo na pracovištích a zkvalitnit ho.
- Zajistit, aby všeobecně vzdělávací předměty a odborná teorie měly průpravný charakter pro praktické vyučování.
- Personálně zajistit kvalitní spolupráci škol a firem – koordinátor spolupráce, vzdělávání instruktorů a stáže učitelů.
- Aplikovat důsledně úplný cyklus kvality (plánování – realizace – zhodnocení – revize) na celou oblast spolupráce (od ŠVP po konkrétní praxi žáka).
- Zavést udržitelný model financování.
- Regionálně vyvážená struktura škol a jejich oborová nabídka.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Malý zájem nebo nedostatečný počet relevantních zaměstnavatelů.
- Rozdílné potřeby a možnosti malých, středních a velkých podniků.
- Omezená ochota škol přizpůsobovat své zaběhnuté postupy tak, aby různým potřebám podniků vyšly vstříc.
- Náročná logistika.
- Demotivující způsob financování všeho, co jde z hlediska školy nad rámec povinnosti (celá oblast spolupráce).
- Oborová a regionální specifika.

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Aktuální nedostatek vhodných lidských zdrojů pro nasycení potřeb regionálního trhu práce především v technických oborech je zapříčiněn zejména dosavadním demografickým vývojem, nízkou motivací rodičů/žáků ke studiu na středních odborných školách a současně nedostatečnou provázaností vzdělávacích obsahů, metod i forem odborného vzdělávání s požadavky zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol na odbornou praxi.

Jednou z cest, jak zajistit, aby znalosti a dovednosti absolventů více odpovídaly požadavkům trhu práce, je úzké propojení zaměstnanecké a vzdělávací sféry, a tedy posílení kvalitní spolupráce firem a škol. Žáci by měli mít možnost seznámit se s reálným pracovním prostředím, ve kterém si ověří své teoretické znalosti a doplní je praktickými poznatky a dovednostmi.

Také firmy požadují po absolventech praktické dovednosti, nicméně nabídka a podmínky výkonu praxí jsou stále nevyhovující. Ve většině případů si praxi musí hledat žáci sami a ve firmě mají možnost provádět málo kvalifikované nebo pomocné práce. Efektivita takto absolvované praxe je pro žáka velmi nízká a pro některé firmy představuje v podstatě zátěž. Menší firmy často nemají personální kapacity, chybí jim zaměstnanci, kteří by se studentům mohli věnovat po odborné stránce, a nedostatečné jsou rovněž administrativní kapacity potřebné pro výkon praxe.

Kraj Vysočina se dlouhodobě věnuje podpoře řešení těchto problémů. V DZKV 2016 jsou navržena opatření k naplnění úkolu B. 3 Ve středních školách v odborně zaměřených oborech posílit vazbu na reálné profesní prostředí a na praxi a zvýšit uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

1. Inovovat školní vzdělávací programy s cílem více propojit studium s praxí; k tomu také modernizovat nebo doplňovat vybavení a přizpůsobovat prostory a využívat prvky duálního vzdělávání. Při inovaci ŠVP podporovat spolupráci se zaměstnavateli.
2. Podporovat projekty škol zaměřené na vykonávání praxe žáků a studentů v zahraničí. Posílit vzdělávání učitelů odborných předmětů a učitelů odborného výcviku ve firmách; přiměřeně vzdělávat pracovníky zaměstnavatelů, kteří vyučují teoretické nebo praktické odborné předměty nebo praxi v programech středních škol.
3. Zvýšit účast zástupců zaměstnavatelů u výstupních zkoušek z odborných předmětů a při tvorbě či inovaci vzdělávacích programů.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání
Počet škol a zaměstnavatelů zapojených do výše uvedených programů

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence

1. V době realizace globálních grantů v rámci OP VK bylo na podporu technického vzdělávání zaměřeno 22 grantových projektů v celkové výši 77 mil. Kč. Některé z projektů byly zaměřeny rovněž na spolupráci firem a škol (např. Spolupráce s partnery – základ kvalitní odborné výuky, Střední školy stavební Třebíč; Technická Vysočina – partnerská síť vzdělávání dospělých společnosti bit cz training; Okna technickým oborům dokořán Krajské hospodářské komory Kraje Vysočina a projekt My to umíme, Soukromé střední odborné školy a středního odborného učiliště s. r. o.). Rovněž projekt Přírodní a technické obory – výzva pro budoucnost, který realizoval Kraj Vysočina ve spolupráci s partnery, cílil především na vyšší motivaci ke studiu technických a přírodovědných oborů již od ZŠ a podporoval mimo jiné také spolupráci škol a akademické sféry.

2. Kraj Vysočina od roku 2013 spolupracuje s firmou Bosch, a to zejména na podpoře technického vzdělávání v základních a středních školách (využití stavebnic Merkur a Roto na ZŠ, doprovodné soutěže, projekt SŠ Postav si svoje auto).
3. V rámci projektů Od myšlenky k výrobku a Od myšlenky k výrobku 2, financovaných z Regionálního operačního programu Jihovýchod, bylo pro odborně zaměřené krajské střední školy (pro tzv. centra technického vzdělávání) pořízeno moderní vybavení, které bylo předem projednáno s partnerskými firmami jednotlivých škol a usnadnilo zapracování čerstvých absolventů škol po nástupu do zaměstnání.
4. Příkladem dalšího úspěšně navázaného partnerství je spolupráce devíti firem z Kraje Vysočina, které se specializují na zpracování plastů, a čtyř odborně zaměřených SŠ (Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava; Střední průmyslová škola Třebíč; VOŠ a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou; Střední průmyslová škola a střední odborné učiliště Pelhřimov), na jejímž základě došlo k úpravě obsahu vzdělávání, realizaci žákovských a učitelských praxí ve firmách a podepsání Sektorové dohody Plastikář v rámci projektu Sektorové dohody jako nástroj sociálního dialogu při řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Hlavní vizí Regionální sektorové dohody pro Kraj Vysočina v oblasti plastikářského průmyslu je zajistit užší spolupráci na trhu práce mezi plastikářskými a kooperujícími firmami v Kraji Vysočina a krajskými institucemi zajišťujícími připravenost pracovníků a absolventů technických škol na odbornou práci v plastikářském průmyslu.
5. V roce 2015 započala spolupráce Svazu podnikatelů ve stavebnictví s Krajem Vysočina a základními a středními školami s cílem rozvíjení manuální zručnosti a vyšší motivace ke studiu stavebních oborů (zavedení stavebnice Teifoc imitující reálné zmenšeniny cihel do výuky ZŠ a SŠ).
6. Společně s pěti partnery (Střední škola stavební Jihlava, Česká zemědělská akademie v Humpolci, Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou, Okresní hospodářská komora Jihlava a příspěvková organizace Vysočina Education) spolupracoval Kraj Vysočina s regionem Champagne-Ardenne na realizaci mezinárodního projektu Škola a firma ruku v ruce v rámci programu Comenius Regio. Hlavním cílem projektu byla výměna zkušeností z oblasti spolupráce škol a firem při odborném vzdělávání.
7. Probíhá také aktivita s názvem Gastroakademie Vysočina – spolupráce odborně zaměřených středních škol a firem v oblasti gastronomie včetně efektivního nastavení systému praxí vycházející z konceptu Kulinářské umění.
8. Již od roku 2008 realizuje společný projekt Kraj Vysočina, ČEZ, a. s., a SPŠ Třebíč – s názvem Vzdělávání energetiků na Vysočině. V rámci projektu vzniklo unikátní středoškolské oborové zaměření Energetika, byly stavebně přizpůsobeny prostory školy a vybaveny moderní technikou. Byl vytvořen systém exkurzí, přednášek externích odborníků ve výuce, stáží u zaměstnavatelů a odborných prací žáků ze čtvrtých ročníků.

9. V letech 2015 a 2016 Kraj Vysočina zrealizoval první ročníky Technického fóra v rámci Roku technického vzdělávání. Šlo o konferenci, na které byly prezentovány příspěvky ministerstev, kraje a jednotlivých středních odborných škol. V rámci prezentací jednotlivých škol byly oceněny spolupracující firmy, jež výrazným způsobem přispěly ke zvýšení kvality technického vzdělávání.
10. Celou řadu aktivit, zaměřených na podporu spolupráce firem a škol, realizuje Kraj Vysočina i v roce 2016. V rámci Roku řemesel byla vyhlášena řada žákovských a studentských řemeslných soutěží, proběhla zdařilá prezentace řemesel na Dni s Krajem Vysočina, přehlídka řemesel v okresních městech, výstava a spanilá jízda „kaipanů“, vznikl film a brožura o řemeslech atd.).
11. V rámci projektu Kurikulum S (<http://www.nuov.cz/kurikulum>) realizovalo Regionální konzultační centrum v Kraji Vysočina stáže učitelů odborného výcviku a odborných předmětů do firem, šířilo a šíří výstupy projektu do škol v rámci celého Kraje Vysočina.
12. Podporu spolupráce škol a firem řešil individuální projekt OP VK s názvem POSPOLU, který realizovalo MŠMT a partnerem projektu byl NÚV. Mezi výstupy projektu patří celá řada metodických publikací, analýz, šetření, které by bylo vhodné rovněž využít v navazujících aktivitách.

Díky realizaci těchto aktivit došlo ke zlepšení podmínek, byla nastartována spolupráce firem a škol, školy lépe spolupracují s potenciálními zaměstnavateli i poskytovateli praxí a zlepšila se motivace ke studiu především technicky zaměřených oborů vzdělávání.

Stále však chybí komplexní řešení rozvoje této oblasti intervence ve všech etapách vzdělávacího procesu od jeho plánování až k závěrečnému zhodnocení a revizi aktivit plánovaných v oblasti spolupráce škol a firem do budoucna.

3.4 Rozvoj kariérového poradenství

Definice oblasti intervence

Kariérové poradenství lze definovat jako spektrum činností, které umožňují občanům všech věkových kategorií a v každém okamžiku života identifikovat jejich možnosti, dovednosti a zájmy, dělat smysluplná vzdělávací i profesní rozhodnutí a řídit jejich individuální dráhu v oblasti vzdělávání, práce a v dalších situacích, v nichž jsou tyto možnosti a dovednosti získávány a/nebo používány. (The European Lifelong Guidance Policy Network, 2012)

Kariérové poradenství patří dle § 7 vyhlášky o poradenských službách mezi poradenské služby poskytované ve škole, které zabezpečuje ředitel školy, a to zpravidla výchovným poradcem nebo též školním psychologem či školním speciálním pedagogem.

Kariérové poradenství poskytované výchovným poradcem a školním psychologem přímo ve škole (příloha č. 3 vyhlášky) je doplněno o kariérové poradenství pedagogicko-psychologických poraden (příloha č. 1 vyhlášky) a v případě žáků se zdravotním postižením též o kariérové poradenství speciálně pedagogických center (příloha č. 2 vyhlášky).

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Metodická podpora pro tvorbu a realizaci komplexního školního poradenského plánu – kariérové vzdělávání, využívání kariérových informací, individuální poradenství a další příbuzné aktivity.
- Podpora formálního, neformálního a dalšího vzdělávání kariérových poradců.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Z hlediska legislativy – nedostatečná kapacita a financování příslušných poradenských pracovníků ve školách.
- Úzké pojetí kariérového poradenství na základních školách (volba oboru, přihláška na SŠ).
- Úzké pojetí kariérového poradenství na středních školách (obor/profese již zvoleny, přihláška na VŠ, jak zpracovat životopis).
- V ČR chybí možnost studia kariérového poradenství na VŠ.

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Dobré fungování kariérového poradenství (přímo na školách, ale i v mimoškolním prostředí PPP/SPC) je kromě odpovídajícího informačního prostředí jednou ze zásadních podmínek pro úspěšné sladování krajské nabídky středního/vyššího odborného vzdělávání a specifických potřeb regionálního trhu práce.

Kariérové poradenství, které poskytuje žákům a jejich rodičům relevantní informace pro zásadní volbu vzdělávací a profesní dráhy v celoživotní perspektivě, je však (nejen v krajské perspektivě) značně poddimenzované. Z dotazníkového šetření u ředitelů škol Kraje Vysočina vyplývá, že samostatně zřízenou pozici kariérového poradce (oddělenou od povinností výchovného poradce) má pouze devět základních škol (tzn. necelá 3,4 %) pět středních škol (tzn. necelých 7,7 %) v kraji.

Dle nařízení vlády o rozsahu činnosti pedagogických pracovníků je (v § 3 odst. 3) stanoveno snížení vyučovací povinnosti výchovného poradce o 1–3 hodiny, přičemž v krajských podmínkách menších škol musíme počítat s reálnou dotací výchovných poradců při spodní hranici tohoto limitu. Ve chvíli, kdy není kariérové poradenství jedinou činností, které by se měl výchovný poradce věnovat, je kvalitní komplexní zajištění všech rovin kariérového poradenství (podávání informací o celém spektru možností vzdělávání a profesního uplatnění za využití spolupráce školy, úřadů práce a zaměstnavatelů) ve školním prostředí nespílitelným úkolem.

Nízká úroveň kariérového poradenství byla také uvedena jako jedno z ohrožení a dokončení návrhu kariérového systému pro učitele, a jeho implementace naopak jako jedna z hlavních příležitostí rozvoje konkurenceschopné ekonomiky a zaměstnanosti v Kraji Vysočina (viz krajské SWOT analýzy). Posílení kariérového poradenství pro žáky ZŠ a SŠ je jednou z navrhovaných aktivit návrhové části Programu rozvoje Kraje Vysočina.

Na základě dlouholetého průzkumu NÚV, který odhalil významnou neshodu vykonávaného povolání a absolvovaného studia i zkušeností škol s přestupy žáků, stanovuje potřebu zkvalitnění oblasti výběru profesního zaměření a vzdělávací dráhy (v základním a středním školství i v poradenství pro dospělé) také Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016.

V DZKV 2016 jsou pro oblast intervence stanovena opatření k naplnění úkolu A.1 Zvýšit počet žáků základních škol a středních škol, kterým je poskytováno systematické poradenství a informace potřebné pro rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření, respektive o volbě vzdělávací dráhy.

1. Poskytnout žákům/rodičům standardizované informace o úrovni jejich vzdělání a informace o vývoji na trhu práce tak, aby měli maximum informací pro odpovědné a kvalifikované rozhodnutí o vzdělávací dráze a budoucí profesní orientaci. K tomuto účelu využít zejména prostředky OP VVV.
2. Nabídnout zřizovatelům a ZŠ jednoduchý a metodicky propracovaný nástroj pro systematickou práci se žáky (rodiči) k volbě profesního zaměření a vzdělávací dráhy.
3. Zpřehlednit nabídku informací pro žáky, rodiče, učitele a kariérové (výchovné) poradce v oblasti vzdělávací nabídky a vývoje trhu práce.
4. Posílit roli zaměstnavatelů jako zdroje informací o reálném pracovním prostředí.
5. Metodicky podpořit činnost kariérových poradců ve školách a vytvořit podmínky s cílem zvýšení kvality budoucího výběru povolání.
6. Vytvořit regionální platformu pro koordinaci, síťování a sdílení informací, metod, postupů a technik v oblasti kariérového poradenství.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet ZŠ/SŠ využívajících systémový poradenský nástroj

Počet žáků ZŠ/SŠ, kterým byla poskytnuta podpora pomocí systémového nástroje

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence:

1. V rámci mezinárodního projektu EDU.REGION bylo zařazeno rovněž téma Volba profesního zaměření a volba vzdělávací dráhy s cílem přenést zkušenosti z rakouského systému (iBOB).
2. V rámci globálních grantů OP VK byly v oblasti kariérového poradenství realizovány např. tyto projekty:
 - CZ.1.07/1.1.01/03.0045 Základní škola Otokara Březiny, Jihlava, Demlova 34 – Cesty ke kariéře
 - CZ.1.07/1.1.36/02.0057 Gymnázium Havlíčkův Brod – Moderně na kariéru
 - CZ.1.07/1.1.01/01.0002 Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342 – Inovace ŠVP, podpora klíčových kompetencí u žáků (s důrazem na ICT a jazykovou gramotnost a vybudování efektivního kariérového systému pro žáky)
3. Odbor školství, mládeže a sportu a Vysočina Education připravují projekt na systémovou podporu kariérového poradenství v kraji (do OP VVV).

3.5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání)

Definice oblasti intervence

Další vzdělávání, které probíhá po ukončení počátečního vzdělávání, je důležitou a nezastupitelnou součástí konceptu celoživotního učení. V souvislosti s rychlými změnami v oblasti sociální, kulturní či ekonomické, a zejména s ohledem na překotné změny a vývoj v oblasti nových technologií, posiluje další vzdělávání na svém významu. Naprostá většina lidí již v průběhu svého života nevystačí s tím, co se naučila ve škole v rámci počátečního formálního vzdělávání, naopak učit se a vzdělávat se musí stále více lidí i v průběhu dospělosti a to nejen pro udržení své pozice na trhu práce, ale i z hlediska svého fungování v běžném životě.

Další vzdělávání umožňuje každému i po dokončení počátečního vzdělávání získávat nové znalosti a dovednosti a reagovat a adaptovat se na stálé změny. (Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy na období 2015–2020. MŠMT, 2015)

Každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona upravujícího zaměstnanost může využít systému uznávání založeného na zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a Národní soustavě kvalifikací.

Přijetím strategického rámce Vzdělávání a odborná příprava 2020 (ET 2020) se ČR přihlásila k dosažení evropské referenční úrovně, a to 15 % dospělých, kteří se mají v roce 2020 účastnit dalšího vzdělávání. Ukazuje se, že participace české populace na dalším vzdělávání, bez ohledu na jeho formu dosahuje ve srovnání s ostatními zeměmi průměrných hodnot. (Národní RIS3 strategie, 2014)

Přes výrazný posun v účasti v dalším vzdělávání v ČR, který nastal mezi lety 2010 a 2011, kdy účast v České republice vzrostla ze 7,5 % na 11,4 %, došlo v letech 2012-2014 k poklesu účasti v dalším vzdělávání na 9,4 %, čímž se ČR opět dostala pod průměr 28 členských zemí EU, který naopak v posledních letech stoupl na 10,6 %.

Hlubší analýzy obsahu dalšího vzdělávání v jednotlivých zemích navíc poukázaly na skutečnost, že další vzdělávání dospělých není vždy zaměřeno na oblasti, které pro daného jedince představují omezení jeho uplatnitelnosti na trhu práce. (OECD, 2013; Eurostat database)

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Podpora rozvoje klíčových kompetencí dospělých, jejich základních dovedností a dalšího občanského vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany zejména kvůli jejich lepšímu uplatnění na trhu práce.
- Rozšiřování nabídky středních škol a vyšších odborných škol jakožto center dalšího profesního vzdělávání a zajišťování procesů uznávání dalšího vzdělávání.
- Tvorba programů dalšího vzdělávání bez standardů Národní soustavy kvalifikací (dále jen „NSK“) a podle standardů NSK.
- Využití znalostí a lektorských dovedností v oblasti vzdělávání dospělých získaných v předešlých projektech.

- Přenastavení systému financování a další rozvoj systému uznávání založeného na zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a na Národní soustavě kvalifikací.
- Zavedení mistrovské zkoušky – pokud bude novela dle návrhu MŠMT schválena, měla by být do NSK zavedena v červenci 2017.
- Tvorba konkrétních zadání dalšího vzdělávání dospělých.
- Metodická podpora při pedagogickém projektování ve školách, které je součástí tvorby metodiky plánování a postupu učení tvorby plánování.
- Síťování škol (networking), postupy utváření sítí, metodická podpora členů sítí, způsob organizace a sdílení.
- Utváření optimální infrastruktury středních škol a vyšších odborných škol v oblasti poskytování dalšího vzdělávání v každém kraji.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Vnitřní faktor – malý zájem o poskytování dalšího vzdělávání ze strany a) vedení škol, b) učitelů jako lektorů dalšího vzdělávání dospělých, c) zaměstnavatelů, d) úřadů práce.
- Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání.
- Náročná administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací i při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb., omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK, nedostatečná možnost „skládání PK“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení.
- Vnější faktor – úroveň koordinace vzdělávací politiky při naplňování strategie na národní i krajské úrovni.
- Konkurenční prostředí v dalším vzdělávání dospělých a nerovné podmínky ve srovnání se soukromými agenturami (např. zakázky z krajských úřadů, ÚP).

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

V mezikrajském srovnání má obyvatelstvo Kraje Vysočina slabší vzdělanostní strukturu zejména starších ročníků populace, která se vyznačuje omezeným potenciálem a nízkou motivací přizpůsobovat se nezbytným, již realizovaným či chystaným strukturálním změnám a socioekonomickým výkyvům.

Obecně platí, že se stoupajícím věkem stoupá podíl osob se základním vzděláním a klesá zastoupení obyvatel s úplným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Ve věkové skupině 25 až 29 let osoby s vysokoškolským vzděláním tvoří na Vysočině více než pětinu a obyvatelé s úplným středoškolským vzděláním (s maturitou) více než dvě pětiny obyvatel. Naproti tomu u nejvyšších věkových skupin (nad 70 let) netvoří vysokoškoláci ani pět procent populace a podíl osob se základním vzděláním se blíží polovině. (zdroj ČSÚ, SLDB 2011)

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvořilo ke dni sčítání ČSÚ (26. 3. 2011) více než 56 % patnáctileté a starší populace Kraje Vysočina. Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel, a tedy 42,7 %, mělo střední vzdělání bez maturity, na osoby s úplným středním vzděláním připadalo 37,6 % a na vysokoškolsky vzdělané občany 13,1 %. Ekonomicky aktivních obyvatel s nejvyšším dosaženým základním vzděláním bylo v Kraji Vysočina pouze 6,1 %.

V primárním a sekundárním sektoru na Vysočině převládají obyvatelé se středním vzděláním bez maturity (zvláště ve stavebnictví), v terciárním sektoru je jejich zastoupení podstatně nižší

(méně než tři desetiny), i když rovněž zde je v některých odvětvích jejich podíl nadpoloviční (doprava, ubytování a pohostinství). Osoby s úplným středním vzděláním mají největší podíl v terciárním sektoru, a to zejména v peněžnictví, pojišťovnictví a veřejné správě.

Osoby s vysokoškolským vzděláním tvoří více než pětinu ekonomicky aktivních v terciárním sektoru, a ve vzdělávání dokonce polovinu. Výrazně nižší je jejich zastoupení v primárním sektoru (9,4 %) a sekundárním sektoru (7,5 %).

K nastartování příznivějšího vývoje vzdělanostní úrovně kraje je nezbytné nejen zkvalitnit počáteční vzdělávání a odbornou přípravu, které determinují úspěšnost absolventů při vstupu na trh práce, ale také rozvíjet další vzdělávání dospělých, a to především v oblasti návrhu promyšlené koncepce reagující na potřeby regionu a zaměstnavatelů v kraji.

Mezi hlavní koordinátory aktivit v oblasti dalšího vzdělávání patří kromě Kraje Vysočina Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina, střední školy v kraji (různých zřizovatelů a zejména technického zaměření) a také značná část zaměstnavatelů.

Rozšíření nabídky a zvýšení kvality dalšího vzdělávání a kompetencí dospělých vedoucích ke zvýšení zaměstnatelnosti je jedním ze specifických cílů stanovených k naplnění opatření 1.4 Adaptabilita zaměstnanců a rozvoj terciárního a dalšího vzdělávání v Programu rozvoje Kraje Vysočina.

Podpora rozvoje dalšího vzdělávání je jednou ze základních podmínek zvýšení konkurenceschopnosti krajské ekonomiky a zvýšení míry zaměstnanosti. V situaci, kdy se potřeby krajské ekonomiky a poptávka zaměstnavatelů nepotkávají s adekvátní nabídkou pracovních sil, vzrůstá role celoživotního učení. Celoživotního učení zahrnuje kromě formálního i neformálního vzdělávání, které je zaměřeno na získání vědomostí, dovedností a kompetencí, jež mohou zlepšit společenské i pracovní uplatnění pracovní síly.

Také trh práce v Kraji Vysočina prochází rychlými změnami, které se projevují mimo jiné přesuny pracovních sil mezi odvětvími, podniky a profesemi. To vše zvyšuje nároky na adaptabilitu pracovníků na změny na všech úrovních řízení. Zvyšování adaptability absolventů škol, zaměstnanců i občanů ohrožených vyloučením prostřednictvím dalšího vzdělávání je významným prvkem prevence nezaměstnanosti.

Předpokládaný vývoj situace na trhu práce vyžaduje rozšíření nabídky programů aktivní politiky zaměstnanosti včetně podpory prostředků z ESF, a to zejména s důrazem na preventivní opatření, která umožní zapojení i těm skupinám obyvatel kraje, jež se ocitly v ohrožení sociálního vyloučení, a kterým se tím umožní jejich návrat do zaměstnání.

V rámci DZKV 2016 byla pro oblast dalšího vzdělávání stanovena opatření ve třech hlavních oblastech:

- I. Úkol A. 6: Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání a zvýšit informovanost a poradenství v této oblasti
 1. Motivovat dospělé, respektive zaměstnavatele, ke vzdělávání; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů (cizí jazyky, informační technologie a podnikání).
 2. Podporovat funkci koordinačního, informačního, certifikačního centra pro celoživotní vzdělávání v Kraji Vysočina. Vytvořit platformu pro setkávání aktérů působících v oblasti vzdělávání dospělých.

3. Rozšířit možnosti občana získat profesní kvalifikaci dle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina.
4. Motivovat a podpořit firmy ve využívání moderních forem vzdělávání a personálního rozvoje vlastních zaměstnanců, a tedy podporovat výraznější participaci zaměstnavatelů na dalším vzdělávání a jeho certifikaci.
5. Zvýšit počet informačních a motivačních aktivit na podporu dalšího vzdělávání (např. Týdny vzdělávání dospělých); motivovat vzdělávací organizace k publikování vzdělávací nabídky na veřejných portálech.
6. Podporovat přijetí zákona upravujícího systém dalšího vzdělávání v ČR včetně jeho financování.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání

Počet absolventů kurzů s délkou nad 25 hodin

- II. Úkol A. 7: Zmapovat, zpřístupnit a rozšířit nabídku vzdělávání dospělých na území kraje
1. Ve spolupráci s regionálními partnery připravit metodiku, provést analýzu účasti dospělých na dalším vzdělávání a zmapovat jeho nabídku na území kraje.
 2. Rozšiřovat nabídku vzdělávání na středních školách ve formě večerní, dálkové, distanční a kombinované; v souladu s poptávkou zejména v oborech skupin 18 Informatické obory, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 37 Doprava a spoje, 53 Zdravotnictví, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.
 3. V ostatních oborech zvyšovat kapacity pouze v případech, že se obor v kraji nenabízí, nebo v těch, u kterých nezaměstnanost dlouhodobě nepřekračuje republikový, respektive krajský průměr, či jejich oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce nebo tyto obory mají unikátní obsah.
 4. Rozšiřovat nabídku vzdělávání na vyšších odborných školách ve formě večerní, dálkové, distanční a kombinované v souladu s poptávkou, zejména v oborech skupiny 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, 33 Zpracování dřeva, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 37 Doprava a spoje, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, 53 Zdravotnictví a pedagogické zaměření (75 Pedagogika, učitelství a sociální péče). V ostatních oborech zvyšovat kapacity pouze v případech viz bod 3.
 5. Rozšířit nabídku kombinovaných forem počátečního vzdělávání v bakalářských a v navazujících magisterských studijních programech v rámci vysokoškolského vzdělávání v kraji v souladu s poptávkou a trhem práce.
 6. Udržet, rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro zdravotně či sociálně handicapované občany.
 7. Rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro cizince.
 8. Rozšířit nabídku dalšího vzdělávání a rekvalifikace pro jedince, respektive malé skupiny účastníků; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů (cizí jazyky, informační technologie a podnikání).

9. Vytvořit podmínky pro návaznost počátečního a dalšího vzdělávání dospělých.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet nabízených oborů v SŠ, VOŠ a VŠ a jejich druhy ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání.

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace středních a vyšších odborných škol na vzdělávání dospělých

Míra zapojení dalších organizací a fyzických osob do dalšího vzdělávání dospělých

III. Úkol B. 7: Zvyšovat kvalitu programů a profesionalitu pracovníků ve vzdělávání dospělých

1. Podporovat vzdělávání a rozvoj manažerských dovedností lektorů a managementu právnických i fyzických osob zabezpečujících vzdělávání dospělých.
2. Podporovat certifikaci institucí vzdělávání dospělých.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání

Počet účastníků zapojených do výše uvedených programů

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence:

1. Podporu aktivní politiky zaměstnanosti řídí úřad práce. Krajská pobočka úřadu práce v Jihlavě je jedním ze zásadních aktérů podílejících se na dalším vzdělávání obyvatelstva kraje. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti (dále také „APZ“) nabízí uchazečům o zaměstnání možnost využití rekvalifikačních kurzů různých forem. Dále ÚP zajišťuje koordinaci a poskytuje podporu v oblasti dalšího vzdělávání v projektech typu Vzdělávejte se pro růst v Kraji Vysočina a Vzdělávejte se pro růst v Kraji Vysočina II.
2. Na poskytování dalšího vzdělávání se značnou měrou podílí několik středních škol z Kraje Vysočina, a to převážně technického zaměření (např. Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou; Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava; Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov, Soukromá střední odborná škola a střední odborné učiliště, s. r.o.; Střední průmyslová škola Třebíč), které mohou zájemcům poskytnout nejen zázemí vybavených učeben, ale především odpovídající obsahové zaměření kurzů, jež vychází z potřeb spolupracujících zaměstnavatelů či ÚP.
3. Na základě požadavků úřadu práce zajišťují střední školy kvalifikační a rekvalifikační kurzy pro veřejnost a kurzy pro zaměstnance škol a školských zařízení zakončené odborným přezkoušením nebo státní zkouškou. Mezi kurzy, které pořádaly střední školy v roce 2014/2015, převažovaly především rekvalifikační kurzy pro uchazeče a zájemce o zaměstnání (v roce 2014 zahájilo zvolenou rekvalifikaci vč. ESF 861 a v roce 2015 již 1 062 uchazečů a zájemců o zaměstnání), dále pak kurzy jazykové, kurzy pro rozšíření znalostí v řemeslných živnostech, gastronomii, kurzy autoškol, sportovní kurzy, svářečské školy, kurzy práce s výpočetní technikou, vzdělávání v oblasti všeobecně vzdělávacích předmětů, kurz kosmetické a kadeřnické práce, manikúra, pedikúra a nehtová modeláž a další odborné kurzy technického, obchodního, ekonomického, zdravotnického, zemědělského nebo uměleckého charakteru. (Profil Kraje Vysočina, 2014).

4. Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina provozuje webový portál <http://www.najdikurz.cz/>, který by měl zájemcům umožnit vybrat si nebo poptat relevantní kurz dalšího vzdělávání.
5. V rámci OP VK byl na území kraje realizován globální grant na podporu rozvoje dalšího vzdělávání dospělých, v jehož rámci byly v letech 2007–2013 realizovány například tyto grantové projekty:
 - CZ.1.07/3.2.09/01.0027 Hospodářská komora Jihlava – Tržiště nabídek a poptávek vzdělávacích akcí
 - CZ.1.07/3.2.09/01.0033 METODICA, Institut pro další vzdělávání, o. s. E-learning je mrtev... Ať žije blended-learning – Podpora vzdělávání lektorů DPV v oblasti využití e-learningu a blended-learningu v Kraji Vysočina
 - CZ.1.07/3.2.09/01.0035 ABS WYDA, s. r. o. – KRUH – propojení klíčových hráčů v oblasti dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina
 - CZ.1.07/3.2.09/01.0034 bit cz training, s. r. o. – Technická Vysočina – partnerská síť vzdělávání dospělých
 - CZ.1.07/3.2.09/03.0028 Okresní hospodářská komora Jihlava – Výukové podpory pro lektory dalšího vzdělávání
 - CZ.1.07/3.2.09/03.0030 Juniorteam CZ – Nehasit – nevyhořím – podpora lektorů a trenérů dalšího vzdělávání
6. V kraji byl realizován systémový projekt UNIV 2 zaměřený na zkvalitnění služeb středních škol v oblasti vzdělávání dospělých. Do projektu bylo zapojeno 23 středních škol různých zřizovatelů: bylo připraveno 69 vzdělávacích programů a dvě třetiny z nich pilotně ověřeny.
7. V roce 2015 skončil projekt UNIV 3 zaměřený na podporu implementace uznávání profesních kvalifikací. Z šetření na středních školách vyplynulo (červen 2015), že v období projektu UNIV3 od 1. 3. 2012 do 30. 6. 2015 proběhlo 463 zkoušek u autorizovaných osob. Nejvíce zkoušek proběhlo především v gastronomických profesních kvalifikacích Příprava teplých pokrmů 91 (20 %), Příprava pokrmů studené kuchyně 66 (14 %), Údržba veřejné zeleně 36 (8 %) a Výroba zákusků a dortů 30 (7 %) – jde o nejstarší PK v databázi NSK (viz Příloha č. 3 - tabulky 1, 2).
8. V roce 2014 bylo podle portálu NSK v Kraji Vysočina registrováno 162 autorizovaných osob, z toho 113 školských zařízení (112 SŠ, 1 VŠ), 49 privátních institucí. Školy jsou autorizovanými osobami pro 75 profesních kvalifikací (PK) především v oblasti gastronomie a turismu, strojírenství, stavebnictví, elektrotechniky, zemědělství. Privátní instituce jsou autorizovanými osobami pro 33 PK nejvíce v oblasti gastronomie a právní a veřejnosprávní činnosti (viz Příloha č. 3 – tabulky 3, 4).
9. Nabídka dalšího vzdělávání dospělých v zařízeních zaměstnavatelů, soukromých vzdělávacích institucích, NNO, ve školských zařízeních a dalších organizacích je však zatím stále nedostatečná a nesystémová a nepřispívá ve větší míře k rozvoji a flexibilní změně kvalifikace pracovních sil dle požadavků krajského trhu práce. Systémy ověřování a uznávání kvalifikací v současné době také nejsou dostatečně využívány.
10. Školy rovněž vstoupily do veřejných zakázek ÚP za účelem zajištění rekvalifikací. Do veřejné zakázky „Rekvalifikace 2015 - 2018“ v roce 2015 se přihlásilo celkem 10 středních škol. Přihlásily se s nabídkou zajištění rekvalifikací pro svařování, profesní kvalifikace Obráběče kovů, stavebních profesních kvalifikací, profesních kvalifikací v gastronomii, profesní kvalifikace Skladník a Asistentka/sekretářka, kurzů pro obsluhu PC, účetnictví a základy podnikání.

3.6 Podpora Inkluze

Definice oblasti intervence

Inkluze jako paradigma speciální pedagogiky je v současné době jedním ze stěžejních témat edukace. Toto multidisciplinární téma se týká všech edukačních procesů a principů. Inkluzivní vzdělávání jako součást sociální inkluze proniká do veškeré sféry lidského života. Respektuje atribut současných škol stejně jako celé společnosti – heterogenitu. Hlavním cílem inkluze by mělo být úspěšné začlenění jedince do společnosti, osobního života i pracovního procesu a taktéž příprava na celoživotní učení. (Bartoňová, Vítková 2015)

Inkluze jako aktivní proces se stává součástí všech škol. Je založena na principu respektu, podpory, participace a sounáležitosti. Inkluzivní škola akceptuje jedince bez ohledu na jeho rozdílnost, která je vnímána jako přínos, a zaměřuje se na potřeby všech dětí, žáků a studentů se speciálně vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“) i intaktních.

Vychází ze skutečnosti, že všichni mají právo na společné vzdělávání, a tedy vzdělávání mezi vrstevníky, v místě bydliště. (Bartoňová, Vítková 2015)

Inkluze je tedy vzdělávání všech dětí, žáků a studentů v běžném vzdělávacím proudu – takzvané společné vzdělávání dětí, žáků a studentů intaktních i se SVP (včetně nadaných).

Tento edukační proces s sebou nese vysoké nároky na jednotlivé školy, zřizovatele i stát. Ať už z hlediska tvorby právních předpisů, financování, prostředí škol, odborných pracovníků, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, celkové péče o děti, žáky či studenty včetně péče o pedagogické i nepedagogické pracovníky škol a školských zařízení. Stěžejním tématem je vlastní kurikulum, kompetence pedagogických pracovníků a interdisciplinární spolupráce.

Hlavní výzvy v oblasti intervence

Mezi hlavní výzvy této oblasti intervence patří nepochybně naplnění základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- Ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu.
- Vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné.
- Vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné.
- Vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě a reaguje na potřeby měnící se společnosti včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.
- Dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny včetně prostupnosti odborného vzdělávání.
- Podpora rané intervence.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Aplikace Školského zákona č. 82/20015 Sb. a Vyhlášky č. 27/20016 Sb. – nejedná se přímo o překážku v pravém slova smyslu; aplikace nového právního prostředí sice nepochybně přinese v přechodném období problémy, ale v dlouhodobém horizontu bude jistě přínosem.
- Racionální pochopení hranic možností inkluze, neboť stanovení nereálných studijních cílů nemusí vést ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření

k jejich naplnění, a v konečném důsledku může vést naopak ke ztížení společenského uplatnění dotyčného jednotlivce v budoucnu.

- Nedostatečně konkrétní a včasná metodická podpora škol a školských poradenských zařízení v realizaci společného vzdělávání ze strany MŠMT.

Vazba na realizované projekty NÚV

Inkluze je součástí projektů MŠMT, NUV; některé již byly ukončeny, jiné právě probíhají:

Centra podpory inkluzivního vzdělávání – CPIV (2009–2013).

<http://www.nuv.cz/projekty/cpiv>

IPn Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy – VIP Kariéra II – KP (2010–2015). <http://www.nuv.cz/projekty/karierove-poradenstvi>

Průběžné hodnocení školních poradenských pracovišť a příprava změn v nastavení systému školních a školských poradenských služeb v ČR – RŠPP – VIP II (2009–2011).

<http://www.nuv.cz/projekty/rspp>

Kvalita poskytovaných služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, které jsou poskytovány školními psychology, školními speciálními pedagogy, metodiky pro školní poradenská pracoviště a dalšími odbornými pracovníky – RAMSP – VIP III.

<http://www.nuv.cz/projekty/ramps-vip-iii>

Kvalita–Inkluze–Poradenství–Rozvoj (KIPR) – aktuální projekt spolufinancovaný EU.

<http://www.nuv.cz/projekty/kipr>

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Realizace tzv. společného vzdělávání je v současné době jednou z priorit Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Kraji Vysočina dlouhodobě patří v oblasti podpory integrace a vytváření adekvátního prostředí pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami přední místo v rámci České republiky. Ať už rozsahem podpory pedagogické asistence, nastaveným systémem zajišťování kompenzačních pomůcek či mírou podpory obcí při vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami atd. Opatření realizovaná k podpoře společného vzdělávání žáků intaktních a žáků se speciálně vzdělávacími potřebami jsou součástí všech strategických dokumentů kraje a jsou plně rozvíjena a podporována.

V Programu rozvoje Kraje Vysočina v rámci SWOT analýzy jsou v souvislosti se začleněním handicapovaných vyspecifikována možná ohrožení a definovány adekvátní intervence jako rozvojové směry a aktivity na úrovni prioritních oblastí.

- I. Prioritní oblast č. 1 Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost – opatření 1.3 Regionální školství – jako slabá stránka bylo analyzováno vyčleňování dětí mimo hlavní vzdělávací proud do speciálních tříd či škol. Jako možné ohrožení byl dále identifikován charakteristický rys vzdělávací soustavy nejen v Kraji Vysočina, ale i v celé České republice – přetrvávající a prohlubující se vědomostní nerovnosti mezi dětmi a mladými lidmi, způsobené částečně existencí výběrových škol, ale i dalšími příčinami, spočívajícími v nerespektování speciálních vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů včetně potřeb talentovaných. Řešením se jeví umožnit odpovídající vzdělání každému při respektování

všech rozdílů formou individuálního přístupu ve vzdělávání bez nutnosti vyčleňování z běžného vzdělávacího proudu. Vhodnými aktivitami bylo definováno vzdělávání pedagogických pracovníků, získávání a udržení vysoké kvalifikace pedagogů na všech úrovních nebo posílení kariérového poradenství pro žáky ZŠ a SŠ či individualizace vzdělávacího procesu s ohledem na předpoklady a zájmy jednotlivců.

- II. Prioritní oblast č. 2 Kvalitní a dostupné veřejné služby – opatření 2.8 Sport a tělovýchova – byla vyzdvížena vhodnost zapojování handicapovaných do sportovních aktivit.
- III. Prioritní oblast č. 5 Atraktivní kulturní a historické dědictví a cestovní ruch – opatření 5.1 Infrastruktura cestovního ruchu – bylo upozorněno na vhodnost zajištění přístupnosti turistických cílů pro handicapované návštěvníky.

Strukturu a organizaci základních a středních škol a pedagogicko-psychologického poradenství popisuje dokument Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za školní rok 2014/2015 a kalendářní rok 2015. Speciální školství v kraji dále specifikuje dokument Profil Kraje Vysočina, který předkládá síť speciálních škol, specifikuje počty individuálně integrovaných žáků a celkovou strukturu škol a školských zařízení pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami. Řada škol se speciálním zaměřením zajišťuje ve větší míře vzdělávání žáků s těžšími formami zdravotního handicapu.

DZKV 2016 vydefinoval v rámci SWOT analýzy slabé stránky, jako je nedostatečná poradenská podpora integrace dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním. Dále stanovuje adekvátní úkoly a opatření pro rozvoj této oblasti.

- I. PRIORITYNÍ CÍL: A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE, kde jsou uvedena jednotlivá vhodná opatření pro školy:

Úkol A. 3: Zachovat dostatek míst pro vzdělávání a výchovu kvalifikovaných odborníků v maturitních i učebních odborně zaměřených oborech v návaznosti na dlouhodobé potřeby trhu práce i aktuální potřeby zaměstnavatelů

Opatření:

Nové střední školy a konzervatoře (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělávání a disponibilní kapacitě škol) zřizovat pouze ve výjimečných a odůvodněných případech nebo s obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.

Úkol A. 5: Podpořit zvýšení nabídky prezenčního terciárního vzdělávání na území kraje

Opatření:

Nové vyšší odborné školy (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělání a disponibilní kapacitě škol) zřizovat pouze ve výjimečných a odůvodněných případech nebo s obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Nezvyšovat kapacity v oborech vyššího odborného vzdělávání s výjimkou oborů vzdělání mimo jiné pedagogického zaměření (75 Pedagogika, učitelství a sociální péče).

- II. PRIORITYNÍ CÍL: B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ stanovuje konkrétní úkoly a opatření v oblasti inkluze:

Úkol B. 2: V základních a středních školách rozvíjet klíčové kompetence žáků

Opatření:

1. Podpořit mateřské, základní a střední školy při inovaci školních vzdělávacích programů, a to zejména specializovaným vzděláváním a poradenstvím.
2. Přizpůsobovat obsah, metody a organizace vzdělávání individuálním potřebám jednotlivců a jejich věkovým specifickým.
3. Posílit vzdělávání pedagogických týmů i jednotlivců v oblasti aktivizujících metod vzdělávání a individualizace vzdělávání.

Úkol B. 4: Zajistit rovnost přístupu ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Opatření:

1. Vytvářet podmínky pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním. Tam, kde je to možné, podporovat individuální nebo skupinovou integraci. K tomu využívat podpůrná opatření MŠMT. Zachovat alternativu vzdělávání žáků se zdravotním postižením ve speciálních třídách (skupinová integrace).
2. Pokračovat ve vytváření podmínek pro města a obce k převzetí vzdělávací činnosti dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením. Pokračovat v systémové finanční podpoře na úhradu provozních nákladů měst a obcí, která zabezpečují vzdělávání dětí a žáků s těžšími formami zdravotního postižení v základních školách speciálních, speciálních třídách nebo individuálně v běžných třídách.
3. Podpořit postupné odstraňování bariér ve školách; přednostně tam, kde se vzdělávají nebo budou vzdělávat děti, žáci a studenti s omezením pohybu.
4. Vytvořit přehledný systém krajského psychologického a speciálně pedagogického poradenství a posílit jej k zabezpečení inkluzivního vzdělávání.
5. Podporovat vzdělávání, poradenství a výměnu zkušeností mezi pedagogy a odbornými pracovníky při zabezpečování vzdělávání handicapovaných dětí, žáků a studentů a vytváření podmínek pro jejich vzdělávání a spolupráci s rodiči.
6. Podporovat programy prevence sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže.
7. Rozšířit síť středisek výchovné péče s cílem zajistit poradenství pro školy, žáky a rodiče, a to zejména s důrazem na řešení poruch chování, narušujících výuku ve školách.
8. Zabezpečit podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí a mladých lidí v dětských domovech.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou individuálně integrováni ve třídách (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Podíl žáků, kteří jsou vzděláváni ve speciálních třídách (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Úkol B. 5: Vyhledávat a rozvíjet talentované děti, žáky a studenty

Opatření:

1. Vzdělávat zejména pracovníky pedagogicko-psychologických poraden a výchovné poradce v oblasti vyhledávání talentů. Pro vyhledávání talentů rovněž systematicky využívat výsledků standardizované evaluace.
2. Posílit účinnost systému poradenství pro učitele a rodiče pro vzdělávání talentovaných žáků integrovaných ve školách. Při vzdělávání žáků využívat podpůrná opatření MŠMT.

3. Vytvářet a využívat specifické programy, soutěže, přehlídky, podporovat setkávání talentovaných žáků v kraji.
4. Využívat systém stipendií jako motivace pro talentované žáky.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet soutěží, přehlídek a dalších aktivit v rámci péče o osobní rozvoj žáků.

Počet žáků a studentů zapojených do soutěží, přehlídek.

Výsledky úkolů a opatření v oblasti intervence

- 1) Přibližně před čtyřmi lety provedl OŠMS analýzu poradenských služeb. Na základě analýzy začal připravovat záměr na systémové řešení (vytvoření jednoho právního subjektu se sídlem v Jihlavě a s pracovišti ve stávajících městech). V průběhu podzimu 2015 tento záměr na několika setkáních projednával s vrcholnými zástupci PPP a SPC. Na základě výše uvedené analýzy a detailního popisu služeb byl potvrzen stav poradenských služeb:
 - a) síť služeb není územně rovnoměrně pokrytá; zejména speciálně-pedagogická centra vznikla historicky víceméně dle zájmu jednotlivých organizací („speciálních“ škol)
 - b) pedagogicko-psychologické poradny jsou ve všech pěti okresních městech (všechny zřizované krajem, některé s detašovaným pracovištěm)
 - c) speciálně-pedagogická centra jsou v Jihlavě (součást mateřské školy zřizované Statutárním městem Jihlava), Havlíčkově Brodu (součást základní školy zřizované krajem), Žďáru nad Sázavou (součást krajské pedagogicko-psychologické poradny) a v Březejci (součást speciální školy zřízené MŠMT); OŠMS dlouhodobě podporuje koncentraci odborných speciálních poradenských pracovníků pro handicapované s nízkou četností (např. zrakové, sluchové, pohybové, autismus) při SPC Jihlava
 - d) v kraji se rozvíjí síť středisek výchovné péče na podporu řešení výchovných problémů dětí a žáků
 - e) organizace zajišťují služby odlišně a v různém rozsahu; koordinace kariérového poradenství na území kraje prakticky neexistuje a kariérové poradenství jako důležitý prvek dobré volby budoucí profesní orientace závisí na jednotlivých školách; omezená je rovněž nabídka poradenských služeb pro mimořádné talenty
 - f) výstupy z poradenských institucí významně ovlivňují účelnost čerpání prostředků na zajištění podpůrných služeb pro handicapované a talentované (krajské podpůrné programy a prostředky na platy ze státního rozpočtu), rozhodují také o míře úlev pro vzdělávání a maturitní a přijímací zkoušky; organizace disponují kvalifikovanými odborníky, v zájmu jednotného přístupu ke klientům je potřebné dále rozvíjet sladování jejich názorů a konsiliární metody řešení hraničních případů
 - g) v roce 2015 byla schválena novela školského zákona, která nově nastavila principy ve vztahu k inkluzi žáků. Tento přístup bude vyžadovat navýšení počtu poradenských pracovníků. Ve strategii sociálního začleňování bylo mimo jiné navrženo odštěpit speciálně pedagogická centra od škol

Na základě zjištěných skutečností OŠMS navrhl systémové řešení poradenských služeb (pedagogicko-psychologické, speciálně pedagogické a kariérové poradenství) v Kraji Vysočina, a to vytvořením jednoho právního subjektu se sídlem v Jihlavě a s pracovišti ve stávajících městech s cílem zaměřeným na klienty, a tedy žáky a jejich rodiče a pro školy:

- a) nabídnout srovnatelné služby rovnoměrně rozmístěné na území kraje a pro klienty přehledné
- b) posílit koordinaci při zajišťování poradenství v souvislosti s požadavky nových právních předpisů (interpretace a přidělování podpůrných opatření dle vyhlášky, nakládání s investičními a neinvestičními pomůckami pro žáky s handicapem, konsiliární řešení hraničních případů, aplikace rozhodnutí revizního orgánu MŠMT)
- c) rozvinout metodickou podporu kariérového poradenství a také podporu pro rozšiřující se síť školních psychologů a speciálních pedagogů
- d) vytvořit organizační předpoklady pro snížení rizik při hospodaření s veřejnými prostředky
- e) posílit projektovou aktivitu s cílem získat prostředky na plošná a systémová řešení (dosud byla aktivita většiny organizací nízká a omezená na řešení užšího okruhu témat)

Výstupem byla realizace systémové změny v oblasti poradenství. V rámci samostatné působnosti kraje stanovené v § 35 odst. 2 písm. j) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle § 181 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a § 27 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, vydal Kraj Vysočina rozhodnutí o sloučení příspěvkových organizací zřizovaných krajem vykonávajících činnost školského poradenského zařízení. Organizace se sloučily dnem 1. 7. 2016.

Dále se předpokládá jednání se Statutárním městem Jihlava jako zřizovatelem SPC Jihlava při organizaci Mateřská škola a Speciálně pedagogické centrum Jihlava, příspěvková organizace, o možnosti převodu zřizovatelských kompetencí k SPC. Na základě výsledků těchto jednání lze předpokládat případné jednání s MŠMT o možnosti převodu zřizovatelských kompetencí k SPC Březejc, které MŠMT zřizuje v Kraji Vysočina.

Cílovým stavem je jednotná zřizovatelská kompetence ke školským poradenským zařízením v Kraji Vysočina, jež je základním předpokladem k nastavení adekvátního systému poradenských služeb v našem kraji.

- 2) V roce 2005 v Kraji Vysočina v souladu s programovými dokumenty kraje (PRK Vysočina – Opatření 2.1.2 a DZKV – Záměr F) vznikly Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro tvorbu a používání souborů učebních a kompenzačních pomůcek pro individuálně integrované děti, žáky a studenty se zdravotním postižením. Cílem bylo zlepšení vzdělávacích podmínek dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením individuálně integrovaných ve školách a podpora jejich života v přirozeném prostředí (v rodině, v běžné škole) poskytnutím finančních prostředků na pořízení speciálních učebních a kompenzačních pomůcek a jejich zapůjčování školám, v nichž se děti, žáci a studenti se zdravotním postižením vzdělávají. Od roku 2005 Kraj Vysočina již vyčlenil na tyto pomůcky více než 9 mil. Kč. Vlastníkem těchto pomůcek je PPP a SPC Vysočina. Tato organizace zajišťuje nákup a zapůjčování potřebných pomůcek do všech škol v Kraji Vysočina.
- 3) Dlouhodobě Kraj Vysočina podporuje obce vzdělávající žáky se SVP, a to prostřednictvím Zásad Zastupitelstva Kraje Vysočina na podporu převodů vzdělávací činnosti základních škol vzdělávajících žáky se SVP z kraje na obce a na podporu obcí při zabezpečování vzdělávání těchto žáků. Tyto zásady vznikly v souladu s PRK Vysočina – Opatření 2.1.2 a v souladu s DZKV 2008 – Úkol B4, Opatření 2: Pokračovat

ve vytváření podmínek pro města a obce k převzetí vzdělávací činnosti dětí a žáků se zdravotním znevýhodněním, a tedy stávající programy podpory doplnit o systémovou podporu na provozní náklady měst a obcí, která zabezpečují vzdělávání dětí a žáků s těžšími formami zdravotního handicapu v základních školách speciálních, speciálních třídách nebo individuálně. Jedná se o finanční podporu obcí, kde kraj nezajišťuje vzdělávání žáků se SVP v kraje zřizovaných školách. Tato podpora se odvíjí od počtu žáků se SVP a její výše je odvozena od zdravotního postižení konkrétního žáka.

- 4) Kraj Vysočina dlouhodobě podporuje inkluzi i v rámci financování ze státního rozpočtu podle ustanovení § 160 školského zákona. Tzv. příplatek k normativu (uvedený v příloze metodiky rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání), který je vázán na zdravotní postižení žáka, je nastaven v Kraji Vysočina tak, aby byl shodný u žáků individuálně integrovaných v běžných třídách i u žáků ve speciálních třídách a školách (kromě poruch učení a chování).
- 5) Kraj Vysočina se snaží neustále aktivně komunikovat v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se všemi svými partnery. Jedná se o všechny školy a školská zařízení bez ohledu na zřizovatele. Pravidelně jsou pořádána setkání se zástupci těchto organizací. Minimálně 2 x ročně porady se zástupci MŠ, ZŠ, SŠ. Pravidelná odborná setkávání zástupců všech ŠPZ v kraji (minimálně 12 x ročně). Pro pedagogy škol, kteří konkrétně pracují s žáky se speciálně vzdělávacími potřebami, byl v minulých letech připraven seminář na téma vzdělávání těchto žáků. Tento seminář proběhl v každém okrese kraje za účasti odborníků ze ŠPZ. Jednotlivým pedagogům a ředitelům škol je dále ze strany krajského úřadu poskytována metodická podpora při řešení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 6) Kraj Vysočina (potažmo školy a školská zařízení) se aktivně zapojuje do vyhlášených rozvojových programů MŠMT, které se zaměřují na vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami:
 - a) Rozvojový program na podporu školních psychologů a školních speciálních pedagogů ve školách a metodiků – specialistů ve školských poradenských zařízeních
 - b) Rozvojový program na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních
 - c) rozvojový program Kompenzační učební pomůcky pro žáky se zdravotním postižením
 - d) rozvojový program Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji
 - e) rozvojový program Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Zhodnotíme-li již zrealizovaná opatření v oblasti inkluze, je zřejmé, že Kraj Vysočina má inkluzi jako jednu z prioritních oblastí už dlouhodobě. A realizovaná opatření velmi aktivně směřují k podpoře této intervence.

Důležité je ovšem také nezapomínat na to, že vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami se týká i žáků s těžkými handicapem. A je tedy nutné podporovat racionální pochopení hranic možností inkluze, neboť stanovení nereálných studijních cílů nemusí vést ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření k jejich naplnění a v konečném důsledku může vést naopak ke ztížení společenského uplatnění dotyčného jednotlivce v budoucnu.

V Kraji Vysočina je vybudována kvalitní síť škol a tříd zřízených dle § 16 odst. 9 a je třeba tyto školy/třídy adekvátně podporovat (zejména v rovině posílení jejich aktivizačního potenciálu).

Nyní kraj zřizuje devět těchto základních škol, které mají třídy zřízené dle § 16 odst. 9, a zároveň třídy základní školy speciální. Při pěti z těchto škol je současně zřízen střední stupeň vzdělávání – praktická škola. Obce dále zřizují další tři tyto základní školy a jednu školu mateřskou.

3.7 Rozvoj výuky cizích jazyků

Definice oblasti intervence

Cizí jazyky mají praktický význam pro občanskou, vzdělávací i pracovní mobilitu. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2016).

V logické návaznosti na neustále se rozvíjející a posilující mezinárodní spolupráci stoupají také požadavky na zlepšení, rozšíření a prohloubení jazykové přípravy, která usnadní mobilitu žáků, studentů i učitelů. (Bílá kniha, 2001).

Obecný vývoj situace v oblasti výuky cizích jazyků na všech typech škol v České republice průběžně sleduje ČŠI. Na hlavní problémy a trendy v oblasti jazykového vzdělávání poukazují výsledky dotazníkového šetření ČŠI, zrealizované na 3 395 ZŠ ve školním roce 2011/2012.

S výukou cizího jazyka děti stále častěji začínají již v rámci předškolního vzdělávání. MŠ nabízejí převážně angličtinu, o němčinu nebo jiný cizí je relativně malý zájem. Ve více než polovině MŠ (52,8 %) zajišťovali výuku cizího jazyka externí lektoři, v necelých 40 % MŠ vyučovali kmenoví učitelé. Bohužel však téměř polovina z nich (49,4 %) neabsolvovala specializovanou přípravu v oblasti jazykové propedeutiky, a přestože tedy dostatečně ovládali cizí jazyk, nemuseli vždy plně ovládat metody a postupy vzdělávání dětí předškolního věku.

Na základní škole je vzdělávacímu oboru Cizí jazyk věnována týdenní časová dotace tři hodiny a je zařazen povinně do 3.–9. ročníku. S výukou cizího jazyka je možné začít při zájmu žáků a souhlasu jejich zákonných zástupců i v nižších ročnících, přičemž přednostně by měla být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka. (RVP pro základní vzdělávání)

Vzhledem k posilování významu výuky cizích jazyků je (již od školního roku 2013/2014) také Další cizí jazyk vymezen jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Základní škola tedy zařazuje Další cizí jazyk podle svých možností nejpozději od 8. ročníku v minimální časové dotaci šest hodin. Časová dotace může být upravena, popřípadě může být celý vzdělávací obsah vzdělávacího oboru nahrazen jiným (v rámci individuálního vzdělávacího plánu) v souvislosti s podpůrným opatřením dle § 16 odst. 2 písm. b) školského zákona, případně může být nahrazen vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk v nejlepším zájmu žáka-cizince.

Další cizí jazyk může být německý, francouzský, španělský, italský, ruský, slovenský, polský, případně jiný jazyk. Anglický jazyk jako Další cizí jazyk musí škola nabídnout žákům, kteří nezvolili anglický jazyk jako Cizí jazyk.

Ze ZŠ by žáci měli odcházet s řečovými dovednostmi, základními gramatickými prostředky (časování, skloňování, tvoření vět jednoduchých a souvětí, aplikace pravopisných pravidel) a určitým rozsahem obecné slovní zásoby, který odpovídá příslušné jazykové úrovni (ve výuce cizího jazyka úroveň A2 a ve výuce dalšího cizího jazyka úroveň A1 dle SERR). Na těchto základních kamenech a výstupní úrovni žáků ze ZŠ by se mělo stavět při středoškolském vzdělávání. (Sladkovská, 2014)

S platností od 1. září 2013 jsou MŠMT do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále také RVP ZV) zařazeny jako příloha Standardy pro základní vzdělávání pro vzdělávací obor Cizí jazyk. Standardy jsou tvořeny indikátory a ilustrativními úlohami. Indikátory konkretizují očekávané výstupy RVP ZV a stanovují pro ně úroveň obtížnosti. Jejich cílem je napomoci pedagogům, rodičům i žákům při naplňování vzdělávacích cílů stanovených v RVP ZV a mají zásadní význam pro ověřování výsledků žáků.

Ve středním vzdělávání vzrostl počet škol, jež mají zpracovanou samostatnou koncepci výuky jazyků. Zvýšil se podíl žáků, kteří se zúčastnili výuky angličtiny, přičemž právě u vyučujících angličtiny byla zjištěna nejnižší kvalifikovanost.

Nejvyšší kvalifikovanost měli naopak učitelé němčiny a ostatních cizích jazyků. Nejlépe zajištěna byla kvalifikace vyučujících na gymnáziích. Podíl vyučujících zapojených do různých forem dalšího vzdělávání se zvýšil (41,4 %). Negativním zjištěním byl pokles podílu škol, které zohledňovaly návaznost na výuku v předchozím stupni (to znamená, že systematicky využívaly jazykové testy ke zjištění jazykových dovedností nově nastupujících žáků k zařazení do skupinové výuky dle úrovně jejich výsledků). Dle školského zákona přitom zůstává povinnost konání přijímacího řízení na střední školy jednotnou přijímací zkouškou pouze z českého jazyka a literatury a z matematiky (úroveň jazykových dovedností přijímaného žáka v cizích jazycích není povinně zohledněna).

Vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, je stanovena možnost nahrazení maturitní zkoušky z cizího jazyka doložením úspěšného vykonání standardizované jazykové zkoušky podle školského zákona dokládající jazykové znalosti žáka na úrovni B1 nebo úrovni vyšší podle společného evropského referenčního rámce pro jazyky. V návaznosti na § 81 odstavec (6) školského zákona v platném znění č.561/2004 Sb., lze však tento postup, dle vyhlášky 177/2009 Sb., uplatnit pouze na školách, kde jsou dány 3 části profilové maturitní zkoušky (např. gymnázia a jazykové školy).

Z výzkumu NÚV o uplatnění absolventů škol na trhu práce (2015) vyplynulo, že znalost cizích jazyků (hned po dostatečné praxi) patří mezi dovednosti, které absolventi středních škol nejvíce postrádají. Přibližně 13,2 % vyučených (kategorie H) uvádí, že postrádají dostatečnou znalost cizího jazyka, zejména angličtiny na komunikativní úrovni, znalost němčiny jako druhého jazyka nebo odbornou terminologii v cizím jazyce. I když v kategorii vyučených zaměstnavatelé v České republice zpravidla komunikativní znalost cizího jazyka nepožadují, představují nedostatečné jazykové znalosti vyučených limitující faktor pro možné uplatnění v dalších zemích EU. Ještě více dostatečnou znalost cizího jazyka postrádají absolventi maturitních oborů (22,2 %). Zejména jim chybí schopnost plynule komunikovat, znalost odborné terminologie, případně druhého cizího jazyka.

Česká republika má v porovnání s ostatními členskými zeměmi EU velmi nízký podíl obyvatel, kteří ovládají angličtinu, přestože její znalost je v mezinárodním styku klíčová.

Alespoň jeden cizí jazyk (bez započítání slovenštiny) ovládalo dle evropského průzkumu z roku 2005 jen cca 67 % obyvatel ČR, přičemž angličtinu ovládalo pouze 24 % Čechů. Oproti obyvatelstvu v zemích EU-15 (40,3 %) tak byla znalost angličtiny téměř poloviční.

Dle hlavních výsledků nového průzkumu veřejného mínění Eurobarometr z roku 2012 se sice znalost angličtiny mírně zlepšila – dle osobních pohovorů s respondenty z ČR ji ovládalo 27 % Čechů (zatímco němčinu pouze 15 % a ruštinu 13 % lidí), avšak celkově se podíl Čechů, kteří se dokážou domluvit cizím jazykem, snížil na 49 %.

Nedostatečné jazykové dovednosti jsou přitom vážným problémem populace, který brzdí nejen internacionalizaci českého podnikání, výzkumu a vývoje, marketingovou úspěšnost podniků, ale také integraci české populace do struktur a informálních vztahů v rámci EU.

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Provést obsahové úpravy RVP tak, aby podpořily rozvoj jazykových kompetencí; při revizi se mj. zaměřit na návaznost výuky cizích jazyků mezi základním a středním vzděláváním.
- Systematické navázání RVP na Národní soustavu kvalifikací (NSK), která reflektuje požadavky zaměstnavatelů nejen aktuální, ale i perspektivní.
- Posílit výuku cizích jazyků zejména v oborech odborného vzdělání; zavést výuku druhého cizího jazyka.
- Integrace nepovinné zkoušky z předmětu Cizí jazyk v rozšiřující úrovni obtížnosti.
- Zkvalitňování výuky v jazykových školách a zkušebního procesu státních zkoušek.
- Plošná implementace Evropského jazykového portfolia a posílení jeho využívání ve vzdělávací praxi škol.
- Systémově dořešit zavedení jazykových zkoušek na středních školách a propojit systémy i postavení státních zkoušek v rámci ČR i v rámci uznávání certifikátů v EU.
- Vytvořit systematický koncept povinného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti cizích jazyků a dokončit implementaci společného evropského referenčního rámce pro cizí jazyky do hodnocení vzdělávání v cizích jazycích.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Nedostatečná návaznost ve výuce cizího jazyka v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání.
- Nedostatek kvalitních lektorů (nízký podíl rodilých mluvčích - pedagogů) a zastaralé metody výuky, jež nerozvíjejí všechny aspekty jazykového vzdělávání.
- Nízká efektivita dalšího vzdělávání učitelů ZŠ v oblasti výuky cizích jazyků v kurzech a jiných dlouhodobých formách podpory zaměřených na inovace ve vzdělávacích programech.
- Nedostatečná obeznámenost s metodou CLIL a její praktická implementace v rámci počátečního (zejm. základního) vzdělávání.

Vazba na realizované projekty OP VK

V Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byla v roce 2014 vyhlášena výzva na podporu výuky cizích jazyků v rámci Prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání, podporující níže uvedené klíčové aktivity:

Aktivita A) Podpora zapojení rodilých mluvčích ze zemí EU s odbornou kvalifikací pro výuku cizích jazyků a/nebo zapojení rodilých mluvčích bez odborné kvalifikace

Aktivita B) Příprava projektů internacionalizace škol a zavádění metody CLIL (včetně podpory a vzdělávání učitelů cizích jazyků formou prohlubování jejich cizojazyčných a didaktických kompetencí)

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Neodpovídající rozvoj obyvatel v klíčových kompetencích a v jejich rámci kromě ICT a finanční gramotnosti zejména v komunikaci v cizích jazycích identifikovala SWOT analýza Programu rozvoje Kraje Vysočina 2016 jako jednu ze slabých stránek v rámci rozvoje prioritní oblasti 1. Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost.

Dle Programu rozvoje Kraje Vysočina 2016 kladou zejména rychlé a rozsáhlé technické, ekonomické, sociální a kulturní změny vysoké požadavky na rozvoj těchto klíčových kompetencí již u dětí a žáků v rámci rozvoje regionálního školství.

Dle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina (za školní rok 2014/2015 a kalendářní rok 2015) se cizím jazykům na ZŠ a ZŠ speciálních učilo 35 185 žáků, z toho 559 ve speciálních třídách. Někteří z nich se učili více jazyků současně. Anglický jazyk se učilo 35 107 žáků (tj. 99,78 %), německý jazyk 8 131 žáků, francouzský jazyk 36 žáků, ruský jazyk 2 857 žáků a španělský jazyk 61 žáků. Na SŠ v Kraji Vysočina studovalo cizí jazyk celkem 19 625 žáků, z tohoto počtu 9 924 jeden cizí jazyk, 9 428 dva jazyky a 273 tři jazyky.

Jazykové vzdělávání v Kraji Vysočina poskytovalo pět právnických osob a tři fyzické osoby, které byly zařazeny do přílohy č. 1 vyhlášky č. 423/2006 Sb., o dalším studiu. Jazykové vzdělávání, jež tyto subjekty poskytují, se pro účely státní sociální podpory a důchodového pojištění považuje za studium na středních nebo vysokých školách ve znění vyhlášky č. 167/2006 Sb. Jde o tyto vzdělavatele:

- International Education Center, s. r. o., Jihlava, Rantířovská 9 (zabezpečuje výuku anglického, německého a francouzského jazyka v Jihlavě a ve Žďáře nad Sázavou)
- Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava, nám. Svobody 1 (škola je součástí Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy a Střední odborné školy služeb a zaměřuje se na výuku anglického, německého, francouzského a ruského jazyka)
- Akademie J. A. Komenského, Jihlava, Havlíčkova 44 (zabezpečuje výuku anglického, německého, francouzského a ruského jazyka v Jihlavě)
- Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Třebíč, Bráfova 9 (škola je součástí Obchodní akademie a Hotelové školy a zaměřuje se na výuku anglického a německého jazyka)
- Akademie J. A. Komenského, Třebíč, Komenského náměstí 9/11 (zabezpečuje výuku anglického a německého jazyka v Třebíči)
- Mgr. Petra Šustáčková, Jimramov, Benátky, Zahradní 14 (lektorka poskytuje výuku anglického jazyka)
- Pavel Neckář, Jihlava, Kosmákova 1073/9 (lektor zabezpečuje výuku anglického jazyka)
- Aleš Neckář, Jihlava, Kosmákova 1073/9 (lektor zabezpečuje výuku německého jazyka)

Ve školním roce 2015/2016 studovalo v denních jednoletých kurzech 108 klientů anglický jazyk. Šest klientů studium úspěšně ukončilo složením základní státní jazykové zkoušky. Jazykovou výuku zabezpečovalo celkem sedm pedagogických pracovníků (externích učitelů). Další jazykové kurzy poskytovaly pobočky škol zřizované mimo Kraj Vysočina a vzdělávací agentury, které nejsou zapsány ve školském rejstříku.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti cizích jazyků zajišťuje největší měrou krajská příspěvková organizace Vysočina Education, školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace, jejíž sídlo je v Jihlavě a pobočka v každém bývalém okresním městě. Hlavním účelem Vysočina Education je zabezpečit na území kraje metodickou podporu rozvoji a inovacím vzdělávání ve školách a školských zařízeních bez rozdílu zřizovatele včetně růstu pedagogických a odborných kompetencí učitelů a manažerských dovedností řídicích pracovníků. Jednou z dílčích činností je realizace projektů financovaných z evropských zdrojů, zaměřených mimo jiné na výuku cizích jazyků (ve spolupráci s Britskou radou a Goethe Institutem).

V letech 2009–2012 realizovala Vysočina Education projekty na podporu rozvoje cizích jazyků (a ICT) ve výuce na ZŠ a SŠ:

- a) Výuka anglického jazyka napříč předměty na základních školách, středních odborných školách a gymnáziích Kraje Vysočina (partner – PF MU Brno)
- b) Na tabuli (Střední škola stavební Jihlava, ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ Znojmo)
- c) Příprava a zavedení jazykové certifikace na základních školách a středních školách Kraje Vysočina (partner – ČVUT, OA Jihlava)

Za podpory Kraje Vysočina realizovala Vysočina Education rovněž mezinárodní projekty.

Projekt s Dolním Rakouskem (Program EÚS AT–CZ) – IBKSP, který podpořil rozvoj jazykových kompetencí dětí v mateřských školách na obou stranách česko-rakouského pomezí, a EDUREGION, zaměřený na poznávání hospodářského prostoru na obou stranách hranice a kariérové poradenství; přičemž Vysočina Education připravuje v této oblasti s dolnorakouskými partnery návazné projekty BIG a C4PE (zaměřené na podporu jazyků v MŠ i ZŠ).

Organizace se rovněž zapojila do projektu s názvem MICA – Strategické partnerství pro odborné vzdělávání a výcvik v rámci programu Erasmus+, jehož hlavním cílem je umožnit přenos znalostí a zkušeností v oblasti odborného vzdělávání a spolupráci mezi školami a podniky a rovněž rozvíjet spolupráci mezi organizacemi zajišťujícími odborné vzdělávání. Hlavním koordinátorem je TREDU z Tampere.

S Tampere a ve spolupráci s Krajem Vysočina koordinovala Vysočina Education dva projekty na podporu managementu škol. Se Champagne-Ardenne realizovala projekt Škola a firma a dále v roce 2014 zahájila realizaci projektu Vaříme společně, jehož cílem je vzájemná výměna zkušeností v oblasti odborného školství zaměřeného na gastronomii.

V rámci projektu spolupracovaly čtyři střední školy z Kraje Vysočina a stejný počet škol z francouzského Région Champagne-Ardenne (nyní Région Grand Est), doplněné o Vysočinu Education a Académie Nationale de Cuisine – Champagne-Ardenne (Národní kulinářskou akademii). V průběhu realizace projektu se v obou regionech uskutečnilo celkem pět mezinárodních projektových setkání a pět krátkodobých stáží pedagogů, během nichž proběhlo více než 60 mobilit za účelem předávání příkladů dobré praxe a zvýšení kvality vzdělávání v gastro oborech.

Další mobility a výsledky spolupráce navázané SŠ v kraji s partnerskými městy či regiony

1. Na sedmi středních školách v Kraji Vysočina působila od 1. 4. do 30. 6. 2015 rodilá mluvčí jako lektorka německého jazyka. Působení lektorky německého jazyka bylo financováno z prostředků Kraje Vysočina. Lektorka spolupracovala i s příspěvkovou organizací Vysočina Education (pořádala semináře pro učitele německého jazyka a setkávala se s učiteli a žáky dalších středních škol v Kraji Vysočina).

2. Působení rodilého mluvčího jako lektora francouzského jazyka (na pěti gymnáziích a dvou středních odborných školách) financované z prostředků Kraje Vysočina a regionu Champagne-Ardenne. Lektor spolupracuje s příspěvkovou organizací Vysočina Education (semináře pro učitele a setkávání s ostatními SŠ v kraji).
3. V letech 2013 - 2015 byl realizován projekt Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy a Střední odborné školy služeb a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Jihlava hrazený z OP VK – Angličtina ve zdravotnické profesi. V rámci projektu byl zorganizován jazykový kurz pro žáky s účastí rodilých mluvčích, pořádány besedy s odborníky z praxe a aktivity prohlubující informace o realitách a kultuře anglicky hovořících zemí s důrazem na sociálně-zdravotní problematiku.
4. Kraj Vysočina ve spolupráci se školským úřadem v Remeši a Francouzským institutem v Praze připravily pro školní rok 2015/2016 šestý ročník jednoletého studia v Champagne-Ardenne pro žáky středních škol z Vysočiny. Od 1. září 2015 studují v partnerském regionu žákyně Gymnázia Pelhřimov a 2 žáci Gymnázia Havlíčkův Brod.
5. Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod byla nominována k reprezentaci Kraje Vysočina na mezinárodním kole soutěže Trofej Philippa Milla, která se konala dne 30. listopadu 2015 v Remeši. V roce 2013 již na této soutěži reprezentovala Kraj Vysočina hotelová škola z Třebíče.
6. Pokračuje partnerství mezi Střední školou stavební v Jihlavě a stavebním učilištěm v obci Pont-Sainte-Marie na předměstí města Troyes. V rámci této spolupráce již několik skupin žáků různých oborů ze SŠ stavební Jihlava absolvovalo dvoutýdenní stáž ve Francii. Výměny se realizují v rámci projektu z programu Erasmus+.
7. V rámci spolupráce Akademie ve Světlé nad Sázavou a Vyšší školy umění a designu (ESAD) v Remeši byly uspořádány dvě vzájemné výměny skupin žáků. V březnu 2015 světelští žáci navštívili Remeš, kde se podíleli na týmové tvorbě spolu s francouzskými žáky. V dubnu pak navštívili francouzští žáci světelskou akademii, kde se poprvé setkali s uměleckými řemesly, jako je odlévání a broušení skla, vyzkoušeli si tvorbu skleněných mozaik, vytvářeli keramické plastiky a navštívili kamenosochařské dílny.
8. Víceoborová škola hoteliérství a cestovního ruchu v Bazeilles nabízí každoročně hotelovým školám na Vysočině dvouleté pomaturitní studium. Ve školním roce 2014/2015 absolvovaly první (přípravný) rok studia v Bazeilles dvě absolventky Hotelové školy Světlá a Střední odborné školy řemesel ve Velkém Meziříčí, které pokračují i druhým ročníkem.
9. Výsledkem spolupráce Vysoké školy polytechnické Jihlava (VŠPJ) s Groupe ESC v Troyese je podepsaná smlouva o mobilitách programu Erasmus+ pro programovací období 2014–2020. V rámci tohoto programu vyjeli v roce 2015 na semestrální studijní pobyt na Groupe ESC Troyes tři studenti VŠPJ (dva studenti oboru Finance a řízení a jeden student oboru Cestovní ruch) a na VŠPJ studovali dva studenti cestovního ruchu z ESC Troyes.

V DZKV 2016 byl v rámci prioritního cíle B. Zajištění kvality vzdělávání stanoven Úkol B. 6: Rozvíjet vzdělávání žáků v cizích jazycích (a v používání ICT), k jehož zajištění byla stanovena tato opatření:

1. Rozvíjet u pedagogů v mateřských, základních a středních školách jazykové schopnosti a dovednosti využívat informační technologie ve výuce. Opatření bude spočívat zejména v podpoře vzdělávání, výměny příkladů dobré praxe a získávání mezinárodních zkušeností.

2. Podporovat využívání cizích jazyků a informačních technologií ve výuce jiných předmětů, v žákovských projektech apod.; rozšiřovat výuku jednotlivých předmětů a případně celých tříd v cizím jazyce.
3. Vytvořit přehledný systém certifikace dosažených schopností v cizích jazycích a dovedností ve využívání informačních technologií založený na mezinárodně uznávaných standardech a využívat tohoto systému při vzdělávání žáků a studentů i pracovníků ve školách.
4. Soustředit část prostředků OP VVV a dalších dotačních titulů k plošné a systematické podpoře rozvoje dětí a žáků v komunikaci v anglickém jazyce a v uživatelském používání výpočetní techniky.
5. Zvyšovat nabídku druhého cizího jazyka v základních a středních školách (zejména maturitních oborech M); významné místo má pro regionální spolupráci německý jazyk.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu (v oblasti rozvoje cizích jazyků):

Podíl kvalifikovaných a nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků

Podíl žáků, kteří vyjeli do zahraničí (výměnný pobyt, studium)

Účast v mezinárodních programech (např. Erasmus+)

Podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělávání v příslušné oblasti

Počet žáků, kteří získali standardizovaný jazykový certifikát

Počet žáků základních škol a středních škol, kteří se učí dva cizí jazyky

V rámci SWOT analýzy DZKV 2016 byl kromě možných ohrožení v podobě nedostatku kvalifikovaných pedagogických pracovníků cizích jazyků a omezené nabídky cizích jazyků ve většině odborně zaměřených oborů (na což reagují výše popsaná opatření) identifikován jako příležitost rozvoj celoživotního vzdělávání s důrazem na komunikaci v cizích jazycích.

K rozvoji této oblasti vzdělávání byl v DZKV 2016 stanoven úkol A. 6: Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání a zvýšit informovanost a poradenství v této oblasti.

K naplnění tohoto úkolu bylo zvoleno konkrétní opatření:

Motivovat dospělé, respektive zaměstnavatele, ke vzdělávání; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů (zejména cizí jazyky, informační technologie a podnikání).

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání

Počet absolventů kurzů s délkou nad 25 hodin

Také v rámci globálních grantů OP VK, zejména v oblasti podpory 1.1 – Zvýšení kvality ve vzdělávání, byly v kraji realizovány projekty s cílem rozvíjet výuku cizích jazyků, např.:

- CZ.1.07/1.1.36/02.0029 Biskupské gymnázium – Podpora výchovy k podnikání a výuky cizích jazyků s využitím metody CLIL na BIGy
- CZ.1.07/1.1.01/01.0002 Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342 – Inovace ŠVP, podpora klíčových kompetencí u žáků (s důrazem na ICT a jazykovou gramotnost a vybudování efektivního kariérního systému pro žáky)
- CZ.1.07/1.1.00/14.0004 Střední škola obchodu a služeb Jihlava, deset partnerských škol a Kraj Vysočina společně realizovaly rozsáhlý projekt na podporu cizojazyčné odborné výuky Odborné filmy jako prostředek jazykové výuky, jehož cílem bylo

poskytnout učitelům krátké cizojazyčné filmy s odbornou tematikou použitelné jak v hodinách odborných předmětů, tak i cizích jazyků

V rámci globálních grantů OP VK v oblasti podpory 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení byla také realizována celá řada projektů s cílem zlepšit kompetence pedagogických pracovníků škol ke kvalitní výuce cizích jazyků.

3.8 Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu)

Definice oblasti intervence

V roce 2013 schválila vláda České republiky koncepci Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice, která uvádí: „Informační technologie by měly prostupovat celým procesem výuky na základních školách, a nikoli jen v předmětech typu Práce s počítačem. Plné zapojení moderních technologií do výuky všech předmětů vnímá stát jako nezbytné v rámci posunu vzdělávacího systému od prostého memorování faktů k důrazu na čtenářskou gramotnost, komunikační dovednosti a logické myšlení.“

Zapojení moderních technologií do vyučování, rozvoj kompetencí žáků v oblasti práce s informacemi, s digitálními technologiemi a také rozvoj inforatického myšlení žáků tak, aby měli možnost uplatnění v informační společnosti v průběhu celého života, je cílem Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020.

Dle této strategie zahrnuje inforatické myšlení jak dovednosti rozvíjené většinou vzdělávacích oborů (kreativitu, schopnost vysvětlování a týmové práce), tak i dovednosti řešení problémů, schopnost logického a algoritmického myšlení, schopnosti strukturae, abstrakce, schopnosti vyvíjet technologie a porozumět tomu, jak fungují. Rozvíjí schopnost analyzovat a syntetizovat, zevšeobecňovat, hledat vhodné strategie řešení problémů a ověřovat je v praxi. Vede k přesnému vyjadřování myšlenek a postupů a jejich zaznamenání ve formálních zápisech, které slouží jako všeobecný prostředek komunikace.

Digitální kompetence jsou dle Evropské komise pojaty jako soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které potřebujeme k sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, v zaměstnání, při učení, ve volném čase i při zapojení do společenského života. Digitální gramotnost tedy můžeme vnímat jako průřezovou klíčovou kompetenci, umožňující dosahovat dalších klíčových kompetencí pro 21. století, kterými by měl disponovat každý občan, aby se mohl aktivně uplatnit ve společnosti a na trhu práce. (Ferrari, 2013)

Z výzkumu PISA 2012 vyplynulo, že české školy jsou v porovnání s ostatními zeměmi relativně dobře vybaveny počítači a připojením k internetu. Školní počítače jsou v rámci počátečního vzdělávání využívány k různým účelům stejně nebo více než v průměru zemí OECD. Počítače a internet se postupně stávají běžnou součástí domácí přípravy žáků, přičemž intenzita využívání výpočetní techniky při přípravě do školy odpovídá průměru zemí OECD. (Sekundární analýzy výsledků šetření PISA 2012. ČŠI, Praha, říjen 2014)

Poněkud překvapivým pozitivním zjištěním bylo umístění českých žáků osmých tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v mezinárodním výzkumu ICILS 2013 (International Computer and Information Literacy Study), na prvním místě. V konkurenci 21 vzdělávacích systémů sice nebyly zahrnuty země, jako je Finsko, Švédsko, Velká Británie či asijské země, jejichž výsledky vzdělávání patří i v této oblasti tradičně k nadprůměrným, přesto však čeští žáci dokázali, že jejich ICT kompetence jsou na velmi dobré úrovni.

Tyto pozitivní výsledky však poněkud kalí zjištění, dle něž je sice nadprůměrná četnost využívání počítače českými žáky ve volnočasových aktivitách, avšak podíl žáků, kteří používají počítač ve škole v jednotlivých předmětech, je podprůměrný. Nepřímo to potvrzuje i zjištění, že v pěti ze šesti zjišťovaných výukových aktivit zařazují čeští učitelé ICT do výuky méně často, než je průměr zemí ICILS.

Pokud k tomu vezmeme v potaz nízkou hodinovou dotaci věnovanou v rámci počátečního vzdělávání přímo výuce ICT kompetencí v rámci vzdělávací oblasti informační a komunikační technologie (škola má povinnost zařadit ICT minimálně v jednom ročníku 1. stupně ZŠ v minimální časové dotaci 1 hodina týdně a v jednom ročníku 2. stupně ZŠ taktéž v minimální časové dotaci 1 hodina týdně.), je přínos školy pro rozvoj ICT kompetencí žáků přinejmenším diskutabilní.

Omezený způsob a nižší efektivitu využití ICT prostředků jakožto nástroje rozvoje digitálního vzdělávání v jeho širším pojetí dokládají i závěry z hospitací ČŠI, která ve školním roce 2014–2015 uskutečnila celkem 144 hospitací v hodinách ICT.

V rámci hospitované výuky byly prostředky ICT využity zejména formou jednoduché prezentace učiva vyučujícím (36,9 %); tuto formu volili nejčastěji pedagogové v učebních oborech (43 %). Speciální software bez přímého užití žáky použili nejvíce učitelé v gymnáziích (6,7 %). Práce všech žáků se speciálním softwarem byla zaznamenána pouze v 7,6 % hodin, a to nejčastěji v maturitních oborech středních odborných škol (9,5 %). ICT technika mimo vlastní předmět ICT byla využita nejčastěji v přírodovědných předmětech (64,4 %), odborných předmětech (53,7 %) a společenských předmětech (50,5 %).

V oblasti středoškolského vzdělávání je hlavním úkolem do budoucna zvýšení uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce prostřednictvím systematického navázání RVP na Národní soustavu kvalifikací (NSK), která reflektuje požadavky zaměstnavatelů nejen aktuální, ale i perspektivní.

Česká republika se přitom stala zemí, kde jsou ve velkém rozsahu produkovány IT služby s vysokou přidanou hodnotou (dle agentury CzechInvest je jednou z nejžádanějších lokalit pro outsourcing a offshoring služeb v oblasti informačních technologií). Tento vývoj podporuje tradice v technických oborech, množství talentovaných lidí i přijatelné náklady. Absolventi těchto oborů vzdělání jsou na trhu práce velice žádaní, protože v oblasti informačních technologií a automatizace vznikl v poslední době velký počet nových, dynamicky se rozvíjejících firem. Navíc celkový význam IT v ekonomice se neustále zvyšuje spolu s množstvím oblastí využití a aplikací. Očekává se, že tento trend bude v příštích letech pokračovat. (Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2015, NÚV)

Telekomunikační a informační technologie a činnosti (NACE 61–63) jsou jedním z nejrychleji rostoucích odvětví (nárůst počtu zaměstnaných mezi lety 2000–2025 se očekává o 13,7 %, a tedy z původních 69 000 až na 122 000 zaměstnaných osob). Tento boom potvrzuje i vývoj nezaměstnanosti ve skupině oborů vzdělávání 18 Informační technologie, kde došlo dle srovnání statistických dat z NÚV (z dubna 2014 – dubna 2015) k významnému meziročnímu poklesu míry nezaměstnanosti (na 10,2 %, pokles o 2,5 p. b.).

Zatímco v minulých letech byli například Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (ISCO 251) vnímáni především jako osoby s technickým vzděláním, v poslední době se zaměření jejich práce orientuje mnohem více na jednání se zákazníky, a jsou tedy od nich mnohem více než dříve požadovány i různé sociální kompetence, například komunikační a prezentační schopnosti, což opět posiluje význam rozvoje digitálního vzdělávání jakožto průřezové klíčové kompetence. (Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2015, NÚV)

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Pojmout vybavování škol informačními a komunikačními technologiemi v širších souvislostech nejen jako ryze technologický proces (zlepšení vybavenosti škol), ale zejména jako proces pedagogický (a tedy v rovině inovativní výuky a častějšího využívání digitálních technologií pro zlepšení informovanosti a komunikace mezi všemi aktéry školního vzdělávání).
- Plošná podpora integrace digitálních technologií do výuky přímo v běžných třídách (mimo specializované multimediální a ICT učebny).
- Zajistit finance na správu sítě ve školách, zohlednit v rozpočtech zvyšující se energetickou náročnost.
- Podpora pedagogických pracovníků ve využívání nových poznatků z oblasti ICT, získaných v rámci DVPP v pedagogické praxi (reálné inovativní výuce).
- Zvýšit účast učitelů v mezinárodních projektech zaměřených na on-line spolupráci škol (např. eTwinning) k získání nových znalostí, dovedností a zkušeností.
- Propojení různých učebních prostředí (škola, domov, virtuální on-line prostředí) za účelem využití synergického efektu formálního, neformálního a informálního vzdělávání.
- Přenos zkušeností a inovativních způsobů využití ICT z neformálního vzdělávání a informálního učení žáků (ve vrstevnických skupinách, v oblasti trávení volného času apod.) do školního vzdělávání.
- Dokončit úpravy internetového informačního systému tak, aby žáci od školního roku 2016/17 mohli skládat písemné zkoušky elektronicky; využít zkušenosti z pilotního ověření elektronické zkoušky ve vybraných oborech.
- Rozvíjení informačního systému na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese; zveřejňovat údaje o charakteru a zaměření škol způsobem umožňujícím dálkový přístup (informační portál ČŠI InspIS, www.infoabsolvent.cz).
- Proměna tradičně chápaného vztahu učitel–žák, ustáleného vzdělávacího procesu a jednosměrné pedagogické komunikace posílením personalizované výuky, individuálního vzdělávání a učení se každého jedince.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- Není nastaven adekvátní, a zejména pravidelný cyklus obnovy infrastruktury škol, respektující její technologickou i morální životnost (alarmující podíl starší ICT techniky na školách).
- Neexistují adekvátní možnosti podpory v oblasti obnovy infrastruktury (např. v rámci projektů z ESIF), upřednostňuje se nákup nového vybavení.
- Chybějící pozice správce počítačové sítě přímo na škole (doposud zajišťováno ICT metodikem, který by však měl metodicky vést, nikoliv řešit technické problémy).
- Digitální technologie jsou využívány především pro podporu zavedených způsobů výuky a názornější předávání vzdělávacího obsahu.
- Stále převládá transmisivní výuka zaměřená na přenos informací od učitele k žákovi nad proaktivní výukou zaměřenou na žáky, kdy je žák aktivním činitelem výuky.

- Nedostupnost dat o úspěšnosti doposud realizovaných aktivit v oblasti rozvoje ICT (zejména efektivnosti vynaložených prostředků v rámci projektů realizovaných z ESF), nebyl realizován systematický sběr dat ani výzkum v oblasti využívání digitálních technologií ve školách či mimo školu.

Vazba na realizované projekty

Financování integrace digitálních technologií do vzdělávání (ve výši více než 5 miliard Kč) bylo v minulém programovém období 2007–2013 podpořeno z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, zejména prostřednictvím projektu EU peníze školám.

Podpora se soustředila nejen na zlepšení vybavení škol a školských zařízení potřebnými digitálními technologiemi a vzdělávání učitelů, ale hlavním posláním projektu byla inovace vyučovacího procesu ve školách s podporou digitálních technologií (např. prostřednictvím tvorby elektronických materiálů dostupných on-line, proměny výukových metod, poskytování vzdělávacího softwaru).

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

Zvýšení ICT gramotnosti v kraji je jedním ze specifických cílů v rámci opatření 3.8 ICT gramotnost a vzdělávání, stanoveného k rozvoji Prioritní oblasti 3: Moderní infrastruktura a mobilita v Programu rozvoje Kraje Vysočina.

Kraj Vysočina si uvědomuje, že bez maximálního využití znalostí nedosáhnou samotné technologie cílů, které jsou plánovány. Lidé jsou zde klíčovým faktorem, a proto je podpora jejich ICT kompetencí nutná, a to zejména s ohledem na rychlý technologický rozvoj v posledních letech (velké investice do infrastruktury a elektronizace služeb). Rozvoj moderních komunikačních technologií s sebou nese zvýšené nároky na úroveň vzdělanosti v oblasti ICT, a to nejen na úrovni uživatelské, ale i v oblasti odborných specifických znalostí. Zvýšení povědomí o možnostech a způsobech využití nových informačních a komunikačních technologií je jedním z pilířů informační společnosti.

Součástí zvýšení ICT gramotnosti je i znalost problematiky kybernetické bezpečnosti. Uživatelé si musí být vědomi nebezpečí, které může v souvislosti s využíváním elektronických služeb nastat, a musí být schopni mu alespoň částečně předcházet. Účinným vzděláváním a propagací je možné předcházet také negativním dopadům rozvoje ICT v podobě vytváření bariér v různých společenských skupinách – takzvaný digital divide.

Dle Profilu Kraje Vysočina rozvoj ICT přináší především obecně vyšší dostupnost dat na provozní úrovni a rozšiřuje možnosti moderního řízení a kontroly. Klíčovými faktory, které umožňují pozitivní ovlivnění regionálního rozvoje prostřednictvím ICT a zároveň zohledňují specifické potřeby v oblasti rozvoje informační společnosti, je zejména rozvoj infrastruktury (tzn. vybavenost informačními a komunikačními technologiemi) a vzdělávání.

V Kraji Vysočina došlo v posledních letech k nárůstu jak ve vybavenosti domácností osobním počítačem, tak i ve využívání internetu, a zejména rozšíření vysokorychlostního internetu (broadbandu). Podle údajů ČSÚ z roku 2012 vlastnilo 66,6 % domácností osobní počítač, 63,3 % bylo připojeno k internetu (z toho k vysokorychlostnímu internetu asi 95 %). Meziročně došlo zhruba k nárůstu využívání počítače o 3 % a internetu o 4 %.

Dostupnost broadbandu je ovšem velmi rozdílná z pohledu rovnoměrnosti pokrytí území kraje: zejména pak v menších obcích je výrazně horší nebo žádná. Celkem 85,2 % obcí (míněno samospráv) na Vysočině je vybaveno vysokorychlostním internetem, což je mírně pod průměrem České republiky (88,2 %).

Co se týká využívání ICT jednotlivci, 68,2 % jich používá osobní počítač a 67,5 % internet, čímž se Kraj Vysočina zařadil k průměrným hodnotám v ČR.

Vysoké úrovně vybavenosti ICT dosahuje Vysočina v rámci počátečního vzdělávání, kdy se počtem počítačů na sto žáků základních škol i počtem počítačů připojených k internetu umístila na prvním místě v mezikrajském srovnání. (Profil Kraje Vysočina, prosinec 2014)

Základní školy byly vybaveny 9 063 stolními osobními počítači, z nichž 8 982 bylo přístupných žákům, a 6 062 přenosnými počítači, ze kterých 948 bylo přístupných žákům. K internetu bylo připojeno celkem 6 502 stolních a 800 přenosných počítačů. Učitelé, kteří při výuce využívají výpočetní techniku, měli k dispozici celkem 3 336 učeben, v nichž je dostupná wi-fi, z toho je 1 301 učeben multimediálních. Základní školy v Kraji Vysočina disponují další didaktickou technikou – 645 tablety a 1 400 interaktivními tabulemi.

Na středních školách bylo k dispozici celkem 5 765 osobních počítačů přístupných žákům, z toho 5 701 s připojením na internet. Dále měly střední školy dispozici 505 tabletů a 248 interaktivních tabulí. Na VOŠ bylo studentům k dispozici 548 počítačů, z toho 547 počítačů s připojením k internetu.

V březnu 2015 byly vyhlášeny výsledky krajského kola 18. ročníku soutěže Zlatý erb 2015 (o nejlepší webové stránky měst a obcí), v jejímž rámci soutěžila ve zvláštní kategorii i školská zařízení. Na prvním místě se umístila Střední škola stavební Jihlava (www.ssstavji.cz) společně s Mateřskou školou Horní Cerekev (www.mshornicerekev.cz); druhé místo získala Základní škola Okříšky www.zsokrisky.cz a třetí místo Základní škola Náměšť nad Oslavou (www.zskonam.cz).

Grantový program Informační a komunikační technologie 2015

V únoru 2015 byl schválen grantový program Informační a komunikační technologie 2015, určený k podpoře rozvoje ICT v Kraji Vysočina, s celkovou alokací 3,2 mil. Kč. Grantový program byl rozdělen do čtyř částí: Webové stránky (600 000 Kč), Bezpečnost a archivace dat (1 700 000 Kč), Virtualizace (700 000 Kč) a Vzdělávání v oblasti ICT (200 000 Kč). Cílem grantového programu bylo zajistit spolufinancování při budování eGovernmentu a zvyšování ICT gramotnosti a vzdělávání v Kraji Vysočina. V oblasti vzdělávání bylo schváleno pět projektových žádostí, v jejichž rámci byla rozdělena podpora v celkové výši 145 500 Kč.

Grantový program Infrastruktura ICT 2015

Začátkem roku 2015 byl zastupitelstvem kraje schválen rovněž druhý grantový program zaměřený na informační a komunikační technologie – Infrastruktura ICT 2015. Cílem programu byla podpora rozvoje výstavby otevřených sítí, zlepšení dostupnosti širokopásmové konektivity, služeb operátorů a rozvoj datových center v Kraji Vysočina.

Pracovní skupina pro řešení problematiky elektronické bezpečnosti (ustavena 2010)

Během roku 2015 uspořádala pracovní skupina několik seminářů a školení na téma Elektronická bezpečnost pro odbornou veřejnost, zaměstnance krajského úřadu, příspěvkové organizace a žáky ve školách.

Kraj Vysočina byl v roce 2015 aktivním členem projektu Kraje pro bezpečný internet. V tomto projektu, založeném na spolupráci krajů v oblasti elektronické bezpečnosti, byly připraveny e-learningové kurzy pro pět cílových skupin (děti a mládež, rodiče a veřejnost, pedagogové, sociální pracovníci a policisté). Všechny tyto kurzy jsou volně přístupné na www.kpbi.cz. Na e-learningové kurzy pro děti a mládež byl navázán znalostní kvíz, ve kterém uspělo více než 1 100 žáků a studentů, a kreativní soutěž, v jejímž rámci měli žáci za úkol zpracovat problematiku elektronické bezpečnosti pomocí plakátu nebo videa.

Kraj Vysočina ve spolupráci s Vyšší policejní školou a Střední policejní školou Ministerstva vnitra pořádal v říjnu 2015 již pátý ročník mezinárodní konference Řešení elektronického násilí a kyberkriminality. Konference se zúčastnili přední odborníci na elektronickou kriminalitu jak z České republiky, tak i ze zahraničí (Austrálie, Španělsko apod.).

Pracovní skupina pro elektronickou bezpečnost v roce 2015 představila značku eBezpečná škola. Jedná se o certifikaci škol, které splnily kritéria stanovená v oblasti vzdělávání pedagogů, zapracování této problematiky do školního řádu a dále specifická technická kritéria, jako je zabezpečení školení sítě nebo serverů. Aktuálně značku užívají tři školy: Česká zemědělská akademie v Humpolci; Hotelová škola Světlá a střední odborná škola řemesel Velké Meziříčí a dále Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč.

V rámci globálních grantů OP VK byly v Kraji Vysočina v oblasti rozvoje ICT kompetencí realizovány například tyto projekty:

- CZ.1.07/1.1.01/01.0002 Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342 Inovace ŠVP, podpora klíčových kompetencí u žáků (s důrazem na ICT a jazykovou gramotnost a vybudování efektivního kariérního systému pro žáky)
- CZ.1.07/1.3.50/01.0014 Vysočina Education, školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace, i-Bezpečná škola (zvýšení kvality a modernizace počátečního vzdělávání v oblasti bezpečného užívání moderních ICT ve výuce a prevence sociálně patologických jevů spojených s online technologiemi na ZŠ a SŠ Kraje Vysočina)

V DZKV 2016 byl v rámci prioritního cíle B. Zajištění kvality vzdělávání stanoven Úkol B. 6: Rozvíjet vzdělávání žáků v používání ICT (a v cizích jazycích), k jehož zajištění byla stanovena tato opatření:

1. Rozvíjet u pedagogů v mateřských, základních a středních školách dovednosti využívat informační technologie ve výuce. Opatření bude spočívat zejména v podpoře vzdělávání, výměny příkladů dobré praxe a získávání mezinárodních zkušeností.
2. Podporovat využívání informačních technologií ve výuce všech předmětů, v žákovských projektech apod.
3. Vytvořit přehledný systém certifikace dosažených dovedností ve využívání informačních technologií založený na mezinárodně uznávaných standardech a využívat tohoto systému při vzdělávání žáků a studentů i pracovníků ve školách.
4. Soustředit část prostředků OP VVV a dalších dotačních titulů k plošné a systematické podpoře rozvoje dětí a žáků v uživatelském používání výpočetní techniky.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu (v oblasti rozvoje ICT kompetencí)

Vybavení počítačovou technikou na sto žáků podle úrovně vzdělávání a druhu školy

Podíl využití ICT ve vlastní výuce učitelů „nepočítačových“ předmětů

Podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělávání v příslušné oblasti

Počet žáků, kteří získali standardizovaný certifikát

V rámci rozvoje dalšího vzdělávání byl dále stanoven Úkol A. 6: Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání a zvýšit informovanost a poradenství v této oblasti, k jehož zajištění bylo stanoveno opatření:

Motivovat dospělé, respektive zaměstnavatele, ke vzdělávání; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů, cizí jazyky, informační technologie a podnikání.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu (v oblasti ICT kompetencí):

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání v oblasti rozvoje ICT kompetencí

3.9 Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula

Definice oblasti intervence

Problematika pojetí a vymezení obsahu základních druhů gramotností v našem povinném vzdělávání je jedním ze stěžejních úkolů současné doby, neboť z něj vychází podněty pro inovace kurikulárních dokumentů a tvorba konkrétních didaktických a metodických materiálů pro výuku na školách. V rámci krajského akčního plánování se zaměřujeme zejména na podporu rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti.

Monitorování a vyhodnocení úrovně rozvoje jednotlivých gramotností v počátečním vzdělávání je v podobě zapojení českých škol do mezinárodních šetření výsledků žáků již řadu let nedílnou součástí evaluačních aktivit českého vzdělávacího systému. Česká republika je zapojena do klíčových šetření OECD a IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání), jako jsou PISA, PIRLS, TIMSS, ICILS nebo TALIS, přičemž organizaci těchto mezinárodních šetření v českých školách zajišťuje a interpretaci jejich výsledků provádí Česká školní inspekce.

Čtenářská gramotnost

V posledních letech je, zejména v návaznosti na výsledky testování v mezinárodních výzkumech PISA a PIRLS, stále důrazněji vyslovován požadavek promyšlenějšího rozvoje čtenářské gramotnosti žáků v rámci počátečního vzdělávání v našich školách.

Ve srovnání se zeměmi OECD a dalšími státy zapojenými do výzkumů PISA se české děti pohybují z hlediska čtenářské gramotnosti těsně pod průměrem, srovnatelně s výsledky žáků z Maďarska či Rakouska. Nejlépe si vedou žáci asijských zemí a z Evropských států si vede nejlépe Finsko. (PISA, 2012; Projekt Já čtu, 2009)

Příznivý je vývoj v oblasti čtenářské gramotnosti, kdy se výsledky českých žáků v období od roku 2009 do roku 2012 výrazně zlepšily, a to o 15 bodů, takže se žáci po období neustálého zhoršování nachází opět na úrovni výsledku z roku 2000. V roce 2009 byly přitom výsledky českých žáků srovnatelné s výsledky slovenských žáků, ale horší než výsledky maďarských žáků. V roce 2012 měly ve všech zemích lepší výsledky dívky než chlapci. V České republice je tento rozdíl statisticky významný a činí 39 bodů (průměr zemí OECD je 31 bodů), což je srovnatelná hodnota s rokem 2000.

Stávající definice PISA a PIRLS zohledňují pouze některé (především ty testovatelné) složky čtenářství. V rámci odborného panelu VÚP byla proto čtenářská gramotnost vymezena komplexněji jako celoživotně se rozvíjející vybavenost člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních kontextech.

Jde tedy o soubor kompetencí, zahrnující dovednost porozumět textům v různých situacích a kontextech (s využitím dosavadních znalostí a zkušeností), vyvozovat z přečteného závěry a kriticky hodnotit texty z různých hledisek včetně sledování autorových záměrů. (Gramotnosti ve vzdělávání, VÚP Praha 2010)

Součástí čtenářské gramotnosti je také seberegulace, tj. dovednost reflektovat záměr vlastního čtení, v souladu s ním volit texty a způsob čtení i konkrétní strategie pro lepší porozumění (překonávání obtížnosti obsahu i složitosti vyjádření). Čtenářsky gramotný člověk je připraven sdílet své prožitky, porozumění a pochopení s dalšími čtenáři, porovnávat své porozumění se společensky sdílenými interpretacemi a současně využívá čtení k vlastnímu rozvoji i dalšímu jednání, tzn. četbu zúročuje v dalším životě.

Z takto komplexně pojaté definice vyplývá, že podpora rozvoje čtenářské gramotnosti vyžaduje porozumění poznatkům o čtení a čtenářství a jejich aplikaci, nelze ji rozvíjet bez vnitřní motivace žáka a pozitivních postojů, a nelze ji uplatnit bez zvládnutí specifických čtenářských dovedností i obecných sociálních a poznávacích dovedností žáka.

Matematická gramotnost

Vymezení matematické gramotnosti vychází z mezinárodního výzkumu OECD PISA, jehož pojetí bylo odborným panelem při VÚP v Praze dále doplněno a upraveno s ohledem na specifické podmínky českého vzdělávacího systému.

Dle PISA je tedy matematická gramotnost pojímána jako schopnost jedince poznat a pochopit roli, kterou hraje matematika ve světě, dělat dobře podložené úsudky a proniknout do matematiky tak, aby splňovala jeho životní potřeby jako tvořivého, zainteresovaného a přemýšlivého občana. (Koncepce matematické gramotnosti ve výzkumu PISA 2003, ÚIV, Praha)

V českém vzdělávacím kontextu se uvedené vymezení netýká pouze využívání matematických znalostí na určité minimální úrovni, ale jde v něm o používání matematiky v celé řadě situací od každodenních a jednoduchých až po neobvyklé a složité. Zohledněny přitom musí být všechny složky matematické gramotnosti, tedy popis problému, který mají žáci řešit; kompetence, jež se při řešení problému uplatňují, i vlastní matematický aparát, nutný k vyřešení problému. (Hlavní zjištění PISA 2012. Matematická gramotnost patnáctiletých žáků. ČŠI, Praha, 2013)

Takto pojaté vymezení matematické gramotnosti se odráží také v RVP pro základní vzdělávání, dle kterého má matematické vzdělávání (v rámci vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace) žákům poskytovat vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a je založeno především na aktivních činnostech, které přímo souvisejí s využitím matematiky v reálných situacích. Pro komplexní rozvoj matematické gramotnosti je však nutné výrazněji podpořit její jednotlivé složky napříč vzdělávacími obory, což se odráží také ve výsledcích, kterých dosáhli naši žáci v mezinárodním srovnání (výzkumy TIMSS a PISA).

V mezinárodním srovnání PISA dosáhli nejlepších výsledků v matematickém testu žáci asijských zemí, výrazně nejlepšího výsledku dosáhli žáci ze Šanghaje. Za Japonskem se zařadilo Lichtenštejnsko a Švýcarsko. Výsledek českých žáků je průměrný, a je tedy srovnatelný například s výsledky rakouských, dánských či francouzských žáků. Zatímco žáci ze sousedního Polska a Německa české žáky výrazně předčili, slovenští žáci za nimi zaostali. (Hlavní zjištění PISA 2012. Matematická gramotnost patnáctiletých žáků. ČŠI, Praha, 2013)

Výsledky žáků v testu matematické gramotnosti lze prezentovat jak prostřednictvím dosaženého počtu bodů (na škálách), tak prostřednictvím zastoupení žáků ve skupinách s různou úrovní matematické gramotnosti. Žáci na nejvyšší (šesté) úrovni jsou ti, kteří ovládají velmi složité matematické dovednosti; žáci na první úrovni a pod ní naopak dosahují velmi špatných výsledků.

Druhá úroveň způsobilosti je považována za základní úroveň a žáci, kteří jí dosáhnou, vykazují takovou úroveň matematické gramotnosti, jež by jim měla umožnit obstát v moderní společnosti. Žáci nedosahující této úrovně čelí riziku, že nebudou schopni se dále vzdělávat, a mohou očekávat značné problémy s uplatněním na pracovním trhu. V České republice je těchto nejslabších žáků 21 %, což je poněkud méně než průměr zemí OECD (23 %) – stále se však jedná o velký podíl žáků. (Hlavní zjištění PISA 2012. Matematická gramotnost patnáctiletých žáků. ČŠI, Praha, 2013)

Hlavní výzvy v oblasti intervence

- Pojmout čtenářskou gramotnost v RVP jako komplexní a dlouhodobý vzdělávací cíl, a tedy neomezovat se pouze na vzdělávací oblast jazykové komunikace a zapracovat rozvoj komplexní čtenářské kompetence i do společenskovedních, přírodovědných a odborných předmětů (na střední škole).
- Konsensuálně přijatý obecný cíl rozvoje čtenářské gramotnosti v rámci RVP dále specifikovat pro jednotlivá vývojová období (stanovit očekávanou úroveň rozvoje gramotnosti v jednotlivých složkách) a vymezit dílčí cíle jejího rozvoje.
- Podpořit rozvoj matematické komunikace jakožto schopnosti porozumět matematickým sdělením a jednoznačně a srozumitelně se vyjadřovat k matematickým otázkám a problémům ať už ve verbální či písemné podobě.
- Posilovat účelné využívání ICT, a především práci s textovými, grafickými a tabulkovými editory, cílené na rozvoj konkrétních složek matematické gramotnosti.

Hlavní překážky v oblasti intervence

- ČR patří dle PISA 2012 k pěti zemím s nejsilnějším vlivem socioekonomického zázemí (měřeno indexem sociálního, ekonomického a kulturního statusu – ESCS) na vzdělávací výsledky žáka (dosáhla 51 bodů, přičemž průměrná hodnota zemí OECD je 39 bodů).
- Současně byla ČR dle zjištěných dat zařazena k zemím, kde mají žáci s podobným zázemím tendence shromažďovat se ve stejných školách a kde vzdělávací systém funguje spíše selektivně (dle PISA 2012 jsou rozdíly ve výsledcích českých žáků ze 47 % způsobeny odlišnostmi mezi žáky, a tedy uvnitř škol – přičemž průměr zemí OECD je 61 % a z 53 % je působí rozdíly mezi školami, přičemž průměr zemí OECD je 39 %).
- Existují také rozdíly v podpoře rozvoje čtenářství v domácím prostředí žáků (s významnou korelací se socioekonomickým rodinným zázemím). Většina žáků tak nepřichází do škol jako čtenáři a je třeba v nich vzbudit zájem o četbu a čtenáře z nich nejprve vychovat.
- Značný vliv na rozvoj čtenářské gramotnosti má také „čtenářská krize“, kterou prochází žáci na druhém stupni ZŠ, kdy s nástupem puberty upřednostňují jiné zájmy.
- Vlastnímu rozvoji čtenářské gramotnosti v komplexní rovině se v rámci počátečního vzdělávání věnuje málo pozornosti (vliv malé časové dotace).
- Vyučující naučných předmětů jsou kurikulem málo pobízeni k rozvoji čtenářských kompetencí, přičemž očekávají, že žáky někdo naučí číst tak, aby uměli využívat písemné zdroje informací v oboru, kterému se učí.

Díky rozmachu internetu a dalších moderních forem komunikace mají žáci ztížené podmínky orientace v textech, ve kterých se ztrácí jasné hranice stylů, mizí podpůrná vodítka pro snadnou orientaci ve zdrojích a smývá se hranice mezi autorem a adresátem. Otázkou tedy zůstává přínos masového využívání ICT technologií, jež není účelně propojeno s cíleným rozvojem jednotlivých složek klíčových kompetencí.

Zajímavé zjištění přineslo také porovnání úspěšností škol v matematickém testu PISA ve vztahu k míře využívání ICT žáky, dle kterého na méně úspěšných školách žáci používají počítač (k různým účelům) ve vyšší míře ve srovnání s žáky z velmi úspěšných škol. U víceletých gymnázií jsou tyto rozdíly o něco vyšší než u základních škol.

Vazba na realizované projekty

Rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti na národní úrovni se svými dílčími aktivitami věnovaly zejména projekty NÚV zacílené na podporu plošného zavádění školních vzdělávacích programů (Kurikulum G, Kurikulum S) a dále na podporu učitelů v oblasti metodiky a didaktiky učení (Metodika II).

V rámci individuálních projektů ostatních OP VK byly v Kraji Vysočina v oblasti rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti realizovány například tyto projekty:

CZ.1.07/3.1.00/50.0064 Vysoké učení technické v Brně – Vzdělávací program pro podporu čtenářské a numerické gramotnosti

CZ.1.07/1.4.00/21.3118 Základní škola Pelhřimov, Komenského 1465, příspěvková organizace – Čtenářská gramotnost – efektivní vzdělávání

CZ.1.07/1.5.00/34.0224 Obchodní akademie, Pelhřimov, Jirsíkova 875 – Cesta k efektivním strategiím výuky

Na úrovni jednotlivých škol byly dále vytvářeny různé vzdělávací programy pro žáky i učitele zacílené na rozvoj těchto gramotností v celé řadě projektů (viz on-line vyhledávač Databáze výstupů projektů OP VK <https://databaze.op-vk.cz/Project/Search/>).

Krajská úroveň – stav uplatňování oblasti intervence

V Programu rozvoje Kraje Vysočina je jako základní předpoklad modernizace počátečního vzdělávání akcentováno zkvalitnění materiálního zázemí škol a současně zvýšení kvality učitelů prostřednictvím jejich dalšího vzdělávání, které by mělo rozvíjet dovednosti nezbytné pro práci ve školní třídě, zaměřené na schopnost respektovat individuální potřeby žáků, vhodně motivovat žáky k učení a využívat efektivně informační a komunikační technologie a dovednost pracovat s klimatem školy.

Potřeba rozvoje těchto dovedností pedagogů se silně projevuje zejména v oblasti čtenářské gramotnosti, pro jejíž komplexní rozvoj je klíčová právě schopnost učitele dostatečně namotivovat žáky, vtáhnout oblast četby mezi jejich přirozené zájmy a vytvořit ve třídě vhodné čtenářské klima a současně možnosti školy nabídnout žákům dostatečné množství různorodých knih, zacílených na potřeby velmi rozdílných skupin žáků v roli čtenářů (s čímž souvisí nutná individualizace vzdělávání vycházející z dobré znalosti potřeb žáků).

Individualizace vzdělávacího procesu s ohledem na předpoklady a zájmy jednotlivců a posílení motivace žáků ZŠ, SŠ a rodičů k získávání kompetencí v technické, přírodovědné oblasti a v matematice bylo zařazeno mezi aktivity k naplnění specifického cíle Zvýšení kvality vzdělávání v regionálním školství a sladění jeho výstupů s trhem práce v rámci opatření 1.3 Regionální školství Programu rozvoje Kraje Vysočina.

Z dotazníkového šetření u ředitelů škol v Kraji Vysočina vyplynulo, že školení, kurzy či semináře v oblasti předmatematických představ a předčtenářské gramotnosti patří spíše k okrajovým záležitostem, o které není v rámci DVPP příliš vysoký zájem ve srovnání například se vzděláváním v oblasti prohlubování odbornosti v rámci vyučovaných předmětů, managementu či práce s handicapovanými a problémovými dětmi. (Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za školní rok 2014/2015).

Na druhou stranu přineslo poměrně příznivé výsledky šetření PISA 2012, které umožnilo porovnat, jak školský systém v jednotlivých krajích rozvíjí u žáků schopnost řešit problémy (mimo jiné také ve vazbě na matematickou a čtenářskou gramotnost). Žáci z Kraje Vysočina dosáhli v tomto testování v průměru významně lepších výsledků společně se žáky z Prahy. Konkrétně dosáhli žáci z Vysočiny průměrného výsledku 528 bodů (tj. o pět bodů méně, než byl průměr Prahy), a tím i statisticky významně lepších výsledků než žáci ze Zlínského (504), Olomouckého (500) a Jihočeského kraje (442).

Na rozvoj gramotnosti v rovině klíčových kompetencí se zaměřuje také DZKV 2016 stanovením konkrétních opatření v rámci úkolu B. 2: V základních a středních školách rozvíjet klíčové kompetence žáků:

1. Podpořit mateřské, základní a střední školy při inovaci školních vzdělávacích programů, a to zejména specializovaným vzděláváním a poradenstvím. Dále vytvářet potřebné zázemí (např. školní knihovny, specializované výukové prostory, estetické a funkční přizpůsobení stávajících prostor, zajištění bezpečnosti) a doplnění či modernizaci vybavení zejména na druhém stupni základních škol a ve středních školách.
2. Přizpůsobovat obsah, metody a organizace vzdělávání individuálním potřebám jednotlivců a jejich věkovým specifikům.
3. Posílit vzdělávání pedagogických týmů i jednotlivců v oblasti aktivizujících metod vzdělávání a individualizace vzdělávání včetně zahraničních stáží, podporovat výměnu zkušeností mezi učiteli i školami. Podporovat procesy standardizace předpokladů a nároků pro výkon učitelského povolání.
4. Zvýšit informovanost zřizovatelů o předpokládaných efektech zavedení školních vzdělávacích programů.
5. Uveřejňovat příklady dobré praxe a výstupy z výměn zkušeností mezi učiteli, školami a dalšími subjekty, podporovat spolupráci mezi školami různých stupňů.
6. Podporovat a využívat organizaci Vysočina Education jako metodický, poradenský a koordinační subjekt pro naplňování stěžejních rozvojových záměrů kraje v oblasti vzdělávání.
7. Rozvinout tradici prázdninových metodických škol pro učitele, kombinujících rozvoj kvalifikačních předpokladů s výměnou zkušeností a prevencí syndromu vyhoření.
8. V dlouhodobějším horizontu bude kraj podporovat akreditaci kombinované formy pedagogického programu celoživotního vzdělávání na veřejné vysoké škole v Jihlavě zaměřeného na metodiku vzdělávání.
9. Podporovat metodiku začleňování témat osobnostního rozvoje do výuky ve školách (např. pro udržitelný rozvoj, zdravý životní styl, etická výchova, výchova k toleranci, finanční gramotnost, výchova k demokracii apod.)

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání

Počet učitelů a škol zapojených do výše uvedených programů

4. Rozvojové priority v oblasti vzdělávání - identifikace problémů, jejich příčin a cílů (žádoucích změn)

Tato část analýzy potřeb v území se věnuje identifikaci klíčových problémů, odhalení jejich zjevných (případně implicitních) příčin a stanovení obecných i specifických cílů v rovině žádoucích změn v oblasti rozvoje vzdělávání v Kraji Vysočina.

Klíčové problémy byly roztříděny dle vazby na obecné krajské priority, stanovené v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016 a následně přiřazeny k jednotlivým povinným či nepovinným oblastem intervence.

4.1 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Obecná priorita A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

Identifikovaný problém A 1.1

Nevyhovující technické a technologické vybavení škol a nedostatečně obnovovaný stav budov, chybějící/nefunkční infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 1.1

Způsob financování regionálního školství; nedostatečně vypracovaná nebo neexistující strategie postupného vybavování škol technikou a technologiemi v návaznosti na naplňování cílů rozvoje k podnikavosti, iniciativě a kreativitě; nefunkční infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací (nefunkční zázemí vědeckotechnického parku Vysočina, chybí podnikatelské inkubátory).

Žádoucí změna / obecný cíl A 1.1

Zpracování strategie hospodárného a účelného vybavování škol další technikou a novými technologiemi; podpora rozvoje materiálně-technického a technologického zázemí škol a využívání stávající infrastruktury pro podporu výzkumu a inovací školami.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 1.1

- 1) finanční podpora rozvoje materiálně-technického a technologického zázemí škol zřizovaných krajem
- 2) vedení škol ke zpracování strategie vybavování škol novým vybavením a technologiemi včetně provázání s plánem efektivního využití vybavení
- 3) podpora škol v podávání a realizaci projektů zaměřených na rozvoj infrastruktury škol z prostředků z ESIF (IROP, OP VVV)
- 4) podpora škol při zpracování strategie spolupráce s institucemi pro podporu výzkumu a inovací
- 5) podpora škol v navázání spolupráce s institucemi pro podporu výzkumu a inovací

Identifikovaný problém A 1.2

Neexistuje žádná strategie výchovy k podnikavosti na národní či krajské úrovni, pro výchovu k podnikavosti není dostatek výukových materiálů.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 1.2

Výchova k podnikavosti není v českém školství (ani na regionální úrovni) příliš rozšířena, rozvoj kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě není pevně zakotven v kurikulu. Existují pouze dílčí podklady pro výuku k podnikavosti a vedení k podnikavosti neprolíná všemi vyučovacími předměty.

Žádoucí změna / obecný cíl A 1.2

Iniciace vzniku krajské strategie výchovy k podnikavosti, podpora síťování a spolupráce škol a zavedení vzdělávacího obsahu výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě do kurikula základních a středních škol v kraji. Podpora vzniku sad pedagogické dokumentace pro výchovu k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na různých typech ZŠ a SŠ.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 1.2

- 1) zavést metodiku výuky podnikání a podnikavosti (včetně certifikačního systému) ve školách a podporovat její využívání ve výuce
- 2) zpracovat analýzu existujících dílčích materiálů pro podporu výuky k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- 3) podporovat vývoj komplexní sady učebních materiálů zaměřených na rozvoj kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (využití v širším spektru škol)
- 4) podpořit síťování a spolupráci škol (MŠ ↔ ZŠ ↔ SŠ) v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- 5) zvýšit počet škol, které mají do učebních dokumentů zakomponováno učivo umožňující žákům hlásit se ke standardizované zkoušce podnikatelských dovedností (Entrepreneur's Skills Certificate)

Identifikovaný problém A 1.3

Nedostatečná připravenost absolventů škol na podnikatelskou praxi, nízká úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u absolventů škol.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 1.3

Nízká návaznost výuky ve školách na potřeby podnikatelské praxe; neexistuje metodika spolupráce škol a podnikatelů.

Žádoucí změna / obecný cíl A 1.3

Zvýšit úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u žáků SŠ a VOŠ s důrazem na úzké propojení obsahu výuky ve školách a aktuálních trendů vývoje v podnikatelské praxi.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 1.3

- 1) motivace škol k setkávání s podnikateli (dojednání konkrétních forem spolupráce)
- 2) podpora procesu přípravy a realizace vlastních projektových záměrů škol k rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků
- 3) využití prostředků ESIF, zapojení do projektů k rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků na národní úrovni (CEFIF, Junior Achievement, CENTRES)
- 4) zpracování metodiky zajištění praxí žáků SŠ a VOŠ u zaměstnavatelů

- 5) vývoj širokého spektra námětů úzké spolupráce škol a zaměstnavatelů vedoucích k prohlubování připravenosti žáků škol na podnikatelskou praxi s možností výběru vhodných aktivit jednotlivými školami dle jejich zaměření a metodický popis těchto námětů

Identifikovaný problém A 1.4

Nedostatečné kompetence učitelů v oblasti výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 1.4

Presycenost pedagogů nabídkou vzdělávacích kurzů, ztížená orientace v množství vzdělávacích nabídek. Absence ucelených sad kurzů vedoucích ke komplexní připravenosti pedagogů na podporu k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.

Žádoucí změna / obecný cíl A 1.4

Zpřehlednit nabídku vzdělávacích aktivit a rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků v oblasti výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (motivace pedagogů, vytvoření a realizace kurzů DVPP).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 1.4

- 1) usnadnit orientaci pedagogů v odpovídajících vzdělávacích možnostech a nabídkách k rozvoji výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- 2) motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v této oblasti
- 3) vytvoření a realizace sady praktických workshopů pro pedagogické pracovníky k posílení výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

4.2 Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)

Obecná priorita A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

Identifikovaný problém A 2.1

Malá prestiž technického a přírodovědného vzdělávání – nízký zájem o studium v technických a přírodovědných oborech.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 2.1

Negativní obraz polytechnického vzdělávání u veřejnosti (rodičů, dětí) a jejich vnímání prestiže výkonu technických pracovních pozic; nízká podpora polytechnického vzdělávání na ZŠ (MŠ).

Žádoucí změna / obecný cíl A 2.1

Posílení motivace žáků, studentů, ale i rodičů k získávání kompetencí v technické a přírodovědné oblasti (včetně EVVO).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 2.1

- 1) popularizace a zvýšení atraktivity moderních technologií, technických a přírodovědných oborů (včetně EVVO)
- 2) podpora zvýšení poptávky po těchto oborech již u žáků ZŠ (MŠ) a dále u žáků/studentů SŠ/VOŠ

Identifikovaný problém A 2.2

Nedostatečná provázanost výstupů vzdělávání (v oblasti technických, přírodních věd a EVVO) na potřeby trhu práce.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 2.2

Vzdělávací programy technicky, přírodovědně či environmentálně zaměřených škol nemají jasnou vazbu na regionální poptávku firem (zejména strojírenského či elektrotechnického zaměření); vzdělávací metody a teorie jsou zastaralé – odborné kompetence absolventů neodpovídají potřebám regionálních aktérů trhu práce (problémem je predikce potřeb).

Žádoucí změna / obecný cíl A 2.2

Posílení spolupráce škol s regionálními aktéry trhu práce – propojení vzdělávacích programů škol (na úrovni sekundárního, terciárního i dalšího vzdělávání) s potřebami regionálního trhu práce (zejména v technických, přírodovědných a environmentálních oborech).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 2.2

- 1) zvýší se podíl praktické výuky na středních školách (zejména technicky, přírodovědně či environmentálně zaměřených)
- 2) zavedení nových forem spolupráce technicky, přírodovědně či environmentálně zaměřených škol s firmami či dalšími aktéry na regionálním trhu práce (směřujících k aktualizaci vzdělávacích obsahů i metod)

Identifikovaný problém A 2.3

Nedostatečné materiálně-technické zázemí škol pro rozvoj polytechnického vzdělávání.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 2.3

Nedostatek finančních prostředků – způsob financování regionálního školství.

Žádoucí změna / obecný cíl A 2.3

Rozvoj infrastruktury a doplnění základního materiálu (včetně předpřipravených komponentů a vzdělávacích pomůcek/nástrojů) pro realizaci polytechnické výchovy na školách.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 2.3

- 1) podpora využívání stávající infrastruktury pro podporu techniky, výzkumu a inovací školami
- 2) zlepšení materiálně-technického a technologického zázemí pro realizaci polytechnické výchovy na školách zřizovaných krajem – finanční podpora z Kraje Vysočina; podpora vzájemné spolupráce ZŠ↔SŠ (využití SŠ vybavení)
- 3) rozvoj infrastruktury pro polytechnickou výchovu z prostředků ESIF (IROP, IPRÚ)

Identifikovaný problém A 2.4

Špatné personální zabezpečení polytechnického vzdělávání na školách.

Príčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 2.4

Na školách chybí technicky vzdělaní pedagogové - „dílnaři“ a učitelé odborných předmětů, tzn. vyučující s odpovídající aprobovaností a vysokoškolským vzděláním dle zákona o pedagogických pracovnících.

Žádoucí změna / obecný cíl A 2.4

Zajištění odpovídajícího personální zabezpečení polytechnického vzdělávání na školách.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 2.4

- 1) vznik krajských center (na úrovni „okresů“) sdružujících pedagogy stejných aprobací
- 2) vzdělávací a metodická podpora učitelů polytechnické výchovy
- 3) podpora vzájemné spolupráce pedagogů (ZŠ↔SŠ; SŠ↔SŠ; SŠ↔VŠ)
- 4) přijímání nových pracovních posil - nepedagogů (nutné legislativní ošetření)
- 5) využití NSK pro zajištění odpovídajícího personální zabezpečení polytechnického vzdělávání

Obecná priorita B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikovaný problém B 2.5

Nedostatečná environmentální osvěta.

Príčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 2.5

Na školách je nedostatek EVVO koordinátorů s odpovídajícím vzděláním, DVPP v oblasti EVVO není příliš rozvinuto; existuje velké množství různorodých poskytovatelů EVVO a zájmových kroužků na školách, o kterých ale neexistuje přehled na úrovni kraje. Chybí vybavení pro realizaci EVVO (zejm. laboratoře a badatelská centra, školní zahrady).

Žádoucí změna / obecný cíl B 2.5

Vysoké ekologické povědomí a znalosti obyvatel kraje o životním prostředí (s důrazem na životní prostředí Kraje Vysočina).

Žádoucí změna / dílčí cíl B 2.5

- 1) zlepšit materiálně-technické zázemí škol pro realizaci EVVO
- 2) zvyšovat počet koordinátorů EVVO na školách a vzdělávat je v rámci DVPP
- 3) rozšiřovat síť škol v Kraji Vysočina se zájmem o EVVO a podporovat výměnu zkušeností
- 4) založit a rozvíjet síť poskytovatelů služeb EVVO s pokrytím celého Kraje Vysočina
- 5) rozšířit nabídku a zvýšit zapojení dětí a mládeže do neformálního EVVO
- 6) rozvíjet ekologické povědomí široké veřejnosti (různé informační kanály, osvětové akce)

4.3 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Identifikovaný problém B 3.1

Nedostatek vhodných lidských zdrojů pro nasycení potřeb regionálního trhu práce.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 3.1

Nedostatečná provázanost vzdělávacích obsahů, metod i forem odborného vzdělávání s požadavky zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro výkon povolání. Nejednotnost učebních materiálů a metodik pro jednotlivé učební obory. Zaměstnavatelé mají jen omezenou možnost ovlivnit kvalitu odborného vzdělávání (odborného výcviku) probíhajícího ve školním prostředí odděleně od reálného pracovního prostředí. Chybějící motivace ke studiu na SOŠ/SOU – nízká prestiž učebních oborů a zejména nízké finanční ohodnocení odborných pracovních pozic. Nedostatek kvalifikovaných odborných učitelů sledujících moderních trendy a technologie a schopných předat své poznatky dál.

Žádoucí změna / obecný cíl B 3.1

Popularizace odborného vzdělávání a posílení spolupráce zaměstnanecké a vzdělávací sféry (firem a odborných škol) k zajištění kvalitnějšího odborného vzdělávání.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 3.1

- 1) zvednout prestiž učebních oborů (včetně postavení učitele) - změna v systému odměňování (úprava systému/navýšení stipendií, zlepšení platových/pracovních podmínek u zaměstnavatelů, vyšší ohodnocení odborných učitelů)
- 2) vyšší míra zapojení zaměstnavatelů do spolupráce se SOŠ/VOŠ (k přímému ovlivnění kvality odborného vzdělávání)
- 3) vyrovnání podmínek – vybavení a učebních pomůcek v souladu s aktuálními technologiemi, vzdělávacích a metodických materiálů nezbytných pro realizaci kvalitní odborné přípravy (za využití podpory firem/podniků)
- 4) nenavyšovat/omezit kapacitu gymnázií ve školském rejstříku (v souladu s demografickým vývojem)

Identifikovaný problém B 3.2

Ztížená uplatnitelnost čerstvých absolventů středních odborných škol a učilišť.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 3.2

Profil absolventů neodpovídá potřebám a požadavkům zaměstnavatelů; absolventům chybí odpovídající kompetence a praktické dovednosti k výkonu konkrétní profesní pozice.

Žádoucí změna / obecný cíl B 3.2

Uspadnit přechod absolventů škol ze vzdělávacího prostředí do firemní/zaměstnanecké praxe zavedením prvků duálního vzdělávání.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 3.2

- 1) zvýšení podílu praktické výuky (odborného výcviku, odborné praxe) realizované přímo na pracovištích zaměstnavatele či pracovníky firem na školách
- 2) zvýšení provázanosti praktické přípravy žáků s aktuálními trendy a požadavky trhu práce

4.4 Rozvoj kariérového poradenství

Obecná priorita A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

Identifikovaný problém A 4.1

Nízká úroveň kariérového poradenství ve školách.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 4.1

Poddimezovaná časová dotace pro výkon role kariérového poradce na školách (nejčastěji je pozice kumulovaná s výchovným poradcem). Úroveň kariérového poradenství na škole je závislá na osobě kariérového poradce – jeho osobnosti, informovanosti a dostatečných kompetencích (chybí systematická práce s kariérovými poradci – metodické vedení a výcvik). V současnosti dochází k prosazování úzkých ekonomických a personálních zájmů středních škol a firem při propagaci svých oborů a odvětví. Namísto skutečného kariérového poradenství tak dochází ve většině případů pouze k "náborování". Nízká míra podpory kariérového poradenství ze strany státu (chybí integrovaný systém koordinace informací ze strany zaměstnavatelů, příjem a distribuce jejich požadavků na klíčové kompetence, profese a výhledy do škol). Chybí konkretizace pojetí kariérového poradenství v RVP.

Žádoucí změna / obecný cíl A 4.1

Posílení a zkvalitnění kariérového poradenství pro žáky základních a středních škol.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 4.1

- 1) zvýšit význam (vnímání důležitosti KP ze strany zřizovatelů, ředitelů, učitelů, žáků i rodičů) a posílit kapacitu kariérového poradenství poskytovaného školami
- 2) vytvoření a koordinace regionálního integrovaného podpůrného systému pro oblast KP v Kraji Vysočina (RIPS KP v Kraji Vysočina) – posílení spolupráce škol s regionálními sociálními partnery (IPS ÚP a zaměstnavateli); sdílení informací, metod, postupů a technik v oblasti kariérového poradenství

Identifikovaný problém A 4.2

Významná neshoda vykonávaného povolání a absolvovaného studia (30–40 % absolventů určitého studijního oboru následně pracuje mimo obor).

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 4.2

Žáci jsou nedostatečně vybaveni kompetencemi, které by jim umožnily efektivně využívat dostupné informační zdroje a dle nich se rozhodovat a plánovat vzdělávací dráhu a kariéru. Chybí včasná, systematická práce s osobností dětí, kontinuální rozvoj jejich klíčových kompetencí a přenositelných dovedností, které zajistí jejich budoucí uplatnění na trhu práce. Také v rodině děti v menší míře pracují společně s rodiči (→ ve škole nutná pracovní diagnostika). Nízká míra spolupráce školy (výchovných poradců v roli kariérových poradců a třídních učitelů) s rodiči.

Žádoucí změna / obecný cíl A 4.2

Zkvalitnění oblasti výběru profesního zaměření a vzdělávací dráhy (nasměrování žáků dle jejich dispozic, očekávání a možnosti jejich uplatnitelnosti na trhu práce).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 4.2

- 1) zpřehlednit nabídku informací pro žáky, rodiče, učitele a kariérové (výchovné) poradce v oblasti studijních možností na SŠ/VOŠ/VŠ a vývoje trhu práce – poskytnout maximum informací pro odpovědné a kvalifikované rozhodnutí o vzdělávací dráze a profesní orientaci
- 2) metodicky podpořit systematickou práci škol v oblasti kariérového poradenství (včetně inovace ŠVP v oblasti kariérového vzdělávání)
- 3) zvýšení kvalifikace a odbornosti kariérových poradců na školách, systematické kontinuální vzdělávání kariérových poradců v rámci DVPP

Identifikovaný problém A 4.3

Absence snadno dostupného systému kariérního poradenství pro občany kraje, kteří potřebují poradit ohledně řešení své situace na trhu práce.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 4.3

Existuje velké množství různých druhů „poradenství (státní správa – MPSV, MŠMT, NNO, ÚP), které však nejsou vzájemně propojené a občané kraje o nich mají malé povědomí. Chybí nejen integrovaný systém na úrovni státu, ale také větší spolupráce se soukromým sektorem (zapojení personalistů firem – přenos požadavků směrem k poradenskému systému).

Žádoucí změna / obecný cíl A 4.3

Zdokonalit krajský systém kariérního poradenství nejen pro osoby ohrožené na trhu práce, ale i pro širokou veřejnost (pro odpovědné směrování vlastní kariéry).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 4.3

- 1) zlepšení propagace kariérového poradenství na úřadech práce
- 2) iniciace společných jednání zástupců poradenské sféry (státní správy, soukromých i neziskových institucí) a soukromého sektoru (zaměstnavatelů)
- 3) zřízení krajského poradenského centra pro veřejnost, zastřešujícího a propojujícího služby v oblasti kariérového poradenství pro veřejnost

4.5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání)

Obecná priorita A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

Identifikovaný problém A 5.1

Nižší kvalifikovanost a nedostatečná adaptabilita zaměstnanců na měnící se požadavky regionálního trhu práce.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 5.1

Slabší vzdělanostní struktura zejména starších ročníků ekonomicky aktivní populace kraje, omezený potenciál a nízká motivace přizpůsobovat se rychlým změnám na trhu práce a socioekonomickým výkyvům, nedostatečná informovanost o možnostech vzdělávání.

Nižší motivace ke vzdělávání způsobená významným poklesem nezaměstnanosti (na konci roku 2015 byl podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina 6,2 %, na konci října 2016 poklesl na 4,6 %, přičemž prognózy nasvědčují tomu, že by se nezaměstnanost mohla ustálit na 4 %).

Žádoucí změna / obecný cíl A 5.1

Prostřednictvím přímé podpory dalšího vzdělávání zvýšit kvalifikovanost a adaptabilitu zaměstnanců v souladu s potřebami zaměstnavatelů v Kraji Vysočina i nezaměstnaných občanů ohrožených sociálním vyloučením.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 5.1

- 1) motivovat dospělé občany kraje a regionální zaměstnavatele k dalšímu vzdělávání; zvýšit informovanost a orientaci dospělých obyvatel kraje v oblasti možností dalšího vzdělávání
- 2) rozšířit možnosti občanů Kraje Vysočina získat profesní kvalifikaci dle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání
- 3) rozšíření nabídky programů aktivní politiky zaměstnanosti s dlouhodobou perspektivou pro účastníky (uchazeč, zaměstnavatel) včetně využití podpory z prostředků ESIF

Identifikovaný problém A 5.2

Nedostatečně provázaná a nesystémová nabídka dalšího vzdělávání dospělých (roztržštěnost nabídky dalšího vzdělávání dospělých probíhající na úrovni jednotlivých zaměstnavatelů, soukromých vzdělávacích institucí, NNO, ve školských zařízeních a dalších organizacích).

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 5.2

Neochota vzdělávacích institucí k větší spolupráci a koordinaci (konkurenční prostředí). Nabídka dalšího vzdělávání není dostatečně zmapovaná a koordinovaná, neexistuje hlubší krajská analýza účasti na dalším vzdělávání dospělých, není k dispozici metodika dalšího vzdělávání, která by navazovala na potřeby regionálních aktérů.

Žádoucí změna / obecný cíl A 5.2

Zmapovat nabídku dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina, zkoordinovat a metodicky podpořit rozvoj dalšího vzdělávání.

Žádoucí změna / dílčí cíl A 5.2

- 1) zmapovat a metodicky podpořit rozvoj dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina
- 2) umožnit setkávání aktérů působících v oblasti vzdělávání dospělých
- 3) koordinovat aktivity k rozvoji a zkvalitnění dalšího vzdělávání (včetně certifikovaného vzdělávání)
- 4) podporovat přijetí zákona upravujícího systém dalšího vzdělávání v ČR včetně jeho financování
- 5) vytvořit podmínky pro návaznost počátečního a dalšího vzdělávání dospělých – rozvoj škol jako center celoživotního učení

Identifikovaný problém A 5.3

Nízká provázanost nabídky dalšího vzdělávání dospělých na skutečné kvalifikační potřeby z pohledu zaměstnavatelů; nedostatečně využívaný systém ověřování a uznávání kvalifikací; nedostatečná nabídka v oblasti zájmového a občanského vzdělávání.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 5.3

Nabídka dalšího vzdělávání není v souladu s regionální poptávkou, a zejména není dostatečně provázána na kvalifikační potřeby identifikované zaměstnavateli (nepřispívá ve větší míře k rozvoji a flexibilní změně kvalifikace pracovních sil dle požadavků krajského trhu práce). Současně není dostatečně široká nabídka celoživotního vzdělávání pro specifické skupiny obyvatel Kraje Vysočina – zejména zdravotně či sociálně znevýhodněné občany, seniory a pedagogické pracovníky (v rovině DVPP).

Žádoucí změna / obecný cíl A 5.3

Rozšířit regionální nabídku dalšího vzdělávání dospělých na středních a vyšších odborných školách ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce; podporovat rozšíření a zkvalitnění nabídky dalšího vzdělávání (profesního, občanského, zájmového) pro zdravotně či sociálně znevýhodněné občany, seniory a pedagogické pracovníky (DVPP).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 5.3

- 1) rozšiřovat nabídku různých forem dalšího vzdělávání na středních školách (v souladu s poptávkou, a zejména ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce – dle predikce kvalifikačních potřeb)
- 2) rozšiřovat nabídku dalšího vzdělávání na vyšších odborných školách (v souladu s poptávkou, a zejména ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce – dle predikce kvalifikačních potřeb)
- 3) udržet, rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro zdravotně či sociálně znevýhodněné občany (včetně cizinců), seniory a pedagogické pracovníky (v rovině DVPP)
- 4) rozšířit nabídku dalšího (profesního, občanského i zájmového) vzdělávání pro jedince a malé skupiny účastníků
- 5) podpora zavedení mistrovské zkoušky (v podobě celostátně uznávaného dokumentu, který dokládá úroveň dovedností řemeslníka)

Identifikovaný problém A 5.4

Různá úroveň kvality kurzů v rámci dalšího vzdělávání (z hlediska vzdělávacích výstupů i kvalifikace lektorů dalšího vzdělávání).

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 5.4

V důsledku využití prostředků z ESF došlo k nárůstu počtu poskytovatelů dalšího vzdělávání nižší kvality (dle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání stačí k získání autorizace, pokud osvědčení profesní kvalifikace Lektor dalšího vzdělávání prokáže tzv. autorizovaný zástupce), přičemž kvalita dalšího vzdělávání není na regionální úrovni regulována a vytvořený národní systém hodnocení vzdělávacích organizací se dostatečně nevyužívá.

Žádoucí změna / obecný cíl A 5.4

Zvýšení kvality kurzů v rámci dalšího vzdělávání (poskytovatelů dalšího vzdělávání i vzdělávacích výstupů).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 5.4

- 1) zavést systém hodnocení kvality poskytovatelů dalšího vzdělávání v Kraji Vysočina
- 2) podpořit vzdělávání poskytovatelů dalšího vzdělávání dospělých

4.6 Podpora inkluze

Obecná priorita A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

Identifikovaný problém A 6.1

Nižší dostupnost středního vzdělávání pro žáky se SVP a nízká návaznost vzdělávacího systému na trh práce.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) A 6.1

Problematické zajištění středního vzdělávání pro žáky se SVP v regionu Kraje Vysočina. Vzdělávací programy škol nemají jasnou vazbu na regionální poptávku a možnosti firem v oblasti zaměstnávání žáků se SVP.

Žádoucí změna / obecný cíl A 6.1

Zajištění dostupného středního vzdělávání pro žáky se SVP v celém regionu a posílení spolupráce škol s regionálními aktéry trhu práce (propojení vzdělávacích programů škol s potřebami a možnostmi regionálního trhu práce v oblasti zaměstnávání žáků se SVP).

Žádoucí změna / dílčí cíl A 6.1

- 1) zvýšení prostupnosti a provázanosti učebních a studijních oborů obdobného zaměření (zejména H a E)
- 2) prevence předčasného odchodu žáků se SVP ze vzdělávání
- 3) zavedení individualizovaných forem spolupráce středních škol s firmami či dalšími aktéry na regionálním trhu práce

Obecná priorita B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikovaný problém B 6.2

Nedostatečné materiálně-technické zázemí škol a školských zařízení pro rozvoj inkluze včetně zajištění bezbariérovosti budov.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.2

Nedostatek finančních prostředků zřizovatelů a způsob financování regionálního školství. V některých případech i nemožnost zajištění stavebně-technických úprav budov.

Žádoucí změna / obecný cíl A 6.2

Zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze na všech školách a školských zařízeních v Kraji Vysočina bez rozdílu zřizovatele včetně zajištění bezbariérovosti a potřebných rehabilitačně kompenzačních pomůcek.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.2

- 1) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze prostřednictvím finanční podpory z Kraje Vysočina
- 2) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze prostřednictvím finanční a metodické podpory zřizovatelem
- 3) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze na všech školách a školských zařízeních bez rozdílu zřizovatele využitím finanční podpory státem

Identifikovaný problém B 6.3

Nedostatečná metodická podpora škol a školských poradenských zařízení. Školy si neví rady - jak konkrétně upravit ŠVP, psát plán pedagogické podpory u žáků s I. stupněm podpůrných opatření, v legislativě – složení tříd, možnosti vzdělávání, využití možností supervize.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.3

Nedostatečně konkrétní, včasná a jednotná metodická podpora škol a školských poradenských zařízení při realizaci společného vzdělávání ze strany MŠMT a nevyjasněnost základních legislativních otázek. Nedostatečná nabídka konkrétně (metodicky) zaměřeného vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti realizace společného vzdělávání a omezené možnosti supervize při práci s dětmi/žáky/studenty se SVP.

Žádoucí změna / obecný cíl B 6.3

Iniciace společných jednání a rozvoj spolupráce kraje s MŠMT při zajištění metodické podpory, legislativních výkladů a řešení různých nevyjasněných specifík společného vzdělávání. Podpora realizace vhodných metodických kurzů v rámci DVPP, zaměřených na problematiku společného vzdělávání, které reagují na konkrétní potřeby škol a podpora supervize jako běžné součásti výchovně-vzdělávacího procesu.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.3

- 1) zkvalitnění metodické podpory škol pro úspěšný vstup do společného vzdělávání včetně podpory školského poradenského zařízení při stanovování podpůrných opatření
- 2) rozšíření nabídky kurzů DVPP zaměřených na společné vzdělávání – metodických kursů a seminářů obsahujících konkrétní informace nad obecný rámec problematiky
- 3) podpora spolupráce škol, supervize

Identifikovaný problém B 6.4

Nedostatečná vzájemná spolupráce škol při přechodu žáka mezi „stupni“ vzdělávání (předškolní, základní a střední vzdělávání) a dále při realizaci projektů v rámci výzev v oblasti inkluze.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.4

Nedostatečné předávání informací o potřebách žáka a poskytovaných podpůrných opatřeních atd. Často není zajištěna kontinuita adekvátní péče (např. střední škola na počátku vzdělávání žáka neví, jaká forma podpory byla na ZŠ poskytována). Nedostatečná koordinace škol při realizaci společných aktivit v oblasti inkluze (formou projektů financovaných z EU, MŠMT).

Žádoucí změna / obecný cíl B 6.4

Při přechodu žáka mezi jednotlivými stupni vzdělávání vždy zajistit spolupráci obou škol včetně komunikace s rodinou a ŠPZ a současně zvýšit informovanost škol o možnostech participace na jednotlivých projektech a zlepšení koordinace v rámci projektového řízení.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.4

- 1) podpořit vzájemnou spolupráci škol, posílit komunikaci škol s rodinou a ŠPZ
- 2) podpořit vyšší informovanost a koordinaci škol při podávání a realizaci projektů financovaných z EU, MŠMT a jiných zdrojů

Identifikovaný problém B 6.5

Nedostatečné personální obsazení ŠPZ odbornými pracovníky. Nedostatek pedagogických pracovníků ve školách, hlavně na pozicích školních speciálních pedagogů, školních psychologů, asistentů pedagoga.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.5

Školy a ŠPZ nemají v současné době adekvátní personální obsazení nutné k zajištění společného vzdělávání. Největší nedostatek odborníků je na pracovních pozicích psycholog/speciální pedagog ŠPZ, školní psycholog/speciální pedagog, asistent pedagoga.

Žádoucí změna / obecný cíl B 6.5

Posílení personálních kapacit škol a ŠPZ, podpora odborných pracovníků zajišťujících implementaci společného vzdělávání ve školách.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.5

- 1) posílení personálních kapacit škol a ŠPZ (zejména na pozicích školní psycholog, speciální pedagog, asistent pedagoga a psycholog ŠPZ, speciální pedagog ŠPZ)
- 2) vzdělávání a metodická podpora odborných pracovníků zajišťujících implementaci společného vzdělávání ve školách (zejména asistentů pedagoga) v Kraji Vysočina

Identifikovaný problém B 6.6

V rámci inkluze na běžných školách není možné zajistit kvalitní vzdělávání žáků s těžkými handicap.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.6

Stanovení nereálných studijních cílů nemusí vést ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření k jejich naplnění, a v konečném důsledku může vést naopak ke ztížení společenského uplatnění dotyčného jednotlivce se SVP v budoucnu (je tedy nezbytné racionální pochopení hranic možností inkluze).

Žádoucí změna / obecný cíl B 6.6

Adekvátně k podpoře inkluzivního vzdělávání zachovat odpovídající síť škol a tříd zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona a podporovat aktivizaci dětí, žáků a studentů v těchto školách a třídách (tzn. umožnit maximální míru rozvoje jejich potenciálu).

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.6

Nastavení systému podpory škol a tříd zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona s ohledem na stav rozvoje společného vzdělávání v Kraji Vysočina a důrazem na aktivizační potenciál těchto škol.

Identifikovaný problém B 6.7

Nízká míra včasné identifikace, nesystematická podpora a nedostatek příležitostí k rozvoji a uplatnění talentovaných žáků v rámci běžných školních aktivit.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 6.7

Ve školách jsou v nízké míře využívány prvky aktivního vyhledávání a vytváření příležitostí k identifikaci, rozvoji a uplatnění nadání žáků (chybí cílená depistáž talentů, neuspokojivý koncept specifických programů pro talentované žáky, nedostatečná spolupráce škol s ostatními aktéry v oblasti péče o talentované žáky/studenty).

Žádoucí změna / obecný cíl B 6.7

Systematická podpora včasné identifikace, kontinuálního rozvoje a rozšíření možností uplatnění nadání (zejména tvořivosti) žáků, vzdělávajících se v rámci všech vzdělávacích stupňů, v oblasti školních i mimoškolních (volnočasových) aktivit.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 6.7

- 1) zavedení prvků systematické depistáže nadaných žáků k včasné podpoře maximálního rozvoje a plného využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů
- 2) cílená podpora rodičů, pedagogů, škol a školských zařízení k zajištění standardu minimální kontinuální péče o nadané (poradenství a rozvoj odborných kompetencí všech aktérů podílejících se na rozvoji nadání a péči o nadané)
- 3) průběžné monitorování a evaluace systému podpory nadaných v Kraji Vysočina
- 4) rozvoj možností spolupráce škol s vhodnými partnery (včetně mezinárodní spolupráce), zveřejňování relevantních informací a realizace výzkumů v oblasti nadání a péče o nadané
- 5) rozšíření možností uplatnění a rozvoje nadání ve školním prostředí (nabídka pravidelné zájmové činnosti na školách)

4.7 Rozvoj výuky cizích jazyků

Obecná priorita B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikovaný problém B 7.1

Nedostatečné jazykové kompetence obyvatel ČR – absolventům škol chybí dostatečná znalost cizího jazyka (zejména anglického jazyka na komunikativní úrovni a odborná terminologie; případně znalost druhého cizího jazyka, v podmínkách kraje zejména německého jazyka).

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 7.1

Nedostatečná návaznost ve výuce cizího jazyka (v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání); nedostatečná motivace ke vzdělávání se v cizích jazycích; nedostatek kvalitních učebních materiálů pro odborné vzdělávání a zastaralé metody výuky.

Žádoucí změna / obecný cíl B 7.1

Zvýšení jazykových kompetencí obyvatel kraje.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 7.1

- 1) zvýšení zájmu žáků a studentů o vzdělávání se v cizích jazycích
- 2) zvýšení kvality výuky cizích jazyků v počátečním vzdělávání (včetně zvýšení provázanosti výuky cizích jazyků na jednotlivých stupních počátečního vzdělávání)
- 3) rozšíření nabídky druhého cizího jazyka na ZŠ/dalšího cizího jazyka na SŠ/VOŠ
- 4) podpora vzdělávání dospělých v oblasti jazykových kompetencí; zvýšení kvality výuky v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky zřizovaných krajem (včetně vlastního zkušebního procesu státních zkoušek)

Identifikovaný problém B 7.2

Nedostatečná kvalifikovanost učitelů cizích jazyků a nižší úroveň rozvoje jazykových kompetencí pedagogických pracovníků „nejazykářů“, nedostatek kvalitních lektorů cizích jazyků.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 7.2

Nízká efektivita dalšího vzdělávání učitelů ZŠ v oblasti cizích jazyků, chybí systematický koncept dalšího vzdělávání učitelů SŠ všech oborů, nízký podíl zapojení rodilých mluvčích zejména na ZŠ a SOŠ, nedostatečná obeznámenost pedagogů s inovativními metodami výuky jazyků a jejich s postupy jejich praktické implementace do výuky (viz metoda CLIL).

Žádoucí změna / obecný cíl B 7.2

Zvýšení kvalifikovanosti a rozvoj odborných a didaktických kompetencí pedagogických pracovníků vyučujících cizí jazyky i jazykových kompetencí „nejazykářů“.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 7.2

- 1) podpora rozvoje pedagogických pracovníků MŠ, ZŠ a SŠ v oblasti obecných jazykových kompetencí a didaktických dovedností (vzdělávací kurzy v rámci DVPP)

- 2) podpora rozvoje pedagogických pracovníků prostřednictvím jazykových kurzů a stáží v zahraničí
- 3) podpora zapojení rodilých mluvčích do výuky na ZŠ a SŠ

4.8 Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu)

Obecná priorita B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikovaný problém B 8.1

Při využití digitálních technologií v počátečním vzdělávání stále převládá transmisivní výuka zaměřená na jednostranný přenos informací od učitele k žákovi nad proaktivní, individualizovanou výukou, kdy je žák aktivním činitelem vlastního učení.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 8.1

V rámci realizace „digitálního vzdělávání“ bylo pořízeno potřebné ICT vybavení, avšak nebyla věnována dostatečná pozornost účelnému pedagogickému a didaktickému využití ICT k efektivní podpoře učebních procesů žáků. Ve výuce se doposud dostatečně nevyužívají digitální technologie jako nástroje, které mohou propojit různá učební prostředí (nejenom školu či třídu, ale také domov a volnočasovou sféru - virtuální on-line prostředí).

Žádoucí změna / obecný cíl B 8.1

Podpořit proměnu tradiční výuky směrem k výuce zaměřené na rozvoj digitální kompetence jakožto průřezové klíčové kompetence.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 8.1

- 1) zvyšovat schopnost škol kvalifikovaně využívat digitální technologie k reálné inovativní výuce (a tedy podpořit nejen technickou rovinu – obnovu a doplnění ICT, ale především pedagogickou rovinu prostřednictvím systematického vzdělávání, metodické podpory a síťování učitelů i managementu škol)
- 2) vytvořit podmínky pro realizaci otevřeného vzdělávání – zajistit rovný přístup ke sdílené vzdělávací infrastruktuře a ke kvalitním vzdělávacím zdrojům
- 3) podpořit rozvoj digitální gramotnosti a inforatického myšlení žáků i učitelů
- 4) podpořit využívání digitálních technologií ke zvýšení informovanosti všech aktérů školního vzdělávání a ke zlepšení komunikace mezi těmito aktéry
- 5) zvýšit míru využívání ICT k monitoringu, řízení a evaluaci vzdělávání

Identifikovaný problém B 8.2

Nedostatečné využití evaluačních aktivit, chybějící systematický monitoring či výzkum v oblasti implementace digitálních technologií do škol.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 8.2

Nízká podpora evaluačních aktivit v rámci realizace akčního plánu Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání v období 2009–2013.

Žádoucí změna / obecný cíl B 8.2

Podpořit systematický sběr dat v oblasti využívání digitálních technologií ve školách, ale i mimo školu, v rámci neformálního vzdělávání a informálního učení.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 8.2

- 1) sledovat způsoby využívání digitálních technologií, postoje aktérů a další jevy charakterizující práci dětí, žáků a učitelů a vedení škol s technologiemi; zaměřit se na příležitosti inovativního využívání ICT v rámci neformálního vzdělávání a informálního učení (včetně možnosti využití a propojení s formálním učebním prostředím)
- 2) vyhodnocení dat zjištěných v průběhu vlastního výzkumu i z dalších dostupných zdrojů (OECD, Eurostat, ČSÚ, MŠMT, ČŠI aj.) ke stanovení postupů dalšího rozvoje digitálního vzdělávání

Identifikovaný problém B 8.3

Nedostatek kvalifikovaných IT odborníků na trhu práce v Kraji Vysočina a vysoká poptávka po absolventech oborů v oblasti informačních technologií a automatizace.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 8.3

Telekomunikační a informační technologie a činnosti jsou v současnosti jedním z nejrychleji rostoucích odvětví, celkový význam IT v ekonomice se neustále zvyšuje (ve vztahu k novým oblastem využití ICT a vývojem nových aplikací) – již nestačí vzdělávat uživatele digitálních technologií na úrovni základní digitální gramotnosti.

Žádoucí změna / obecný cíl B 8.3

Zvýšit podíl občanů Kraje Vysočina vybavených znalostmi a dovednostmi z oblasti informatiky na úrovni, která jim umožní stát se tvůrci technologií a posílí rozvoj IT sektoru v regionu.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 8.3

- 1) uspokojení poptávky zaměstnavatelů po kvalifikovaných pracovnících v profesích z oblasti informačních technologií a automatizace v Kraji Vysočina
- 2) rozvoj kompetencí a znalostí stávajících pracovníků v oboru informačních technologií a automatizace

Identifikovaný problém B 8.4

Nedostatečné personální zajištění správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách - nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve školách na pozicích správců školních sítí.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 8.4

Nedostatečná finanční podpora škol - chybějící pozice správce počítačové sítě přímo na škole (doposud zajišťováno učitelem informatiky případně ICT metodikem, který by však měl metodicky vést, nikoliv řešit technické problémy). Školám nezbyvají finance na hrazení této služby IT firmám.

Žádoucí změna / obecný cíl B 8.4

Podpora škol v kvalifikovaném zajištění správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity (správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady).

Žádoucí změna / dílčí cíl B 8.4

- 1) podpora správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách z prostředků zřizovatele
- 2) podpora správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách z prostředků ESIF

4.9 Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula

Obecná priorita B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikovaný problém B 9.1

V posledních dvou ročních zprávách o naplňování cílů Lisabonské strategie ve vzdělávání a odborné přípravě byla ČR uváděna mezi zeměmi s nejvážnějšími problémy v oblasti čtenářské gramotnosti.

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 9.1

Žáci málo čtou, a někteří mají dokonce i na střední škole (zejména SOŠ) problém číst nahlas. Nerozvíjí-li žák své čtenářské dovednosti úměrně věku a úrovni myšlení během celé školní docházky, nedokáže je v běžném životě ničím nahradit, je funkčně negramotný a má špatné výsledky ve škole. Škole se příliš nedaří rozvíjet u žáků ochotu k celoživotnímu učení, které se neobejde bez aktivního čtení s porozuměním.

Žádoucí změna / obecný cíl B 9.1

Rozvoj čtenářské gramotnosti každého žáka vzdělávajícího se v rámci počátečního vzdělávání na jeho maximální dosažitelnou úroveň.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 9.1

- 1) vytvořit podmínky pro systematický rozvoj pedagogických kompetencí učitelů komplexně a efektivně rozvíjet čtenářskou gramotnost žáků napříč vzdělávacími oblastmi
- 2) vzbudit zájem žáků o četbu; rozvíjet jejich schopnost vědomě řídit a plánovat vlastní proces čtení a utvářet čtenářský postoj
- 3) podpořit školy ve vybudování vlastní strategie rozvoje čtenářské gramotnosti žáků, která bude pevně zakotvena v ŠVP

Identifikovaný problém B 9.2

Výsledky našich žáků v posledních mezinárodních výzkumech matematické gramotnosti PISA a TIMSS jsou průměrné a celých 21 % žáků nedosahuje základní úrovně gramotnosti (tzn. druhé úrovně způsobilosti dle PISA, která umožňuje obstat v moderní společnosti, dále se vzdělávat a dobře se uplatnit na pracovním trhu).

Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená) B 9.2

Role matematiky je stále podceňována, žáci ji často vnímají pouze jako soubor vzorců a pouček, které je nutné se naučit (a opět rychle zapomenout), aniž by chápali skutečný smysl a význam matematické gramotnosti pro poznávání světa a řešení praktických úkolů.

Žádoucí změna / obecný cíl B 9.2

Rozvoj matematické gramotnosti žáků jakožto komplexního souboru kompetencí (znalostí i dovedností), které se uplatňují při rozpoznávání, formulování a řešení problémů každodenního života v nejrůznějších situacích a kontextech, do nichž jsou tyto problémy zasazeny.

Žádoucí změna / dílčí cíl B 9.2

- 1) vzdělávání, metodické vedení a podpora pedagogů v oblasti komplexního rozvoje matematické gramotnosti
- 2) inovace ŠVP – prostřednictvím komplexního rozvoje jednotlivých složek matematické gramotnosti napříč vzdělávacími předměty poskytovat žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě (podpora aktivních výukových činností, které přímo souvisejí s využitím matematiky v reálných situacích); vytvoření souborů komplexních úloh s mezipředmětovými problémy a z reálného života
- 3) klást větší důraz na rozvoj ústní i písemné matematické komunikace (porozumění matematickým sdělením, vyvozování závěrů na základě analýzy dat a srozumitelné vyjadřování a argumentace řešení problému); podporovat rozvoj prostorové orientace a představivosti žáků (využívat stavebnice, manipulační pomůcky, měřidla, animace, vhodný modelovací SW atd.)

5. Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území

Tato závěrečná část dokumentu v návaznosti na předchozí kroky analýzy uvádí souhrn všech identifikovaných klíčových problémů, odhaluje jejich příčiny a stanovuje obecné i specifické cíle (tzn., popisuje žádoucí stav rozvoje jednotlivých oblastí vzdělávání v rovině povinných i nepovinných intervencí).

Pro přehlednost je tato kapitola zpracována v podobě tabulky (viz Příloha č. 4) obsahující seznam logických linek „problémy – příčiny – cíle“, které jsou tříděny dle náležitosti k jednotlivým oblastem intervence a následně je zohledněna vazba problému na krajské priority rozvoje vzdělávání dle Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016. V tabulce jsou dále ke každému problému uvedeny zdrojové regionální strategické dokumenty a další relevantní informační zdroje.

Seznam zkratk a pojmů

AJ	anglický jazyk
AP	Asistent pedagoga
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
AIVD	Asociaci institucí vzdělávání dospělých ČR
CJ	cizí jazyky
CŽU	Celoživotní učení
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DZKV	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2016
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESF	Evropský sociální fond
ECVET	Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (z angl. European Credit System in Vocational Education and Training)
ESF	Evropský sociální fond (z angl. European Social Fund)
ESC	Certifikát podnikatelských dovedností (z angl. Entrepreneur's Skills Certificate)
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie (z angl. European Union)
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HK ČR	Hospodářská komora České republiky
ICT	Informační a komunikační technologie (z angl. Information and Communication Technologies)
IEA	Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
IVP	Individuální vzdělávací plán
KAP	Krajské akční plány rozvoje vzdělávání
KP	Kariérové poradenství
MAP	Místní akční plány rozvoje vzdělávání
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NNO	Nestátní nezisková organizace
NSK	Národní soustava kvalifikací
NSRR	Národní strategický referenční rámec ČR
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
Obor E	dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem
Obor H	obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (z angl. Organisation for Economics and Co-operation and Development)
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu
PIAAC	Výzkum vzdělávání dospělých (z angl. Programme for the International Assessment of Adult Competencies)
PISA	Program pro mezinárodní hodnocení žáků (z angl. Programme for International Student Assessment)
PIRLS	Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti (z angl. Progress in International Reading Literacy Study) - zjišťuje úroveň čtenářské gramotnosti žáků ZŠ
POČÁTEČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	zahrnuje veškerou přípravu na povolání ve školách, které se uskutečňuje v rámci povinné školní docházky a další soustavné přípravy na budoucí povolání před prvním vstupem jednotlivce na trh práce; vede k získání určitého stupně vzdělání - zahrnuje vzdělávání primární (ZŠ), sekundární (SŠ) a terciární (VŠ)
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PRK Vysočina	Program rozvoje Kraje Vysočina
PV	Praktické vyučování
RAP	Regionální akční plán
RIPS KP v Kraji Vysočina	regionální integrovaný podpůrný systém pro oblast kariérového poradenství v Kraji Vysočina
RIS	Regionální inovační strategie
RIS3	Strategie inteligentní specializace (z angl. Research and Innovation Strategy for Smart Specialization)
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SERR	Společný evropský referenční rámec
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SŠ	Střední škola
SRR	(Národní) strategický referenční rámec Speciální vzdělávací potřeby podpory nebo vyrovnávacích opatření, plynoucí z životní nebo osobní situace žáka, například socioekonomické, zdravotní, kulturního nebo rodinného zázemí, etnického původu a podobně, ale i speciální vzdělávací potřeby k rozvoji nadání a talentu
SVP	
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠVČ	Středisko volného času
TIMMS	Mezinárodní šetření TIMSS (z angl. Trends in International Mathematics and Science Study) - zjišťuje úroveň znalostí a dovedností žáků v matematice a v přírodovědných předmětech
UNIV	Uznávání neformálního a informálního vzdělávání
ÚP	Úřad práce
VŠ	Vysoká škola
VÚP	Výzkumný ústav pedagogický
ZŠ	Základní škola
ZŠS	Základní škola speciální

Použité zdroje a literatura

Akční plán podpory odborného vzdělávání. Praha: MŠMT, 2008. 51 s. [online]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/akcni-plan-podpory-odborneho-vzdelavani>

ANDRYS, O; JANOTOVÁ, Z. *Trendy ve výuce cizích jazyků.* Periodikum VZDĚLÁVÁNÍ, čtvrtletník Národního ústavu pro vzdělávání, ročník 2, číslo 3/2013, ISSN 1805-3394. [online]. 29. 10. 2013 [cit. 12. 08. 2016.]. ISSN 1802-4785. Dostupný z WWW: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/17921/csi-trendy-ve-vyuce-cizich-jazyku.html/>

BARTOŇOVÁ, Miroslava; VÍTKOVÁ Marie et. al. *Inkluze ve škole a ve společnosti jako interdisciplinární téma.* Brno: Masarykova univerzita, 2015. 363 s. ISBN 978-80-210-8093-5

Digitální Česko v. 2.0 Cesta k digitální ekonomice. Vláda České republiky, 2013. [online] Dostupný z WWW: https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Digitalni-Cesko-v--2-0_120320.pdf

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávací soustavy na období 2015-2020. Praha: MŠMT, 2015. [online] Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>

DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY KRAJE VYSOČINA 2016. Zpracoval: Krajský úřad Kraje Vysočina. 55 s. [online]. Dostupný z WWW: https://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4072723

Doporučení 2006/962/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úřední věstník L 394 ze dne 30. 12. 2006).[online] Dostupný z WWW: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:cs:PDF>

Eurostat database. OECD, 2013. [online] <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

FERRARI, Anusca (2013). *DIGCOMP: A FRAMEWORK FOR DEVELOPING AND UNDERSTANDING DIGITAL COMPETENCE IN EUROPE.* [online] Dostupný z WWW: <http://bit.ly/1pm1qya>

Gramotnosti ve vzdělávání, Příručka pro učitele. Kolektiv autorů. Praha: VÚP, 2010
ISBN: 978-80-87000-41-0 (brož.)

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ PISA 2012. MATEMATICKÁ GRAMOTNOST PATNÁCTILETÝCH ŽÁKŮ. Jana Palečková, Vladislav Tomášek a kol. Praha: ČŠI, 2013. [online] Dostupný z WWW: <http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/PISA/Hlavni-zjisteni-PISA-2012>

KONCEPCE environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty kraje Vysočina (2010) [online] Dostupný z WWW: <http://extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/index.php?akce=zastupitelstvo>

[_materialy_detail&id=4115](#)

Koncepce matematické gramotnosti ve výzkumu PISA 2003. ÚIV. Praha, 2004. [online] Dostupný z WWW: <http://www.csicr.cz/getattachment/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni-archiv/PISA/PISA-2003/Koncepce-matem-gramotnosti-publikace.pdf>

KONCEPCE ROZVOJE PODPORY NADÁNÍ A PÉČE O NADANÉ NA OBDOBÍ 2014-2020, NIDV. [online] Dostupný z WWW: <HTTP://WWW.MSMT.CZ/FILE/34259/>

Kraj Vysočina. Výroční zpráva 2015. Kraj Vysočina, 2016. 148 s. ISBN 978-80-87521-29-8

METODIKA KOORDINOVANÉHO PŘÍSTUPU K SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM LOKALITÁM. Verze 3.0. Praha: ASZ ve spolupráci s MPSV, MŠMT a MMR, 2016. [online] Dostupný z WWW: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/KPSVL>

NÁRODNÍ PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE. BÍLÁ KNIHA. MŠMT. Ústav pro informace ve vzdělávání. Tauris, 2001. 90 s. ISBN 80-211-0372-8

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR. Národní RIS3 strategie. MŠMT, 2014. [online] Dostupný z WWW: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/narodni_ris3_strategie_schvalena_vladou_8_12_2014.pdf

Profil Kraje Vysočina. Krajský úřad Kraje Vysočina, 2014. [online] Dostupný z WWW: <http://extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/soubory/rada/materialy/2015/09/RK-09-2015-17pr01.pdf>

PROGRAM ROZVOJE KRAJE VYSOČINA. SWOT analýza. Programová část. Zpracoval: KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA, 2015. [online] Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352>

PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník. Nové, rozšířené a aktualizované vydání.* Praha: Portál, 2013. 400 s. ISBN 978-80-262-0403-9

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. MŠMT, Praha 2016. [online] Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>

REGIONÁLNÍ AKČNÍ PLÁN PRO ÚZEMÍ KRAJE VYSOČINA. Zpracoval: Krajský úřad Kraje Vysočina., Odbor regionálního rozvoje, 2015. [online] Dostupný z WWW: http://extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/index.php?akce=zastupitelstvo_materialy_detail&id=6883

REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE KRAJE VYSOČINA 2013-2020. Agentura pro regionální rozvoj, a. s. [online] Dostupný z WWW: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/vys/strategie/regionalni-inovacni-strategie-kraje-vysocina-na-leta-2013-2020>

Rozvoj podnikatelských kompetencí žáků středních škol a výchova k podnikání /podnikatelské činnosti. NÚV, 2014. [online] Dostupný z WWW: <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=7091>

Sekundární analýzy výsledků šetření PISA 2012. Řešení problémů. ČŠI, Praha, říjen 2014. [online] Dostupný z WWW: <http://www.csicr.cz/getattachment/bdcf081f-f466-4dec-9530-87f74f3d5661>

SLADKOVSKÁ, Kamila. Metodický portál, Články: „Druhý cizí jazyk v Evropě“ [online]. 29. 09. 2010. [cit. 22. 08. 2016.]. ISSN 1802-4785. Dostupný z WWW: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/9525/DRUHÝ-CIZÍ-JAZYK-V-EVROPE.html>

Společnost učitelů matematiky Jednoty českých matematiků a fyziků (SUMA JČMF) Dostupný z WWW: <http://class.pedf.cuni.cz/NewSUMA/Default.aspx?PorZobr=1&PolozkaID=1&ClanekID=169>

Strategie rozvoje vzdělávací politiky ČR 2020. MŠMT, 2014. [online] Dostupný z WWW <https://www.databaze-strategie.cz/cz/msmt/strategie/strategie-vzdelavaci-politiky-ceske-republiky-do-roku-2020?typ=download>

STRATEGIE DIGITÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ DO ROKU 2020. [online] Dostupný z WWW: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/vys/strategie/regionalni-inovacni-strategie-kraje-vysocina-na-leta-2013-2020>

Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit. ELGPN University of Jyväskylä, Finland, 2012. 107 s. Dostupný z WWW: ISBN 978-951-39-4881-8 http://www.eucen.eu/images/posts/elgpn_resource_kit_2011-12_web.pdf

Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2015. Kolektiv autorů. NÚV. Praha, 2016. 75 s. ISBN: 978-80-7481-153-1

Vyhláška, ze dne 2. června 2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za školní rok 2014/2015 a kalendářní rok 2015. [online] Dostupný z WWW: <https://www.kr-vysocina.cz/vyrocní-zpravy/ds-300668>

VOJTĚCH, Jiří; PATEROVÁ, Pavla. Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2015/2016. Praha: NÚV, 2016. [online] Dostupný z WWW: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/VYVOJ09_pro_www.pdf

Seznam příloh

Příloha č. 1

Graf č. 1: Prognóza vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých stupních regionálního školství (2005–2020)

Tabulka č. 2: Počty a podíly absolventů v Kraji Vysočina v roce 2015 – denní studium

Příloha č. 2

Graf č. 1: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina

Tabulka č. 1: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina

Graf č. 2: Míra nezaměstnanosti absolventů v krajském pohledu – denní studium

Tabulka č. 2: Míra nezaměstnanosti absolventů v krajském pohledu – denní studium

Graf č. 3: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina (duben 2015)

Tabulka č. 3: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina v roce 2011 – podle ISCED 97, v % (*zdroj VŠPS 2011, ČSÚ*)

Tabulka č. 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina v roce 2014 – podle ISCED 97, v % (*zdroj VŠPS 2014, ČSÚ*)

Graf č. 4 – Uchazeči přihlášení v prvním kole přijímacího řízení do 1. ročníku denní formy vzdělávání v Kraji Vysočina

Příloha č. 3

Tabulka 1: Přehled zkoušek u autorizovaných osob na středních školách – v období od 1. 3. 2012 do 30. 6. 2015 dle profesní kvalifikace

Tabulka 2: Přehled zkoušek u autorizovaných osob na středních školách v období od 1. 3. 2012 do 30. 6. 2015 dle oborového zaměření

Tabulka 3: Počty autorizovaných osob v Kraji Vysočina v roce

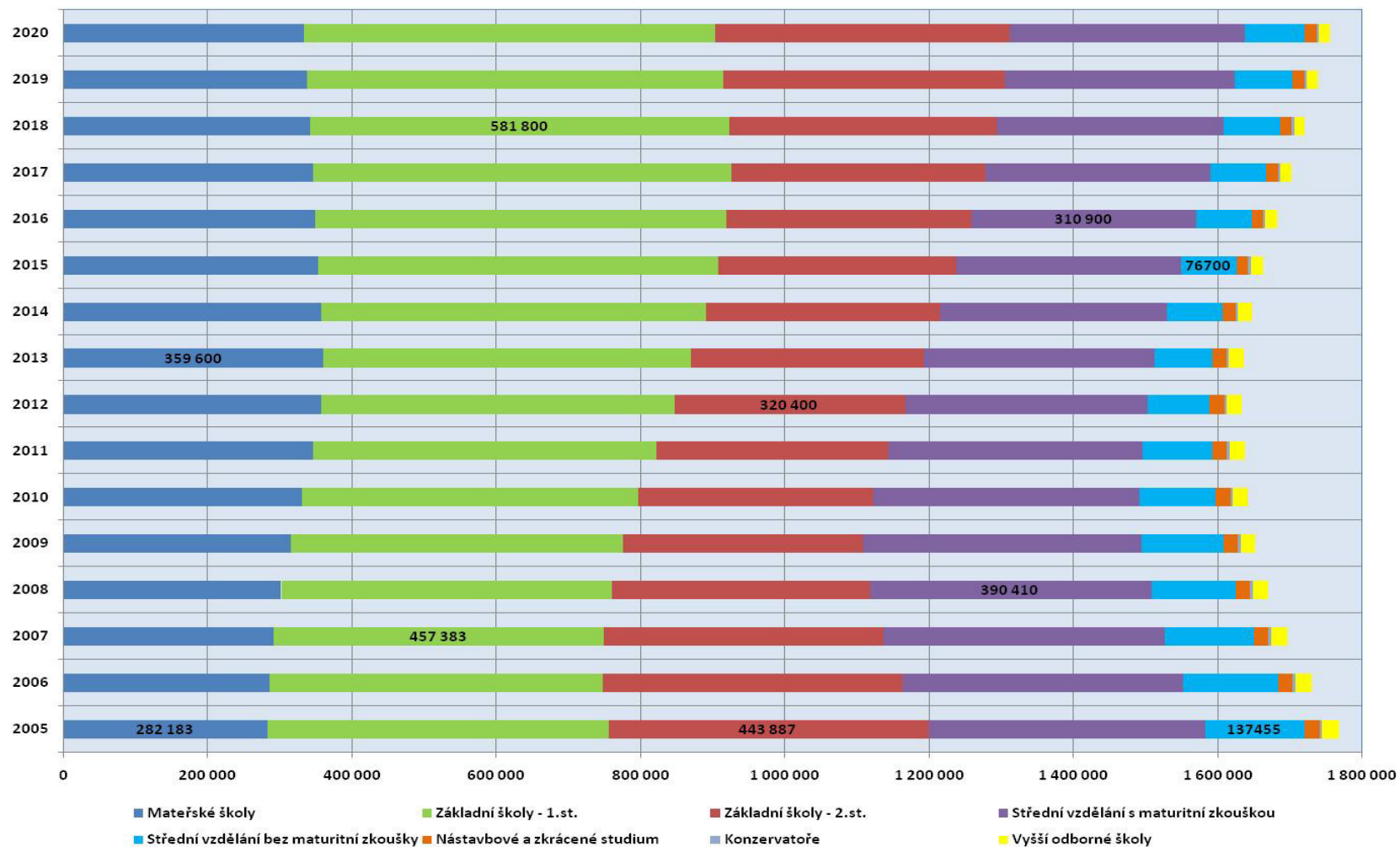
Tabulka 4: Počty autorizací dle oborového zaměření na školách a privátních institucích v roce 2014

Příloha č. 4

Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území – ve vazbě na rozvojové priority Kraje Vysočina v oblasti vzdělávání

Příloha č. 1

Graf č. 1: Prognóza vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých stupních regionálního školství (2005 – 2020)

Pozn.: Pouze denní forma vzdělávání. Reálná data do roku 2014. Projekce počtu dětí v MŠ – varianta vývoje v případě zavedení po-vinného předškolního vzdělávání 5letých dětí.
Zdroj dat: ČSÚ, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2015 – 2020

Tabulka č. 2: Počty a podíly absolventů v Kraji Vysočina v roce 2015 - denní studium

Červená - podíl nově přijatých žáků v kraji (podíl-NP) je ve srovnání s podílem absolventů v kraji výrazně větší.

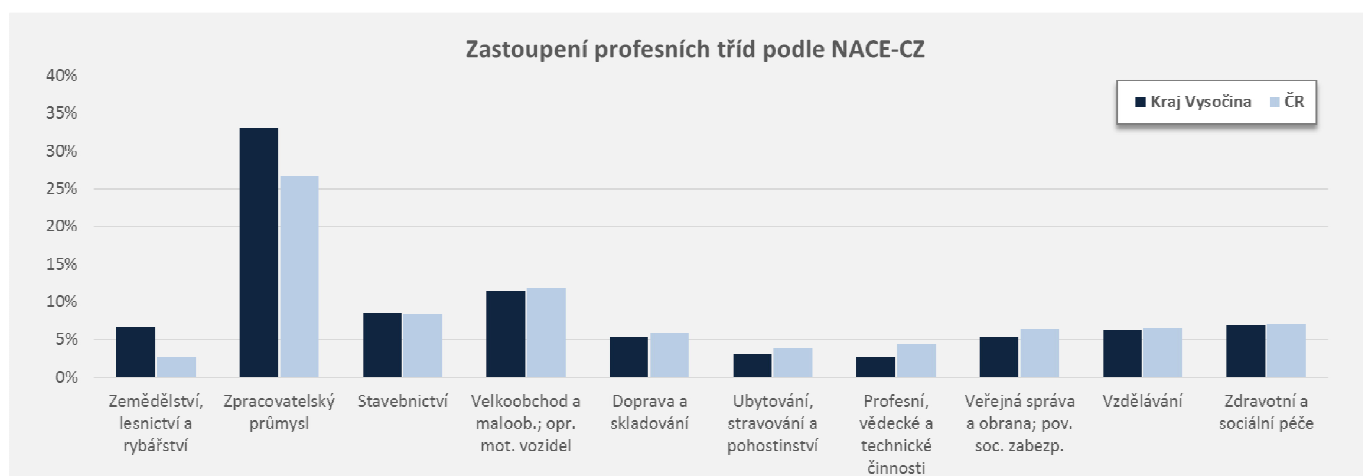
Modrá - podíl nově přijatých žáků v kraji je výrazně menší.

Kraj Vysočina skupina oborů	Stř. vz. s výuč. listem			Stř. vz. s mat. zk. a odb. vz.			Střední vzdělání			Stř. odb. vz. s mat. zk.			Celkem - po ZŠ			Nástavb. vzdělání			Vyšší odborné vz.		
	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %	počet	podíl %	podíl-NP %
Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13	0,8	0,5	13	0,4	0,2	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
ICT obory	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	132	8,1	11,5	132	4,1	5,6	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Hornictví, hutn. a slév	12	0,9	0,2	3	1,4	1,2	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	15	0,5	0,2	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Stojírenství a str. výr.	271	20,0	19,7	45	21,0	44,6	0,0	0,0	0,0	72	4,4	7,3	388	12,0	15,7	1	0,9	4,6	0	0,0	0,0
Elektr., telekom. a VT	123	9,1	6,6	43	20,1	15,0	0,0	0,0	0,0	93	5,7	5,8	259	8,0	6,9	8	7,2	4,6	25	10,5	3,6
Tech. chemie a ch. sil.	11	0,8	0,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	11	0,3	0,3	0	0,0	0,0	13	5,4	4,3
Potravinářství a p. ch.	79	5,8	8,8	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	79	2,4	3,6	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Text. Výr a oděvnictví	5	0,4	0,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	5	0,2	0,1	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Kožeď. a obuv.-plast	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Zprac.dřevo a hud.n	86	6,4	5,5	11	5,1	3,8	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	97	3,0	2,6	5	4,5	4,6	0	0,0	0,0
Polygrafie a další	0	0,0	0,9	12	5,6	6,2	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	12	0,4	0,9	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Stavebnictví, g. a k.	157	11,6	9,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157	9,7	6,9	314	9,7	7,1	6	5,4	9,5	0	0,0	0,0
Doprava a spoje	0	0,0	0,6	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5	0,3	0,8	5	0,2	0,6	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Spec. a interd.ob.	4	0,3	0,0	34	15,9	13,8	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	38	1,2	1,3	5	4,5	4,2	27	11,3	0,0
Zemědělství a les.	164	12,1	13,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	56	3,5	4,9	220	6,8	7,8	0	0,0	0,0	13	5,4	8,5
Veterinářství a v. p.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	26	1,6	1,7	26	0,8	0,8	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Zdravotnictví	10	0,7	2,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	130	8,0	7,0	140	4,3	4,4	0	0,0	0,0	71	29,7	31,1
Filozofie, teologie	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Ekonomika a admin.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	315	19,4	15,1	315	9,8	7,4	0	0,0	0,0	35	14,6	26,6
Podnikání v ob.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	70	63,1	59,2	10	4,2	3,9
Gastron., hotel. a tur.	247	18,2	18,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	169	10,4	9,4	416	12,9	12,0	16	14,4	13,4	5	2,1	0,0
Obchod	50	3,7	3,9	14	6,5	4,1	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	64	2,0	1,9	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Právní a veřejn. činn.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	105	6,5	6,7	105	3,3	3,3	0	0,0	0,0	0	0,0	7,9
Osobní a prov. sl.	107	7,9	7,9	36	16,8	6,5	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	143	4,4	3,8	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Public.,knihov. a inf.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Těles. kult.,tělov., sport	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Pedag., učitel.a soc.pr.	10	0,7	0,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	70	4,3	6,2	80	2,5	3,2	0	0,0	0,0	29	12,1	12,8
Obecně odborná př.	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	37,0	100,0	100,0	186	11,5	8,1	223	6,9	5,4	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Umění a užité umění	18	1,3	1,1	13	7,5	5,0	0,0	0,0	0,0	91	5,6	8,2	125	3,9	4,9	0	0,0	0,0	11	4,6	1,3
Celkem	1354	100	100	214	100	100	37	100	100	1620	100	100	3225	100	100	111	100	100	239	100	100

Jednotlivé rozdíly mezi podíly nově přijatých žáků a absolventů jsou počítány jako poměrový ukazatel na základě výpočtu:
podíl nově přijatých žáků v kraji/podíl absolventů v kraji.

Příloha č. 2

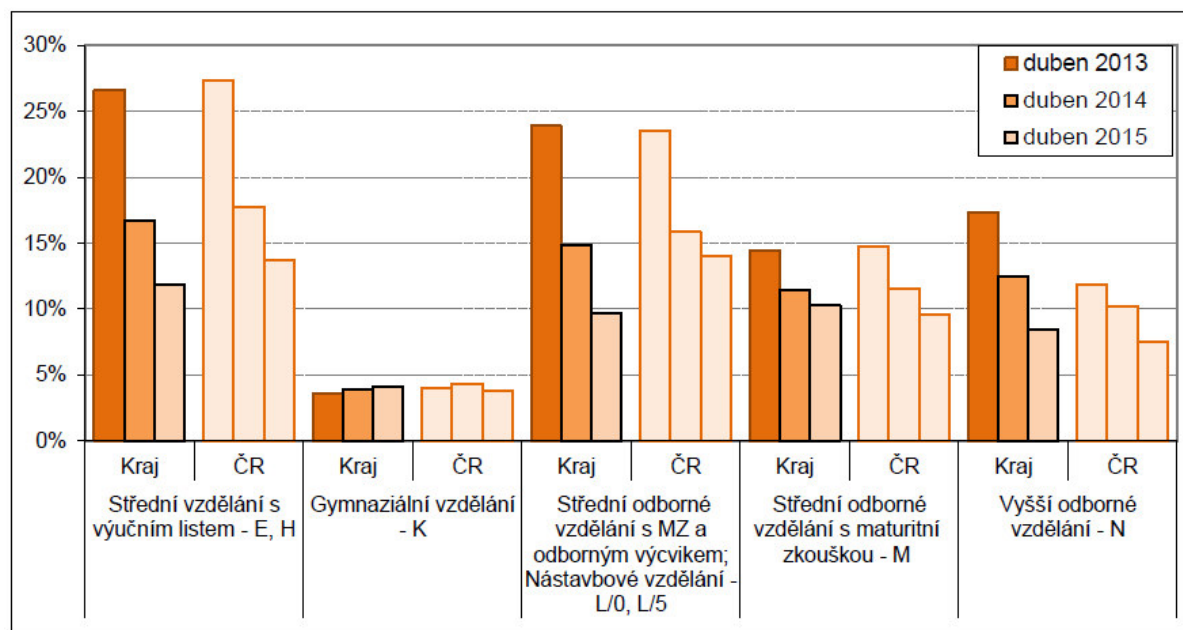
Graf č. 1 : Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina

Tabulka č. 1: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina

Odvětví	Kraj Vysočina			ČR		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Zemědělství, lesnictví a rybnářství (A)	6,6	9,2	3,1	2,7	3,6	1,6
Těžba a dobývání (B)	0,6	1,0	-	0,7	1,2	0,1
Zpracovatelský průmysl (C)	33,1	39,4	24,6	26,7	31,1	21,0
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (D)	1,3	2,1	.	1,1	1,6	0,5
Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady (E)	0,8	1,1	.	1,1	1,5	0,6
Stavebnictví (F)	8,6	14,2	1,0	8,3	13,7	1,4
Průmysl (vč. stavebnictví) (B až F)	44,3	57,9	26,2	38,0	49,1	23,6
Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel (G)	11,5	7,3	17,1	11,9	9,7	14,8
Doprava a skladování (H)	5,4	6,4	4,0	5,9	7,6	3,8
Ubytování, stravování a pohostinství (I)	3,1	1,4	5,4	3,9	2,9	5,3
Informační a komunikační činnosti (J)	1,6	2,1	1,0	3,0	4,0	1,7
Peněžnictví a pojišťovnictví (K)	1,5	1,1	2,0	2,4	1,9	3,1
Činnosti v oblasti nemovitostí (L)	.	.	.	0,9	0,9	1,0
Profesní, vědecké a technické činnosti (M)	2,7	2,2	3,4	4,5	4,2	4,9
Administrativní a podpůrné činnosti (N)	1,2	0,6	1,9	2,6	2,4	2,9
Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp. (O)	5,4	5,3	5,5	6,4	5,9	7,1
Vzdělávání (P)	6,4	2,7	11,3	6,6	2,7	11,6
Zdravotní a sociální péče (Q)	6,9	1,9	13,6	7,1	2,6	13,0
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti (R)	0,8	0,6	1,0	1,6	1,4	1,9
Ostatní činnosti (S)	1,4	0,7	2,5	1,8	1,1	2,7
Služby (G až U)	49,1	32,9	70,6	59,2	47,3	74,8

Graf č. 2: Míra nezaměstnanosti absolventů v krajském pohledu – denní studium

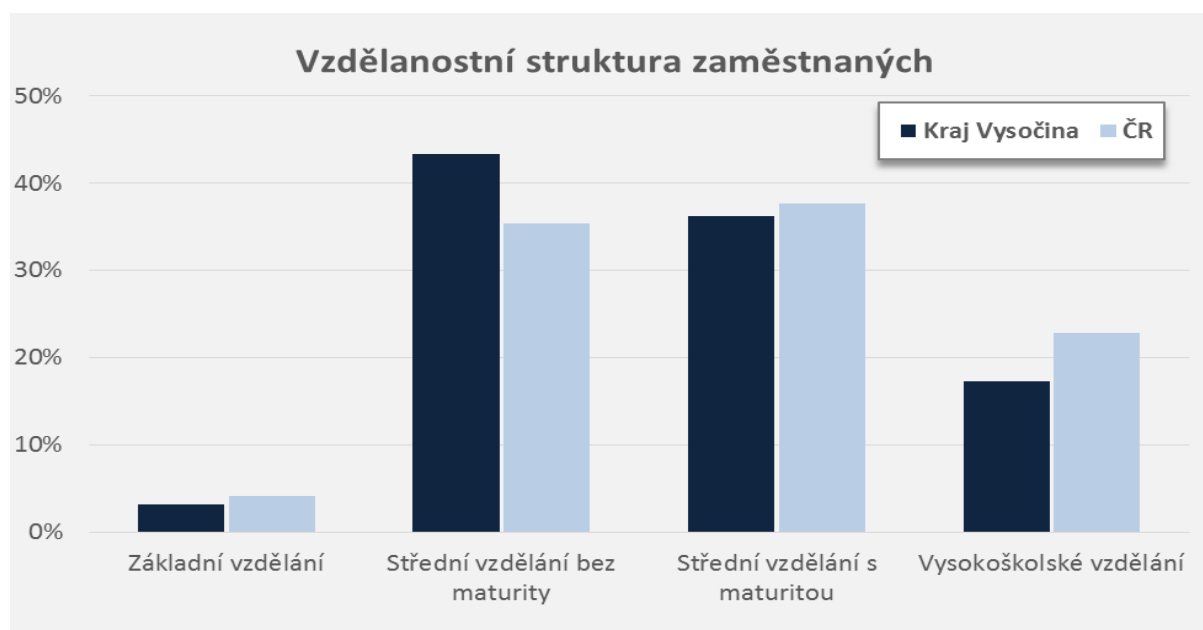

Tabulka č. 2: Míra nezaměstnanosti absolventů v krajském pohledu – denní studium (duben 2015)

Kategorie vzdělání	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Gymnaziální vzdělání - K		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem; Nástavbové vzdělání - L/0, L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
2011	19,8%	18,7%	4,8%	3,2%	20,7%	18,2%	12,2%	11,4%	14,0%	9,4%
2012	18,1%	16,7%	4,5%	3,1%	19,0%	14,4%	12,2%	9,1%	10,4%	9,1%
2013	26,6%	27,4%	3,6%	4,1%	23,9%	23,5%	14,4%	14,8%	17,4%	11,9%
2014	16,7%	17,8%	3,9%	4,4%	14,8%	15,9%	11,5%	11,6%	12,4%	10,2%
2015	11,9%	13,7%	4,1%	3,8%	9,7%	14,0%	10,3%	9,6%	8,5%	7,5%

Pozn.: Míra nezaměstnanosti absolventů = NZ/Abs.

Graf č. 3: Vzdelanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina (duben 2015)

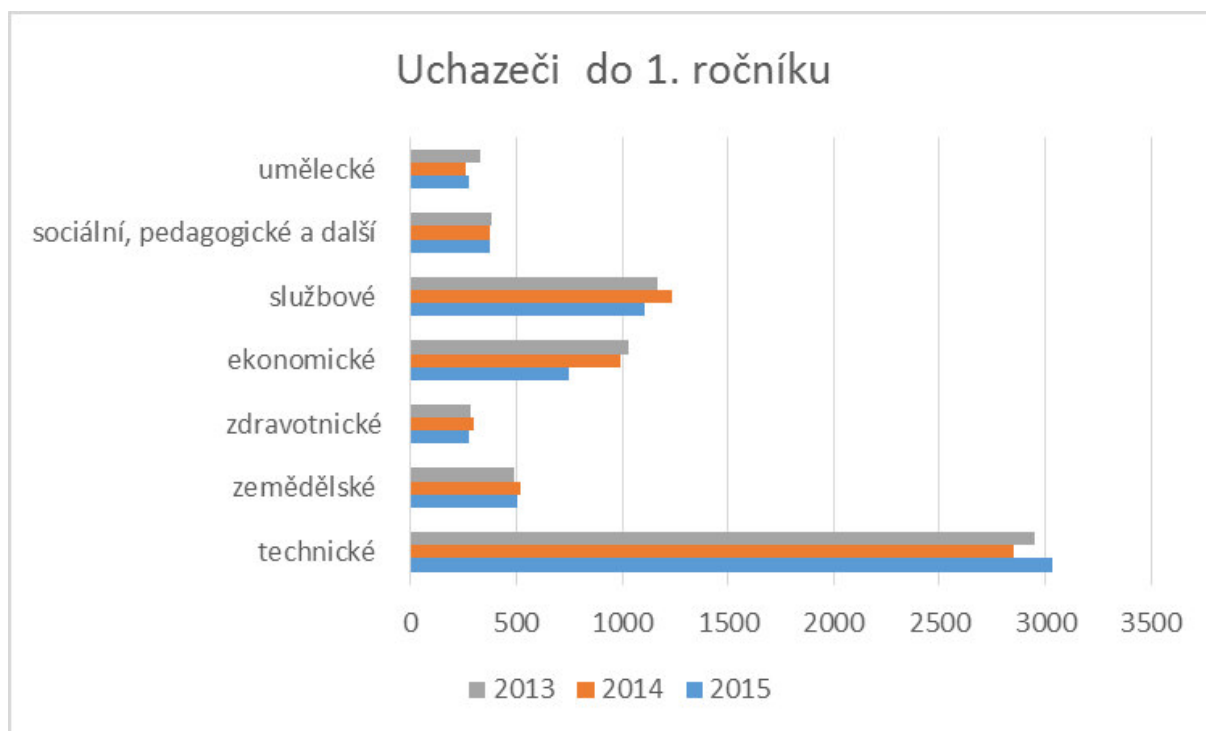
Tabulka č. 3: Vzdelanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina v roce 2011
– podle ISCED 97, v % (zdroj VŠPS 2011, ČSÚ)

Území	Kraj Vysočina			Česká republika		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Dokončené vzdělání						
Základní	3,3	2,4	4,5	4,5	3,3	6,1
Střední bez maturity	44,8	53,7	32,5	38,1	44,6	29,6
Střední s maturitou	37,7	30,7	47,3	37,5	32,6	44,1
Vysokoškolské	14,2	13,1	15,6	19,8	19,5	20,2

Tabulka č. 4: Vzdelanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina v roce 2014
– podle ISCED 97, v % (zdroj VŠPS 2014, ČSÚ)

Území	Kraj Vysočina			Česká republika		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Dokončené vzdělání						
Základní	3,2	2,2	4,4	4,1	3,5	5,0
Střední bez maturity	43,3	50,9	33,2	35,3	41,3	27,5
Střední s maturitou	36,3	32,1	41,8	37,7	33,9	42,7
Vysokoškolské	17,2	14,7	20,6	22,8	21,4	24,7

Graf č. 4: Uchazeči přihlášení v prvním kole přijímacího řízení do 1. ročníku denní formy vzdělávání v Kraji Vysočina

Skupiny oborů vzdělávání: technické (skupiny K KOV 16 - 39), zemědělské (skupiny 41 a 43), zdravotnické (skupina 53 – je jen u 4letých SOŠ), ekonomické (skupiny 63 a 64), službové (skupiny 65, 66 a 69), sociální pedagogické a další (skupiny 68, 72 a 75 – jen u 4letých SOŠ) a umělecké (skupina 82).

Příloha č. 3

**Tabulka 1: Přehled zkoušek u autorizovaných osob na středních školách
– v období od 1. 3. 2012 do 30. 6. 2015 dle profesní kvalifikace (PK)**

PK	zkoušky
dělník ve stroj.výrobě	6
základní kovoobráběčské práce	5
výroba zákusků a dortů	30
příprava pokrmů studené kuchyně	66
příprava teplých pokrmů	91
jednoduchá obsluha hostů	8
složitá obsluha hostů	15
příprava minutek	22
asistentka, sekretářka	15
prodavač	20
skladník	3
pokladní	3
manažer prodeje	4
sportovní masáž	12
florista	6
údržba veřejné zeleně	36
montér elektrických rozvaděčů	9
montér elektrických sítí	9
montér slaboproudých zařízení	9
montér hromosvodů	9
montér elektrických instalací	9
malíř	5
stavební truhlář	14
tesař	14
montér suchých staveb	12
truhlář nábytkář	2
topenář	1
zedník	16
bourání masa	2
průvodce cestovního ruchu	10
celkem	463

Tabulka 2: Přehled zkoušek u autorizovaných osob na středních školách v období od 1. 3. 2012 do 30. 6. 2015 dle oborového zaměření

Počet autorizovaných zkoušek na SŠ dle oborového zaměření PK	
oborové zaměření PK	počet zkoušek 1.3.2012 - 30.6.2015
strojírenství	11
elektro	45
potravinářství	32
zpracování dřeva	15
stavebnictví	44
spec. a interdisc. obory	5
zemědělství	42
ekonomie	15
gastronomie, turismus	212
obchod	30
služby	12
CELKEM	463

Tabulka 3: Počty autorizovaných osob v Kraji Vysočina v roce 2014

KRAJ VYSOČINA	počet autorizovaných osob	počet PK
školy	113	75
privátní instituce	49	33
CELKEM	162	

Tabulka 4: Počty autorizací dle oborového zaměření na školách a privát. institucích v roce 2014

Autorizované osoby	PRIVÁTNÍ INSTITUCE počet autorizací	ŠKOLY počet autorizací
oborové zaměření		
strojírenství		16
elektrotechnika		10
zemědělství		11
gastronomie a turismus	12	42
právní a veřejnosprávní	12	
potravinářství	6	11
osobní a provozní služby	6	1
obchod	6	4
stavebnictví a zpracování dřeva	4	14
pedagogika	1	
spec. a interdiscipl. obory	1	1
ekonomika a administrativa	1	1
technická chemie - sklo, keramika		2
celkem	49	113

Příloha č. 4 Finální souhrn výsledků analýzy potřeb v území (ve vazbě na rozvojové priority Kraje Vysočina v oblasti vzdělávání)

Zdrojový dokument (pozn.)	Obecná priorita	Oblast intervence	Označení problému	Identifikovaný problém	Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená)	Žádoucí změna / obecný cíl	Žádoucí změna / dílčí cíl
problém identifikován v Programu rozvoje kraje Vysočina (SWOT analýza)	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE	1. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	A 1.1	nevyhovující technické a technologické vybavení škol a nedostatečně obnovovaný stav budov chybějící/nefunkční infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací	způsob financování regionálního školství nedostatečně vypracovaná nebo neexistující strategie postupného vybavování škol technikou a technologiemi v návaznosti na naplňování cílů rozvoje k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nefunkční infrastruktura pro podporu výzkumu a inovací (nefunkční zázemí vědeckotechnického parku Vysočina, chybí podnikatelské inkubátory)	zpracování strategie hospodárného a účelného vybavování škol další technikou a novými technologiemi podpora rozvoje materiálně-technického a technologického zázemí škol a využívání stávající infrastruktury pro podporu výzkumu a inovací školami	1) finanční podpora rozvoje materiálně-technického a technologického zázemí škol zřizovaných krajem 2) vedení škol ke zpracování strategie vybavování škol novým vybavením a technologiemi včetně provázání s plánem efektivního využití vybavení 3) podpora škol v podávání a realizaci projektů zaměřených na rozvoj infrastruktury škol z prostředků z ESIF (IROP, OP VVV) 4) podpora škol při zpracování strategie spolupráce s institucemi pro podporu výzkumu a inovací 5) podpora škol v navázání spolupráce s institucemi pro podporu výzkumu a inovací
dílčí cíle a opatření stanovena v DZKV 2016	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 1.2	neexistuje žádná strategie výchovy k podnikavosti na národní či krajské úrovni pro výchovu k podnikavosti není dostatek výukových materiálů	výchova k podnikavosti není v českém školství (ani na regionální úrovni) příliš rozšířena rozvoj kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě není v českém školství pevně zakotven v kurikulu existují pouze dílčí podklady pro výchovu k podnikavosti vedení k podnikavosti neprolíná všemi vyučovacími předměty	iniciace vzniku krajské strategie výchovy k podnikavosti, podpora síťování a spolupráce škol zavedení vzdělávacího obsahu výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě do kurikula ZŠ a SŠ v kraji podpora vzniku sad pedagogické dokumentace pro výchovu k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na různých typech ZŠ a SŠ	1) zavést metodiku výuky podnikání a podnikavosti (včetně certifikačního systému) ve školách a podporovat její využívání ve výuce 2) zpracovat analýzu existujících dílčích materiálů pro podporu výuky k podnikavosti, iniciativě a kreativitě 3) podporovat vývoj komplexní sady učebních materiálů zaměřených na rozvoj kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (využití v širším spektru škol) 4) podpořit síťování a spolupráci škol (MŠ ↔ ZŠ ↔ SŠ) v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě 5) zvýšit počet škol, které mají do učebních dokumentů zakomponováno učivo umožňující žákům hlásit se ke standardizované zkoušce podnikatelských dovedností (ESC)
problém identifikován v RIS3 Kraje Vysočina	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 1.3	nedostatečná připravenost absolventů škol na podnikatelskou praxi nízká úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u absolventů škol	nízká návaznost výuky ve školách na potřeby podnikatelské praxe neexistuje metodika spolupráce škol a podnikatelů	zvýšit úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u žáků SŠ a VOŠ s důrazem na úzké propojení obsahu výuky ve školách a aktuálních trendů vývoje v podnikatelské praxi	1) motivace škol k setkávání s podnikateli (dojednání konkrétních forem spolupráce) 2) podpora procesu přípravy a realizace vlastních projektových záměrů škol k rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků 3) využití prostředků ESIF, zapojení do projektů k rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků na národní úrovni (CEFIF, Junior Achievement, CENTRES) 4) zpracování metodiky zajištění praxí žáků SŠ a VOŠ u zaměstnavatelů 5) vývoj širokého spektra námětů úzké spolupráce škol a zaměstnavatelů vedoucích k prohlubování připravenosti žáků škol na podnikatelskou praxi s možností výběru vhodných aktivit jednotlivými školami dle jejich zaměření a metodický popis těchto námětů
problém identifikován v dokumentu Rozvoj podnikatelských kompetencí žáků SŠ a výchova k podnikání /podnikatelské činnosti NÚV, 2014	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 1.4	nedostatečné kompetence učitelů v oblasti výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	přesycenost pedagogů nabídkou vzdělávacích kurzů ztižená orientace v množství vzdělávacích nabídek absence ucelených sad kurzů vedoucích ke komplexní připravenosti pedagogů na podporu k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	zřehlednit nabídku vzdělávacích aktivit a rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků v oblasti výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (motivace pedagogů, vytvoření a realizace kurzů DVPP)	1) usnadnit orientaci pedagogů v odpovídajících vzdělávacích možnostech a nabídkách k rozvoji výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě 2) motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v této oblasti 3) vytvoření a realizace sady praktických workshopů pro pedagogické pracovníky k posílení výchovy k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
problém identifikován v PRK Vysočina (SWOT analýza) opatření stanovena v DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE	2. Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)	A 2.1	malá prestiž technického a přírodovědného vzdělávání – nízký zájem o studium v technických a přírodovědných oborech	negativní obraz PV u veřejnosti (rodičů, dětí) a jejich vnímání prestiže výkonu technických pracovních pozic nízká podpora polytechnického vzdělávání na ZŠ (MŠ)	posílení motivace žáků, studentů, ale i rodičů k získávání kompetencí v technické a přírodovědné oblasti (včetně EVVO)	1) popularizace a zvýšení atraktivit moderních technologií, technických a přírodovědných oborů (včetně EVVO) 2) podpora zvýšení poptávky po těchto oborech již u žáků ZŠ (MŠ) a dále u žáků/studentů SŠ/VOŠ
RIS3 Kraje Vysočina IPRÚ Jihlava	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 2.2	nedostatečná provázanost výstupů vzdělávání (v oblasti technických, přírodních věd a EVVO) na potřeby trhu práce	vzdělávací programy technicky, přírodovědně či environmentálně zaměřených škol nemají jasnou vazbu na regionální poptávku firem (zejm. strojírenského či elektrotechnického zaměření); vzdělávací metody a teorie jsou zastaralé - odborné kompetence absolventů neodpovídají potřebám regionálních aktérů trhu práce	posílení spolupráce škol s regionálními aktéry trhu práce - propojení vzdělávacích programů škol (na úrovni sekundárního, terciárního i dalšího vzdělávání) s potřebami regionálního trhu práce zejm. v technických, přírodovědných oborech a EVVO	1) zvýšit se podíl praktické výuky na středních školách (technicky, přírodovědně či environmentálně zaměřených) 2) zavedení nových forem spolupráce těchto škol s firmami či dalšími aktéry na regionálním trhu práce (směřujících k aktualizaci vzdělávacích obsahů i metod)
problém identifikován SWOT analýzou v PRK Vysočina opatření stanovena v DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 2.3	nedostatečné materiálně-technické zázemí škol pro rozvoj polytechnického vzdělávání	nedostatek finančních prostředků – způsob financování regionálního školství	rozvoj infrastruktury a doplnění základního materiálu (včetně předpřipravených komponentů a vzdělávacích pomůcek/nástrojů) pro realizaci polytechnické výchovy na školách	1) podpora využívání infrastruktury pro podporu techniky, výzkumu a inovací školami 2) zlepšení materiálně-technického a technologického zázemí pro realizaci polytechnické výchovy na školách zřizovaných krajem – finanční podpora z Kraje Vysočina; podpora vzájemné spolupráce ZŠ↔SŠ (využití SŠ vybavení) 3) rozvoj infrastruktury pro polytechnickou výchovu z prostředků ESIF (IROP, IPRÚ)
problém identifikován na 1. jednání minitýmu pro oblast intervence (v rámci diskuse platformy č. 1 KAP)	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 2.4	špatné personální zabezpečení polytechnického vzdělávání na školách	na školách chybí technicky vzdělání pedagogové - „dílnaři“ a učitelé odborných předmětů, tzn. vyučující s odpovídající aprobovaností a vysokoškolským vzděláním dle zákona o pedagogických pracovnících	zajištění odpovídajícího personálního zabezpečení polytechnického vzdělávání na školách	1) vznik krajských center (na úrovni „okresů“) sdružujících pedagogy stejných aprobací 2) vzdělávací a metodická podpora učitelů polytechnické výchovy 3) podpora vzájemné spolupráce pedagogů (ZŠ↔SŠ; SŠ↔SŠ; SŠ↔VŠ) 4) přijímání nových pracovních posil - nepedagogů (nutné legislativní ošetření) 5) využití NSK pro zajištění odpovídajícího personálního zabezpečení polytechnického vzdělávání
problém identifikován SWOT analýzou v PRK Vysočina; Koncepce EVVO kraje Vysočina	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	B 2.5	nedostatečná environmentální osvěta	na školách je nedostatek EVVO koordinátorů s odpovídajícím vzděláním, DVPP v oblasti EVVO není příliš rozvinuto, existuje velké množství různorodých poskytovatelů EVVO a zájmových kroužků na školách, o kterých ale neexistuje přehled na úrovni kraje chybí vybavení pro realizaci EVVO (zejm. laboratoře a badatelská centra, školní zahrady).	vysoké ekologické povědomí a znalosti obyvatel kraje o životním prostředí (s důrazem na životní prostředí Kraje Vysočina)	1) zlepšit materiálně-technické zázemí škol pro realizaci EVVO 2) zvyšovat počet koordinátorů EVVO na školách a vzdělávat je v rámci DVPP 3) rozšiřovat síť škol v Kraji Vysočina se zájmem o EVVO a podporovat výměnu zkušeností 4) založit a rozvíjet síť poskytovatelů služeb EVVO s pokrytím celého Kraje Vysočina 5) rozšířit nabídku a zvýšit zapojení dětí a mládeže do neformálního EVVO 6) rozvíjet ekologické povědomí široké veřejnosti (různé informační kanály, osvětové akce)	
problém identifikován v PRK Vysočina (SWOT analýza), opatření stanovena v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	3. Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů	B 3.1	nedostatek vhodných lidských zdrojů pro nasycení potřeb regionálního trhu práce chybějící motivace ke studiu na SOŠ/SOU – nízká prestiž učebních oborů a zejména nízké finanční ohodnocení odborných pracovních pozic. nedostatek kvalifikovaných odborných učitelů sledujících moderních trendy a technologie a schopných předat své poznatky dál	zaměstnavatelé mají jen omezenou možnost ovlivnit kvalitu odborného vzdělávání (odborný výcvik) probíhajícího ve školním prostředí oddělené od reálného pracovního prostředí popularizace odborného vzdělávání a posílení spolupráce zaměstnanecké a vzdělávací sféry (firem a odborných škol) k zajištění kvalitnějšího odborného vzdělávání	1) zvednout prestiž učebních oborů (včetně postavení učitele) - změna v systému odměňování (úprava systému/navýšení stipendií, zlepšení platových/pracovních podmínek u zaměstnavatelů, vyšší ohodnocení odborných učitelů) 2) vyšší míra zapojení zaměstnavatelů do spolupráce se SOŠ/VOŠ (k přímému ovlivnění kvality odborného vzdělávání) 3) vyrovnání podmínek – vybavení a učebních pomůcek v souladu s aktuálními technologiemi, vzdělávacích a metodických materiálů nezbytných pro realizaci kvalitní odborné přípravy (za využití podpory firem/podniků) 4) nenavyšovat/omezit kapacitu gymnázií ve školském rejstříku (v souladu s demografickým vývojem)	
problém identifikován v průzkumu NÚV Praha 2014 (stat. data MŠMT a MPSV)	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 3.2	ztižená uplatnitelnost čerstvých absolventů středních odborných škol a učilišť	profil absolventů neodpovídá potřebám a požadavkům zaměstnavatelů absolventům chybí odpovídající kompetence a praktické dovednosti k výkonu konkrétní profesní pozice	usnadnit přechod absolventů škol ze vzdělávacího prostředí do firemní/zaměstnanecké praxe zavedením prvků duálního vzdělávání	1) zvýšení podílu praktické výuky (odborného výcviku, odborné praxe) realizované přímo na pracovištích zaměstnavatele či pracovníky firem na školách 2) zvýšení provázanosti praktické přípravy žáků s aktuálními trendy a požadavky trhu práce

Zdrojový dokument (pozn.)	Obecná priorita	Oblast intervence	Označení problému	Identifikovaný problém	Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená)	Žádoucí změna / obecný cíl	Žádoucí změna / dílčí cíl
problém identifikován SWOT analýzou v PRK Vysočina (jako ohrožení)	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE	4. Rozvoj kariérového poradenství	A 4.1	nízká úroveň kariérového poradenství ve školách	poddimenzovaná časová dotace pro výkon role kariérového poradce na školách úroveň kariérového poradenství na škole je závislá na osobě kariérového poradce (chybí jejich metodické vedení a výcvik) v současnosti místo skutečného kariérového poradenství dochází ve většině případů pouze k "náborování" nízká míra podpory kariérového poradenství ze strany státu chybí konkretizace pojetí kariérového poradenství v RVP	posílení a zkvalitnění kariérového poradenství pro žáky ZŠ a SŠ	1) zvýšit význam (vnímání důležitosti KP ze strany zřizovatelů, ředitelů, učitelů, žáků i rodičů) a posílit kapacitu kariérového poradenství poskytovaného školami 2) vytvoření a koordinace regionálního integrovaného podpůrného systému pro oblast KP v Kraji Vysočina (RIPS KP v Kraji Vysočina) – posílení spolupráce škol s regionálními sociálními partnery (IPS ÚP a zaměstnavateli); sdílení informací, metod, postupů a technik v oblasti kariérového poradenství
krajské zkušenosti (sběr dat ze škol) výzkum NÚV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 4.2	významná neshoda vykonávaného povolání a absolvovaného studia (30–40 % absolventů určitého studijního oboru následně pracuje mimo obor)	žáci jsou nedostatečně vybaveni kompetencemi, které by jim umožnily efektivně využívat dostupné informační zdroje a dle nich se rozhodovat a plánovat vzdělávací dráhu a kariéru chybí včasná, systematická práce s osobností dětí, kontinuální rozvoj jejich klíčových kompetencí a přenositelných dovedností, které zajistí jejich budoucí uplatnění na trhu práce v rodině děti v menší míře pracují společně s rodiči nízká míra spolupráce školy (výchovných poradců v roli kariérových poradců a třídních učitelů) s rodiči	zkvalitnění oblasti výběru profesního zaměření a vzdělávací dráhy (nasměrování žáků dle jejich dispozic, očekávání a možností jejich uplatnitelnosti na TP)	1) zpřehlednit nabídku informací pro žáky (rodiče), učitele a kariérové (výchovné) poradce v oblasti vzdělávací nabídky a vývoje trhu práce – poskytnout maximum informací pro odpovědné a kvalifikované rozhodnutí o vzdělávací dráze a profesní orientaci 2) metodicky podpořit systematickou práci škol v oblasti kariérového poradenství (včetně inovace ŠVP v oblasti kariérového vzdělávání) 3) zvýšení kvalifikace a odbornosti kariérových poradců na školách; systematické kontinuální vzdělávání kariérových poradců v rámci DVPP
výstupy projektu KOOPERACE	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 4.3	absence snadno dostupného systému kariérového poradenství pro občany kraje, kteří potřebují poradit ohledně řešení své situace na trhu práce	existuje velké množství různých druhů poradenství (státní správa, neziskové organizace, ÚP), které však nejsou vzájemně propojené a občané kraje o nich mají malé povědomí chybí nejen integrovaný systém na úrovni státu, ale také větší spolupráce se soukromým sektorem (zapojení personalistů firem – přenos požadavků směrem k poradenskému systému)	zdokonalit existující systém kariérového poradenství nejen pro osoby ohrožené na trhu práce, ale i pro širokou veřejnost (pro odpovědné směřování vlastní kariéry)	1) zlepšení propagace kariérového poradenství na úřadech práce 2) iniciace společných jednání zástupců poradenské sféry (státní správy, soukromých i neziskových institucí) a soukromého sektoru (zaměstnavatelů) 3) zřízení krajského poradenského centra pro veřejnost, zastřešujícího a propojujícího služby v oblasti kariérového poradenství pro veřejnost
problém identifikován v PRK Vysočina , opatření stanovena v PRK Vysočina a DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE	5. Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání	A 5.1	nižší kvalifikovanost a nedostatečná adaptabilita zaměstnanců na měnící se požadavky regionálního trhu práce	slabší vzdělanostní struktura (zejména starších ročníků ekonomicky aktivní populace kraje) - omezený potenciál a nízká motivace přizpůsobovat se rychlým změnám na trhu práce a socio-ekonomickým výkyvům nedostatečná informovanost o možnostech vzdělávání nižší motivace ke vzdělávání způsobená významným poklesem nezaměstnanosti	prostřednictvím přímé podpory dalšího vzdělávání zvýšit kvalifikovanost a adaptabilitu zaměstnanců v Kraji Vysočina i nezaměstnaných občanů kraje ohrožených sociálním vyloučením	1) motivovat dospělé občany kraje a regionální zaměstnavatele k dalšímu vzdělávání; zvýšit informovanost a orientaci dospělých obyvatel kraje v oblasti možností dalšího vzdělávání 2) iniciace společných jednání zástupců poradenské sféry (státní správy, soukromých i neziskových institucí) a soukromého sektoru (zaměstnavatelů) 3) rozšíření nabídky programů aktivní politiky zaměstnanosti s dlouhodobou perspektivou pro účastníky (uchazeče, zaměstnavatele) včetně využití podpory z prostředků ESIF
problém identifikován v DZKV, opatření stanovena v PRK Vysočina a DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 5.2	nedostatečně provázaná a nesystémová nabídka dalšího vzdělávání dospělých (rozšířené nabídky dalšího vzdělávání dospělých probíhající na úrovni jednotlivých zaměstnavatelů, soukromých vzdělávacích institucí, NNO, ve školských zařízeních a dalších organizacích)	neochota vzdělávacích institucí k větší spolupráci a koordinaci (konkurenční prostředí) nabídka dalšího vzdělávání není dostatečně zmapovaná a koordinovaná, neexistuje hlubší krajská analýza účasti na dalším vzdělávání dospělých není k dispozici metodika dalšího vzdělávání, která by navazovala na potřeby regionálních aktérů	zmapovat nabídku dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina, zkoordinovat a metodicky podpořit rozvoj dalšího vzdělávání	1) zmapovat a metodicky podpořit rozvoj dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina 2) umožnit setkávání aktérů působících v oblasti vzdělávání dospělých 3) koordinovat aktivity k rozvoji a zkvalitnění dalšího vzdělávání (včetně certifikace) 4) podporovat přijetí zákona upravujícího systém dalšího vzdělávání v ČR (vč. financování) 5) vytvořit podmínky pro návaznost počátečního a dalšího vzdělávání dospělých – rozvoj škol jako center celoživotního učení
výzkum a výstupy projektu Kooperace, potřeba stanovena v PRK Vysočina opatření stanovena v DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 5.3	nízká provázanost nabídky dalšího vzdělávání dospělých na skutečné kvalifikační potřeby z pohledu zaměstnavatelů nedostatečně využívaný systém ověřování a uznávání kvalifikací nedostatečná nabídka v oblasti zájmového a občanského vzdělávání	nabídka dalšího vzdělávání není v souladu s regionální poptávkou, a zejména není dostatečně provázaná na kvalifikační potřeby identifikované zaměstnavateli není dostatečně široká nabídka celoživotního vzdělávání pro specifické skupiny obyvatel Kraje Vysočina – zejména zdravotně či sociálně znevýhodněné občany, seniory a pedagogické pracovníky (v rovině DVPP)	rozšířit regionální nabídku dalšího vzdělávání dospělých na středních a vyšších odborných školách ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce, podporovat rozšíření a zkvalitnění nabídky dalšího vzdělávání (profesního, občanského, zájmového) pro zdravotně či sociálně znevýhodněné občany, seniory a pedagogické pracovníky (DVPP)	1) rozšířit nabídku různých forem dalšího vzdělávání na středních školách (v souladu s poptávkou a zejména ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce – dle predikce kvalifikačních potřeb) 2) rozšířit nabídku dalšího vzdělávání na vyšších odborných školách (v souladu s poptávkou a zejména ve vazbě na potřeby regionálního trhu práce – dle predikce kvalifikačních potřeb) 3) udržet, rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro zdravotně či sociálně znevýhodněné občany (včetně cizinců), seniory a pedagogické pracovníky (v rovině DVPP) 4) rozšířit nabídku dalšího vzdělávání a rekvalifikace pro jedince a malé skupiny účastníků 5) podpora zavedení mistrovské zkoušky (v podobě celostátně uznávaného dokumentu, který dokládá úroveň dovedností řemeslníka)
výzkum a výstupy projektu Kooperace	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	6. Podpora inkluze	A 5.4	různá úroveň kvality kurzů v rámci dalšího vzdělávání (z hlediska vzdělávacích výstupů i kvalifikace lektorů dalšího vzdělávání)	v důsledku využití prostředků z ESF došlo k nárůstu počtu poskytovatelů dalšího vzdělávání nižší kvality, přičemž kvalita dalšího vzdělávání není na regionální úrovni regulována a vytvořený národní systém hodnocení vzdělávacích organizací se dostatečně nevyužívá	zvýšení kvality kurzů v rámci dalšího vzdělávání (poskytovatelů dalšího vzdělávání i vzdělávacích výstupů)	1) zavést systém hodnocení kvality poskytovatelů dalšího vzdělávání v Kraji Vysočina 2) podpořit vzdělávání poskytovatelů dalšího vzdělávání dospělých (zejm. pedagogických pracovníků středních škol na pozici lektorů dalšího vzdělávání)
opatření stanovena v DZKV	A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE		A 6.1	nižší dostupnost středního vzdělávání pro žáky se SVP a nízká návaznost vzdělávacího systému na trh práce	problematické zajištění středního vzdělávání pro žáky se SVP v regionu Kraje Vysočina vzdělávací programy škol nemají jasnou vazbu na regionální poptávku a možnosti firem v oblasti zaměstnávání žáků se SVP	zajištění dostupného středního vzdělávání pro žáky se SVP v celém regionu a posílení spolupráce škol s regionálními aktéry trhu práce (propojení vzděl. programů škol s potřebami a možnostmi regionálního trhu práce v oblasti zaměstnávání žáků se SVP)	1) zvýšení propustnosti a provázanosti učebních a studijních oborů obdobného zaměření (zejména H a E) 2) prevence předčasného odchodu žáků se SVP ze vzdělávání 3) zavedení individualizovaných forem spolupráce středních škol s firmami či dalšími aktéry na regionálním trhu práce
opatření stanovena v DZKV PRK Vysočina	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 6.2	nedostatečné materiálně-technické zázemí škol a školských zařízení pro rozvoj inkluze včetně zajištění bezbariérovosti budov	nedostatek finančních prostředků zřizovatelů a způsob financování regionálního školství; v některých případech i nemožnost zajištění stavebně – technických úprav budov	zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze na všech školách a SZ v Kraji Vysočina bez rozdílu zřizovatele včetně zajištění bezbariérovosti a potřebných rehabilitačních kompenzačních pomůcek	1) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze prostřednictvím finanční podpory z Kraje Vysočina 2) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze prostřednictvím finanční a metodické podpory zřizovatelem 3) zlepšení materiálně-technického zázemí pro realizaci inkluze na všech školách a školských zařízeních bez rozdílu zřizovatele využitím finanční podpory státem
opatření stanovena v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	B 6.3	nedostatečná metodická podpora škol a školských poradenských zařízení školy si neví rady - jak konkrétně upravit ŠVP, psát plán pedagogické podpory u žáků s I. stupněm podpůrných opatření, v legislativě – složení tříd, možnosti vzdělávání, využití možností supervize	nedostatečně konkrétní, včasná a jednotná metodická podpora škol a ŠPZ při realizaci společného vzdělávání ze strany MŠMT a nevyjasněnost základních legislativních otázek nedostatečná nabídka konkrétní (metodicky) zaměřené DVPP v oblasti realizace společného vzdělávání a omezené možnosti supervize při práci s dětmi/žáky/studenty se SVP	iniciace společných jednání a rozvoj spolupráce kraje s MŠMT při zajištění metodické podpory, legislativních výkladů a řešení různých nevyjasněných specifík společného vzdělávání; podpora realizace vhodných metodických kurzů v rámci DVPP, zaměřených na problematiku společného vzdělávání, které reagují na konkrétní potřeby škol a podpora supervize jako běžné součásti výchovně-vzdělávacího procesu	1) zkvalitnění metodické podpory škol pro úspěšný vstup do společného vzdělávání včetně podpory školského poradenského zařízení při stanovování podpůrných opatření 2) rozšíření nabídky kurzů DVPP zaměřených na společné vzdělávání – metodických kurzů a seminářů obsahujících konkrétní informace nad obecný rámec problematiky 3) podpora spolupráce škol, supervize	

Zdrojový dokument (pozn.)	Obecná priorita	Oblast intervence	Označení problému	Identifikovaný problém	Příčina problému (explicitně uvedená či odvozená)	Žádoucí změna / obecný cíl	Žádoucí změna / dílčí cíl
problém identifikován na základě šetření v pdg. terénu opatření stanovená v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	6. Podpora inkluze	B 6.4	nedostatečná vzájemná spolupráce škol při přechodu žáka mezi „stupni“ vzdělávání (předškolní, základní a střední vzdělávání) a dále při realizaci projektů v rámci výzev v oblasti inkluze	nedostatečné předávání informací o potřebách žáka a poskytování podpůrných opatření → často není zajištěna kontinuita adekvátní péče (např. SŠ na počátku vzdělávání žáka neví, jaká forma podpory byla na ZŠ poskytována) nedostatečná koordinace škol při realizaci společných aktivit v oblasti inkluze (např. projekty financované z EU, MŠMT)	při přechodu žáka mezi jednotlivými stupni vzdělávání vždy zajistit spolupráci obou škol včetně komunikace s rodinou a ŠPZ a současně zvýšit informovanost škol o možnostech participace na jednotlivých projektech a zlepšení koordinace v rámci projektového řízení	1) podpořit vzájemnou spolupráci škol, posílit komunikaci škol s rodinou a ŠPZ 2) podpořit vyšší informovanost a koordinaci škol při podávání a realizaci projektů financovaných z EU, MŠMT a jiných zdrojů
opatření stanovená v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 6.5	nedostatečné personální obsazení ŠPZ odbornými pracovníky; nedostatek pedagogických pracovníků ve školách hlavně na pozicích školních speciálních pedagogů, školních psychologů, asistentů pedagoga	školy a ŠPZ nemají v současné době adekvátní personální obsazení nutné k zajištění Společného vzdělávání; největší nedostatek odborníků je na pracovních pozicích psycholog/speciální pedagog ŠPZ, školní psycholog/speciální pedagog, asistent pedagoga	posílení personálních kapacit škol a ŠPZ, podpora odborných pracovníků zajišťujících implementaci společného vzdělávání ve školách	1) posílení personálních kapacit škol a ŠPZ (zejm. na pozicích školní psycholog, speciální pedagog, asistent pedagoga a psycholog ŠPZ, speciální pedagog ŠPZ) 2) vzdělávání a metodická podpora odborných pracovníků zajišťujících implementaci společného vzdělávání ve školách (zejm. asistentů pedagoga) v Kraji Vysočina
opatření stanovená v DZKV PRK Vysočina	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 6.6	v rámci inkluze na běžných školách není možné zajistit kvalitní vzdělávání žáků s těžkými handicap	stanovení nereálných studijních cílů nemusí vést ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku může vést naopak ke zřízení společenského uplatnění dotyčného jednotlivce se SVP v budoucnu (je tedy nezbytné racionální pochopení hranic možností inkluze)	adekvátně k podpoře inkluzivního vzdělávání zachovat odpovídající síť škol a tříd zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona a podporovat aktivizaci dětí, žáků a studentů v těchto školách a třídách (tzn. umožnit maximální míru rozvoje jejich potenciálu)	nastavení systému podpory škol a tříd zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona s ohledem na stav rozvoje společného vzdělávání v Kraji Vysočina a důrazem zejména na aktivizační potenciál těchto škol
opatření stanovená v DZKV Koncepte rozvoje podpory nadání a péče o nadané na období 2014–2020	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 6.7	nizká míra včasné identifikace, nesystematická podpora a nedostatek příležitostí k rozvoji a uplatnění talentovaných žáků v rámci běžných školních aktivit	ve školách jsou v nízké míře využívány prvky aktivního vyhledávání a vytváření příležitostí k identifikaci, rozvoji a uplatnění nadání žáků (chybí cílená depistáž „talentů“, neuspokojivý koncept specifických programů pro talentované žáky, nedostatečná spolupráce škol s ostatními aktéry v oblasti péče o talentované žáky/studenty)	systematická podpora včasné identifikace, kontinuálního rozvoje a rozšíření možností uplatnění nadání (zejména tvořivosti) žáků, vzdělávajících se v rámci všech vzdělávacích stupňů, v oblasti školních i mimoškolních (volnočasových) aktivit	1) zavedení prvků systematické depistáže nadaných žáků k včasné podpoře maximálního rozvoje a plného využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů 2) cílená podpora rodičů, pedagogů, škol a škol zařízení k zajištění standardu minimální kontinuální péče o nadané (poradenství a rozvoj odborných kompetencí všech aktérů podléhajících se na rozvoji nadání a péči o nadané) 3) průběžné monitorování a evaluace systému podpory nadaných v Kraji Vysočina 4) rozvoj možností spolupráce škol s vhodnými partnery (včetně mezinárodní spolupráce), zveřejňování relevantních informací a realizace výzkumů v oblasti nadání a péče o nadané 5) rozšíření možností uplatnění a rozvoje nadání ve školním prostředí (nabídka pravidelné zájmové činnosti na školách)
PRK Vysočina, průzkumy ČŠI, NÚV, Eurobarometr, DZKV 2016	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	7. Rozvoj výuky cizích jazyků	B 7.1	nedostatečné jazykové kompetence obyvatel ČR – absolventům škol chybí dostatečná znalost cizího jazyka (zejm. AJ na komunikační úrovni a odborná terminologie), příp. znalost druhého cizího jazyka – v podmínkách kraje zejm. NJ	nedostatečná návaznost ve výuce cizího jazyka (v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání) nedostatečná motivace ke vzdělávání se v cizích jazycích nedostatek kvalitních učebních materiálů pro odborné vzdělávání a zastaralé metody výuky	zvýšení jazykových kompetencí obyvatel kraje	1) zvýšení zájmu žáků a studentů o vzdělávání se v cizích jazycích 2) zvýšení kvality výuky cizích jazyků v počátečním vzdělávání (včetně zvýšení provázanosti výuky cizích jazyků na jednotlivých stupních počátečního vzdělávání) 3) rozšíření nabídky druhého cizího jazyka na ZŠ/dalšího cizího jazyka na SŠ/VOŠ 4) podpora vzdělávání dospělých v oblasti jazykových kompetencí; zvýšení kvality výuky v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky zřizovaných krajem (včetně vlastního zkušebního procesu státních zkoušek)
PRK Vysočina, průzkumy ČŠI, DZKV 2016	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 7.2	nedostatečná kvalifikovanost učitelů CJ, nižší úroveň rozvoje jazykových kompetencí pedagogických pracovníků nejazykářů a nedostatek kvalitních lektorů cizích jazyků	nizká efektivita dalšího vzdělávání učitelů ZŠ v oblasti CJ, chybí systematický koncept DVPP SŠ všech oborů, nízký podíl zapojení rodičů mluvčích zejm. na ZŠ a SOŠ, nedostatečná obeznamenost pedagogů s inovativními metodami výuky jazyků a postupy jejich praktické implementace do výuky (viz metoda CLIL)	zvýšení kvalifikovanosti a rozvoj odborných a didaktických kompetencí pedagogických pracovníků vyučujících cizí jazyky i jaz. kompetencí nejazykářů	1) podpora rozvoje pedagogických pracovníků MŠ, ZŠ a SŠ v oblasti obecných jazykových kompetencí a didaktických dovedností (vzdělávací kurzy v rámci DVPP) 2) podpora rozvoje ped. pracovníků prostřednictvím jazykových kurzů a stáží v zahraničí 3) podpora zapojení rodičů mluvčích do výuky na ZŠ a SŠ
Strategie digitálního vzdělávání 2020 opatření stanovená v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	8. Zvyšování ICT kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu)	B 8.1	při využití digitálních technologií v počátečním vzdělávání stále převládá transmisivní výuka zaměřená na jednostranný přenos informací od učitele k žákovi nad proaktivní, individualizovanou výukou, kdy je žák aktivním činitelem vlastního učení	v rámci realizace „digitálního vzdělávání“ bylo pořízeno potřebné ICT vybavení, avšak nebyla věnována dostatečná pozornost účelnému pedagogickému a didaktickému využití ICT k efektivní podpoře učebních procesů žáků ve výuce se doposud dostatečně nevyužívají digitální technologie jako nástroje, které mohou propojit různá učební prostředí (nejenom školu či třídu, ale také domov a volnočasovou sféru - virtuální on-line prostředí)	podpořit proměnu tradiční výuky směrem k výuce zaměřené na rozvoj digitální kompetence, jakožto průřezové klíčové kompetence	1) zvyšovat schopnost škol kvalifikované využívat digitální technologie k reálné inovativní výuce (a tedy podpořit nejen technickou rovinu – obnovu a doplnění ICT, ale především pedagogickou rovinu prosřednictvím systematického vzdělávání, metodické podpory a síťování učitelů i managementu škol) 2) vytvořit podmínky pro realizaci otevřeného vzdělávání – zajistit rovný přístup ke sdílené vzdělávací infrastruktuře a ke kvalitním vzdělávacím zdrojům 3) podpořit rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků i učitelů 4) podpořit využívání digitálních technologií ke zvýšení informovanosti všech aktérů školního vzdělávání a ke zlepšení komunikace mezi těmito aktéry 5) zvýšit míru využívání ICT k monitoringu, řízení a evaluaci vzdělávání
Strategie digitálního vzdělávání 2020	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 8.2	nedostatečné využití evaluačních aktivit, chybějící systematický monitoring či výzkum v oblasti implementace digitálních technologií do škol	nizká podpora evaluačních aktivit v rámci realizace akčního plánu Koncepte rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání v období 2009–2013	podpořit systematický sběr dat v oblasti využívání digitálních technologií ve školách, ale i mimo školu v rámci neformálního vzdělávání a informálního učení	1) sledovat způsoby využívání digitálních technologií, postoje aktérů a další jevy charakterizující práci dětí, žáků a učitelů a vedení škol s technologiemi; zaměřit se na příležitosti inovativního využívání ICT v rámci neformálního vzdělávání a informálního učení (včetně možnosti využití a propojení s formálním učebním prostředím) 2) vyhodnocení dat zjištěných v průběhu vlastního výzkumu i z dalších dostupných zdrojů (OECD, Eurostat, ČSÚ, MŠMT, ČŠI aj.) ke stanovení postupů dalšího rozvoje digitálního vzdělávání
PRK Vysočina opatření stanovená v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 8.3	nedostatek IT odborníků a vysoká poptávka po absolventech oborů v oblasti informačních technologií a automatizace	telekomunikační a informační technologie a činnosti jsou v současnosti jedním z nejrychleji rostoucích odvětví, celkový význam IT v ekonomice se neustále zvyšuje (ve vztahu k novým oblastem využití ICT a vývojem nových aplikací) – již nestačí vzdělávat uživatele digitálních technologií na úrovni základní digitální gramotnosti	zvýšit podíl občanů Kraje Vysočina vybavených znalostmi a dovednostmi z oblasti informatiky na úrovni, která jim umožní stát se tvůrci technologií a posílit rozvoj IT sektoru v regionu	1) uspokojení potřeb zaměstnavatelů po kvalifikovaných pracovnících v profesích z oblasti informačních technologií a automatizace v Kraji Vysočina 2) rozvoj kompetencí a znalostí stávajících pracovníků v oboru informačních technologií a automatizace
problém identifikován na 1. jednání minitymu pro oblast intervence (v rámci diskuse platformy č. 3 KAP)	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ	9. Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula	B 8.4	nedostatečné personální zajištění správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách - nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve školách na pozicích správců školních sítí	nedostatečná finanční podpora škol - chybějící pozice správce počítačové sítě přímo na škole (doposud zajišťováno učitelem informatiky případně ICT metodikem, který by však měl metodicky vést, nikoliv řešit technické problémy); školám nezbyvají finance na hrazení této služby IT firmám	podpora škol v kvalifikovaném zajištění správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity (správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady)	1) podpora správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách z prostředků zřizovatele 2) podpora správy ICT včetně bezpečného využívání IT prostředků a konektivity na školách z prostředků ESIF
problém identifikován v PRK Vysočina, výzkumech NÚV (Kurikulum S – výzkum na pilotních SOŠ v roce 2010, publikace ke gramotnostem ve vzdělávání) opatření stanovena v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 9.1	v posledních dvou ročních zprávách o naplňování cílů Lisabonské strategie ve vzdělávání a odborné přípravě byla ČR uváděna mezi zeměmi s nejdůležitějšími problémy v oblasti čtenářské gramotnosti	žáci málo čtou, a někteří mají dokonce i na střední škole (zejména SOŠ) problém číst nahlas, nerozvíjí-li žák své čtenářské dovednosti úměrně věku a úrovni myšlení během celé školní docházky, nedokáže je v běžném životě ničím nahradit, je funkčně negramotná a má špatné výsledky ve škole škole se příliš nedaří rozvíjet u žáků ochotu k celoživotnímu učení, které se neobejde bez aktivního čtení s porozuměním	rozvoj čtenářské gramotnosti každého žáka vzdělávajícího se v rámci počátečního vzdělávání na jeho maximální dosažitelnou úroveň	1) vytvořit podmínky pro systematický rozvoj pedagogických kompetencí učitelů komplexně a efektivně rozvíjet čtenářskou gramotnost žáků napříč vzdělávacími oblastmi 2) vzbudit zájem žáků o četbu; rozvíjet jejich schopnost vědomě řídit a plánovat vlastní proces čtení a utvářet čtenářský postoj 3) podpořit školy ve vybudování vlastní strategie rozvoje čtenářské gramotnosti žáků, která bude pevně zakotvena v ŠVP
data z ČŠI, výsledky výzkumů PISA a TIMSS, příručky NÚV (Gramotnosti ve vzdělávání, Matematická gramotnost ve výuce), opatření stanovena v DZKV	B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ		B 9.2	výsledky našich žáků v posledních mezinárodních výzkumech matematické gramotnosti PISA a TIMSS jsou průměrné a celých 21 % žáků nedosahuje základní úrovně této gramotnosti	role matematiky je stále podceňována, žáci ji často vnímají pouze jako soubor vzorců a pouček, které je nutné se naučit (a opět rychle zapomenout), aniž by chápali skutečný smysl a význam matematické gramotnosti pro poznávání světa a řešení praktických úkolů	rozvoj matematické gramotnosti žáků jakožto komplexního souboru kompetencí (znalostí i dovedností), které se uplatňují při rozpoznání, formulování a řešení problémů každodenního života v nejrůznějších situacích a kontextech, do nichž jsou tyto problémy zasazeny	1) vzdělávání, metodické vedení a podpora pedagogů v oblasti komplexního rozvoje matematické gramotnosti 2) inovace ŠVP – prostřednictvím komplexního rozvoje jednotlivých složek matematické gramotnosti napříč vzdělávacími předměty poskytovat žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě (podpora aktivních výukových činností, které přímo souvisejí s využitím matematiky v reálných situacích); vytvoření souborů komplexních úloh s mezipředmětovými problémy a z reálného života 3) klást větší důraz na rozvoj ústní i písemné matematické komunikace (porozumění matematickým sdělením, vyvozování závěrů na základě analýzy dat a srozumitelné vyjadřování a argumentace řešení problému); podporovat rozvoj prostorové orientace a představitivosti žáků (využívat stavebnice, manipulační pomůcky, měřidla, animace, vhodný modelovací SW atd.)